OGÓLNE WARUNKI KOMPLEKSOWEGO UBEZPIECZENIA PZU DORADCA

ustalone uchwałą nr UZ/333/2020 Zarządu PZU SA z dnia 1 grudnia 2020 r. ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/296/2023 Zarządu PZU SA z dnia 24 października 2023 r. oraz ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/31/2025 z dnia 11 marca 2025 r.

SPIS TREŚCI

Postanowienia wstępne . . . . . str. 10
Definicje . . . . . str. 10

Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów . str. 16
Przedmiot ubezpieczenia . . . . . str. 16
Zakres ubezpieczenia . . . . . str. 17
Zwrot kosztów . . . . . str. 17
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 18
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia . . . . str. 20

Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku . . . . . str. 21
Przedmiot ubezpieczenia . . . . . str. 21
Zakres ubezpieczenia . . . . . str. 21
Zwrot kosztów . . . . . str. 22
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 22
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia . . . . str. 23

Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia . . . . . str. 24
Przedmiot ubezpieczenia . . . . . str. 24
Zakres ubezpieczenia . . . . . str. 24
Zwrot kosztów . . . . . str. 24
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 24
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia . . . . str. 25

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej . . . . str. 25
Przedmiot i zakres ubezpieczenia . . . . . str. 25
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 26
Suma gwarancyjna i podlimity odpowiedzialności . . str. 33
Zobowiązania PZU wynikające z umowy ubezpieczenia . str. 33

Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego . . . . . str. 33
Przedmiot ubezpieczenia . . . . . str. 33
Zakres ubezpieczenia . . . . . str. 34
Zwrot kosztów . . . . . str. 34
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 34
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia . . . . str. 36

Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (CARGO) . . str. 36
Przedmiot ubezpieczenia . . . . . str. 36
Zakres ubezpieczenia . . . . . str. 36
Zwrot kosztów . . . . . str. 37
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 38
Sposób ubezpieczenia i suma ubezpieczenia . . . . str. 39

Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia – klauzule i postanowienia dodatkowe . . . . . str. 39
Ubezpieczenie assistance . . . . . str. 39
Przedmiot i zakres ubezpieczenia . . . . . str. 39
Wyłączenia odpowiedzialności . . . . . str. 40
Zawarcie umowy ubezpieczenia
Składka ubezpieczeniowa . . . . . str. 41

Przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia . . . str. 42
Początek i koniec odpowiedzialności . . . . . str. 42
Obowiązki ubezpieczającego i ubezpieczonego . . str. 43
Obowiązki PZU . . . . . str. 45
Ustalenie wysokości szkody . . . . . str. 46
Ustalenie wysokości odszkodowania . . . . . str. 47
Płatnicy podatku VAT . . . . . str. 48
Wypłata odszkodowania . . . . . str. 48
Przejście roszczeń na PZU . . . . . str. 48
Podwójne ubezpieczenie . . . . . str. 48
Właściwość sądu . . . . . str. 49
Postanowienia końcowe . . . . . str. 49

Załącznik nr 1 do OWU
Klauzule dodatkowe mające zastosowanie do ubezpieczenia mienia . . . . . str. 50

Załącznik nr 2 do OWU
Klauzule specjalne mające zastosowanie do ubezpieczenia mienia ze względu na rodzaj prowadzonej działalności lub posiadane mienie . . . . . str. 58

Załącznik nr 3 do OWU
Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej . . . . . str. 59

Załącznik nr 4 do OWU
Postanowienia dodatkowe PZU Hotel . . . . . str. 60

Załącznik nr 5 do OWU
Postanowienia dodatkowe PZU Apteka . . . . . str. 62

Załącznik nr 6 do OWU . . . . . str. 63
Klauzule dla programu ubezpieczeniowego PZU OC Edukacja . . . . . str. 63

Załącznik nr 7 do OWU . . . . . str. 64
Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych ubezpieczonego mienia oraz limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych . . . . . str. 64

Załącznik nr 8
Wykaz klauzul dodatkowych mających zastosowanie do OWU . . . . . str. 68

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy, KRS 9831, NIP 526-025-10-49,
kapitał zakładowy: 86 352 300,00 zł wpłacony w całości, Rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa, pzu.pl, infolinia: 801 102 102 (opłata zgodna z taryfą operatora)

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	OWU: Postanowienia wspólne – § 1 ust. 8–10, § 2, § 42, § 43 ust. 1, § 44, § 45 ust. 1, § 46 ust. 1 –3 i 5, § 47 ust. 1 i 3, § 48 ust. 1, § 50, § 51, § 53 ust. 4, § 55, § 57 ust. 14 i 15. Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów – § 3, § 4, § 5, § 7. Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku – § 8, § 9, § 10, § 12. Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia – § 13, § 14, § 15, § 17. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej – § 18, § 19, § 20, § 23, § 24, § 25. Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego – § 26, § 27, § 28, § 30. Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (cargo) – § 31, § 32, § 33, § 35. Ubezpieczenie assistance – § 37, § 48 ust. 3, 4, 6 i 7. Załącznik nr 1 do OWU – Klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia: klauzula przepięć – pkt 1 i 4, klauzula rozmrożenia – pkt 1,

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	klauzula dewastacji – pkt 1–4, klauzula graffiti – pkt 1, klauzula aktów terroryzmu – pkt 1, klauzula dodatkowych kosztów działalności gospodarczej – pkt 1–4 i 7, klauzula stałych kosztów działalności gospodarczej – pkt 1, 2, 4–8, 12, 14 i 16, klauzula drobnych prac remontowo-budowlanych – pkt 1 i 3, klauzula kosztów odtworzenia dokumentacji – pkt 1–4, klauzula kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – pkt 1 i 2, klauzula miejsca ubezpieczenia (lokalizacji) – pkt 1, klauzula ubezpieczenia nowych inwestycji – pkt 1 i 2, klauzula katastrofy budowlanej – pkt 1 i 2, klauzula ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich na sumy zmienne – pkt 1 i 2, klauzula kosztów poszukiwania przyczyn szkody – pkt 1 i 2, klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia – pkt 1, klauzula sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach mechanicznych – pkt 1 i 2, klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza terytorium RP – pkt 1, klauzula sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji – pkt 1 i 2, klauzula urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego – pkt 1 i 2,

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	klauzula endoskopów – pkt 1, klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych – pkt 1, klauzula kosztów frachtu lotniczego z zagranicy, klauzula kosztów dojazdów specjalistów bądź ekspertów z zagranicy, klauzula załadunku i wyładunku – pkt 1, klauzula wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu budynków, budowli – pkt 1 klauzula wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu pojazdów mechanicznych – pkt 1. Załącznik nr 2 do OWU – Klauzule specjalne mające zastosowanie do ubezpieczenia mienia ze względu na rodzaj prowadzonej działalności lub posiadane mienie: klauzula produkcji peletu, brykietu – pkt 1, klauzula działalności związanej z przerobem lub składowaniem odpadów – pkt 1, klauzula produkcji zniczy – pkt 1, klauzula ferm drobiu i kurników – pkt 1, klauzula ubezpieczenia budynków i budowli, w których znajduje się słoma lub siano – pkt 1, klauzula obiektów krytych gontem drewnianym lub strzechą – pkt 1. Załącznik nr 3 do OWU – Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia OC: klauzula nr 4 – ust. 1–7, 9, klauzula nr 13 – ust. 1, klauzula 16B – ust. 1–3.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	Załącznik nr 4 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU HOTEL – ust. 1–3, klauzula ubezpieczenia kosztów awaryjnej wymiany wody w basenie – ust. 1 i 2, klauzula ubezpieczenia ryzyka utraty zysku – ust. 1–4, 6, 7, 13 i 14, klauzula sprzeniewierzenia mienia przez pracownika ubezpieczonego – ust. 1–3. Załącznik nr 5 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU APTEKA – ust. 1–3, klauzula ubezpieczenia kosztów utylizacji leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych – ust. 1–3, klauzula niezachowania parametrów temperatury – ust. 1 i 2, klauzula ubezpieczenia OC zawodowej farmaceuty i technika farmaceutycznego – ust. 1, 2 i 4. Załącznik nr 6 do OWU: klauzula PZU OC EDUKACJA – ust. 1–6, Klauzula nr 62 ust. 1, 2 i 4. Załącznik nr 7 do OWU Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych ubezpieczonego mienia oraz limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	OWU: Postanowienia wspólne – § 1 ust. 8–10, § 2, § 3 ust. 4, § 5 ust. 1 i 2, § 36 ust. 4–7, § 39 ust. 26, § 42, § 43 ust. 1, § 45 ust. 2–4, § 46 ust. 4, § 47 ust. 2 i 4, § 48 ust. 1, § 50, § 51, § 52, § 53 ust. 4, § 54 ust. 3, § 55, § 57 ust. 14 i 15. Ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów – § 4 ust. 2 i 3, 6 –8, § 5 ust. 1, 2 i 4, § 6, § 7 ust. 4–6, 8 i 9. Ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku – § 8 ust. 2, § 9 ust. 4, 5, 7 i 8, § 10, § 11, § 12. Ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia – § 14 ust. 2, § 16, § 17. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej – § 18 ust. 6, § 19, § 20, § 21, § 22, § 23, § 48 ust. 2, § 53 ust. 3. Ubezpieczenie sprzętu elektronicznego – § 26 ust. 6, § 27 ust. 2, 4 i 5, § 28, § 29, § 30. Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym (cargo) – § 32 ust. 7, 8 i 10, § 33 ust. 2 i 3, § 34, § 35. Ubezpieczenie assistance – § 37 ust. 4, 6, 7, 9, 11 i 12, § 38, § 48 ust. 5 i 7.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Załącznik nr 1 do OWU – Klauzule dodatkowe do ubezpieczenia mienia: klauzula przepięć – pkt 1–3 i 5, klauzula rozmrożenia – pkt 1–3, klauzula dewastacji – pkt 1, 2, 4–6, klauzula graffiti – pkt 1–4, klauzula aktów terroryzmu – pkt 1–3, klauzula dodatkowych kosztów działalności gospodarczej – pkt 1, 2, 4–6 i 8, klauzula stałych kosztów działalności gospodarczej – pkt 1, 3, 9–13, klauzula drobnych prac remontowo-budowlanych – pkt 1–3, klauzula kosztów odtworzenia dokumentacji – pkt 1, 3, 5 i 6, klauzula kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – pkt 1–4, klauzula miejsca ubezpieczenia (lokalizacji) – pkt 1–3, klauzula ubezpieczenia nowych inwestycji – pkt 1–3, klauzula katastrofy budowlanej – pkt 1–5, klauzula ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich na sumy zmienne – pkt 2, 3 i 6, klauzula kosztów poszukiwania przyczyn szkody – pkt 1–4, klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia – pkt 1–4, klauzula sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach mechanicznych – pkt 1–4,

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza terytorium RP – pkt 1 i 2, klauzula sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji – pkt 1–4, klauzula urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego – pkt 1–4, klauzula endoskopów – pkt 1–4, klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych – pkt 1 i 2, klauzula kosztów frachtu lotniczego z zagranicy, klauzula kosztów dojazdów specjalistów bądź ekspertów z zagranicy, klauzula załadunku i wyładunku – pkt 1 i 2, klauzula wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu budynków, budowli – pkt 1 i 2, klauzula wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu pojazdów mechanicznych – pkt 1–4. Załącznik nr 2 do OWU – Klauzule specjalne mające zastosowanie do ubezpieczenia mienia ze względu na rodzaj prowadzonej działalności lub posiadane mienie: klauzula produkcji peletu, brykietu – pkt 1–3, klauzula działalności związanej z przerobem lub składowaniem odpadów – pkt 1–3, klauzula produkcji zniczy – pkt 1–3, klauzula ferm drobiu i kurników – pkt 1–3, klauzula ubezpieczenia budynków i budowli, w których znajduje się słoma lub siano – pkt 1–3, klauzula obiektów krytych gontem drewnianym lub strzechą – pkt 1–3.

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	Załącznik nr 3 do OWU – Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia OC: klauzula nr 4 – ust. 1–9, klauzula nr 13 – ust. 1 i 2, klauzula nr 16B – ust. 1– 4. Załącznik nr 4 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU HOTEL – ust. 2, klauzula ubezpieczenia kosztów awaryjnej wymiany wody w basenie – ust. 1–5, klauzula ubezpieczenia ryzyka utraty zysku – ust. 1–6 i 8–13, klauzula sprzeniewierzenia mienia przez pracownika ubezpieczonego – pkt 1–6. Załącznik nr 5 do OWU: Postanowienia dodatkowe PZU APTEKA – ust. 1 i 2, klauzula ubezpieczenia kosztów utylizacji leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych – ust. 1–4, klauzula niezachowania parametrów temperatury – ust. 1–6, klauzula ubezpieczenia OC zawodowej farmaceuty i technika farmaceutycznego – ust. 1–5. Załącznik nr 6 do OWU: klauzula PZU OC EDUKACJA – ust. 1–4, klauzula nr 62 – ust. 1–3. Załącznik nr 7 do OWU Wymogi w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych ubezpieczonego mienia oraz limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych.

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

1. Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia PZU DORADCA (zwane dalej „OWU") mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną (zwaną dalej „PZU") z osobami prawnymi, jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi oraz osobami fizycznymi, w tym prowadzącymi działalność gospodarczą.
2. OWU mają zastosowanie również do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa.
3. Warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia z zastosowaniem OWU (zwanej dalej „umową ubezpieczenia") jest objęcie tą **umową ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz co najmniej jednego dowolnie wybranego ubezpieczenia spośród wymienionych w pkt 1–5**
   1) mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku;
   2) szyb i innych przedmiotów od stłuczenia;
   3) odpowiedzialności cywilnej;
   4) sprzętu elektronicznego;
   5) mienia w transporcie krajowym (cargo).

   Ponadto na wniosek ubezpieczającego umową ubezpieczenia może być objęte ubezpieczenie usług assistance (ubezpieczenie assistance).
4. W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe, w szczególności klauzule dodatkowe określone w Załącznikach nr 1–6 do OWU, lub odbiegające od ustalonych w OWU. Wykaz tych klauzul zawarty jest w Załączniku nr 8 do OWU.
5. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nieuregulowanym tymi postanowieniami.
6. PZU zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
7. Przedmiotem ubezpieczenia może być:
   1) mienie, o którym mowa w § 3 ust. 1, § 8 ust. 1, § 13 ust. 1, § 26 ust. 1 i 5 oraz § 31 ust. 2, stanowiące własność bądź będące w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie innego tytułu prawnego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym mienie osobiste pracowników;
   2) odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego działalności określonej w umowie ubezpieczenia i posiadanym mieniem, które jest wykorzystywane w tej działalności i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia oraz wykonywaniem zawodu farmaceuty i technika farmaceutycznego, o którym mowa w Załączniku nr 5 do OWU;
   3) usługi assistance.",.
8. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej w najmowanym budynku, budowli, lokalu lub z wykorzystaniem najmowanych maszyn, urządzeń i wyposażenia, umowa ubezpieczenia tego mienia może być zawarta także przez osobę fizyczną nie prowadzącą działalności gospodarczej (właściciela tego mienia).
9. Jeżeli nie umówiono się inaczej, ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP) w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia (miejsce ubezpieczenia), z zastrzeżeniem:
   1) mienia osobistego pracowników w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów oraz w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, które ubezpieczone jest w każdym miejscu pracy zawodowej pracownika, wykonywanej na polecenie ubezpieczonego, z wyjątkiem miejsca zamieszkania pracownika:
   2) mienia w ubezpieczeniu mienia w transporcie krajowym (cargo), o którym mowa w § 31 ust. 2 oraz wartości pieniężnych w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 1 lit. e, w zakresie wskazanym w § 9 ust. 1 pkt 3 – ubezpieczonych w miejscach związanych z wykonywaniem transportu na terenie RP.
10. Pod warunkiem pisemnego poinformowania PZU, ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie w miejscu, do którego zostało przeniesione przez ubezpieczonego z miejsca ubezpieczenia w związku z bezpośrednim narażeniem tego mienia na powstanie szkody objętej ochroną ubezpieczeniową na podstawie OWU. Mienie jest objęte ochroną ubezpieczeniową w nowym miejscu, do którego zostało przeniesione, przez okres nie dłuższy niż 30 dni liczony od dnia przeniesienia wskazanego w pisemnym zawiadomieniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.

DEFINICJE

§ 2

W rozumieniu OWU użyte niżej określenia oznaczają:

1) **akty terroryzmu** – działanie mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych, ideologicznych, socjalnych lub społecznych;
2) **awaria** – awaria mechaniczna lub awaria elektryczna;
3) **awaria elektryczna** – awaria powstała na skutek działania prądu elektrycznego, w tym przepięcia;
4) **awaria mechaniczna** – wynikające z przyczyny zewnętrznej lub wewnętrznej, nagłe i niespodziewane, uszkodzenie lub zniszczenie maszyny, urządzenia lub wyposażenia, powstałe w związku z ich eksploatacją, polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu ich funkcji, w tym poszczególnych elementów, w szczególności przez: siły odśrodkowe, eksplozję, wadliwe działanie urządzeń zabezpieczających lub sygnalizacyjno-pomiarowych, brak wody w kotłach parowych, przegrzanie, nadmierne ciśnienie, działanie człowieka;
5) **budowle** – stanowiące całość techniczną i użytkową, trwale związane z gruntem obiekty budowlane inne niż budynki i obiekty małej architektury wraz z instalacjami i urządzeniami, w szczególności: obiekty hydrotechniczne, przepusty techniczne, sieci techniczne, sieci światłowodowe, sieci energetyczne, śluzy, jazy, wolnostojące maszty antenowe, zbiorniki wodne, podziemne i naziemne zbiorniki na paliwo, wolnostojące urządzenia reklamowe, wolnostojące instalacje przemysłowe i urządzenia techniczne, stacje uzdatniania wody, pomosty, obiekty sportowe, oczyszczalnie ścieków, a także ogrodzenia, bramy, nawierzchnie placów i podjazdów; za budowlę uważa się również namiot, w tym budynek z pokryciem namiotowym, brezentowym lub powłoką pneumatyczną, szklarnie, inspekty, tunele foliowe;

6) **budynki** – obiekty budowlane trwale związane z gruntem, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach, wraz z instalacjami oraz zainstalowanymi na stałe elementami wykończeniowymi, stanowiące całość techniczną i użytkową; za budynek uważa się również tymczasowy obiekt budowlany niepołączony trwale z gruntem, taki jak kiosk, pawilon sprzedaży ulicznej lub wystawowy, obiekt kontenerowy, przyczepę gastronomiczną, barakowóz; za budynek nie uważa się budynku z pokryciem namiotowym, brezentowym lub powłoką pneumatyczną;
7) **brykiet** – materiał opałowy produkowany z mieszanki palnych składników, w szczególności z torfu, trocin, słomy, miału węglowego, zrębek wędzarniczych;
8) **choroba przewlekła** – choroba o długotrwałym przebiegu, trwająca zwykle miesiącami lub latami, stale lub okresowo leczona;
9) **choroba zakaźna** – choroba, która została wywołana przez biologiczny czynnik chorobotwórczy;
10) **czynności medyczne** – działania, w tym używanie w trakcie tych działań produktów leczniczych oraz wyrobów medycznych, które mogą być podejmowane lub stosowane w granicach posiadanych uprawnień wyłącznie przez osobę wykonującą zawód medyczny;
11) **czysta strata finansowa** – strata lub utracone korzyści niebędące szkodą na osobie lub szkodą rzeczową;
12) **dane** – informacje zawarte w zbiorach danych nadające się do bezpośredniego przetwarzania przez elektroniczne systemy przetwarzania danych (EPD), zgromadzone poza jednostką centralną, udokumentowanego pochodzenia i wartości, licencyjne systemy operacyjne, licencyjne programy standardowe produkcji seryjnej, programy użytkownika produkcji indywidualnej (wytworzone na podstawie oprogramowania licencyjnego), udokumentowanego pochodzenia i wartości, za wyjątkiem danych audio-wizualnych takich jak gry komputerowe, nagrania filmowe lub muzyczne; przez jednostkę centralną należy rozumieć część sprzętu elektronicznego obejmującą elementy sterowania, układy wykonujące operacje arytmetyczno-logiczne oraz pamięć komputera, z wyłączeniem pamięci zewnętrznej;
13) **dane elektroniczne** – fakty, koncepcje i informacje zapisane w formie nadającej się do komunikacji, interpretacji lub przetwarzania za pomocą elektronicznych i elektromechanicznych urządzeń do przetwarzania danych lub urządzeń elektronicznie sterowanych; dane elektroniczne obejmują oprogramowanie oraz inne zakodowane instrukcje do przetwarzania i manipulowania danymi lub do sterowania i obsługi takich urządzeń;
14) **deszcz** – opad atmosferyczny w postaci wody, który wyrządza szkody w miejscu ubezpieczenia;
15) **dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie mienia przez osoby trzecie, w tym w związku z usiłowaniem lub dokonaniem kradzieży z włamaniem, przy czym PZU nie ponosi odpowiedzialności w ramach dewastacji za utratę mienia, które uległo zaborowi w celu jego przywłaszczenia;
16) **dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia;
17) **dym i sadza** – zawiesina cząsteczek w powietrzu będąca bezpośrednim skutkiem spalania;
18) **dzieła sztuki** – posiadające wartość kolekcjonerską, zabytkową lub artystyczną, następujące rzeczy ruchome, ich części lub zespoły:
    a) oryginalne dzieła plastyczne: obrazy, rzeźby, grafiki, a także oryginalne dzieła rzemiosła artystycznego lub sztuki użytkowej,
    b) przedmioty zgromadzone i uporządkowane według koncepcji osób, które te kolekcje tworzyły,
    c) numizmaty, pamiątki historyczne,
    d) urządzenia, środki transportu, maszyny lub narzędzia świadczące o kulturze materialnej, charakterystyczne dla dawnych albo nowych form gospodarki, dokumentujące poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
    e) książki, materiały biblioteczne,
    f) wytwory sztuki ludowej lub rękodzieła,
    g) przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,
    h) skatalogowane zbiory zgromadzone i uporządkowane według określonych kategorii;
19) **dzień roboczy** – jeden z dni tygodnia od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy;
20) **eksplozja** – gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników za spowodowane eksplozją uważa się szkody polegające na:
    a) rozdarciu ścian tych naczyń lub zbiorników w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień,
    b) uszkodzeniu wewnętrznej powłoki tych naczyń lub zbiorników;
    c) implozji w postaci uszkodzenia tych naczyń lub zbiorników, w tym aparatów próżniowych, ciśnieniem zewnętrznym;
21) **franszyza redukcyjna** – ustalona w OWU lub umowie ubezpieczenia wartość kwotowa, procentowo-kwotowa albo procentowa, o jaką będzie pomniejszana ustalona przez PZU SA wysokość każdego odszkodowania; w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – ustalona w umowie ubezpieczenia procentowo, kwotowo albo kwotowo – procentowo wartość pomniejszająca odszkodowanie z tytułu zajścia każdego wypadku ubezpieczeniowego; franszyza redukcyjna nie ma zastosowania do zwrotu kosztów i wydatków, o których mowa w § 25 ust. 2 oraz do szkód na osobie;
22) **grad** – opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu, który wyrządza szkody w miejscu ubezpieczenia;
23) **graffiti** – pomalowanie, porysowanie, oblanie farbą lub inną substancją ubezpieczonego mienia lub umieszczenie napisów na ubezpieczonym mieniu wbrew woli ubezpieczonego;
24) **handel obwoźny** – sprzedaż towarów ze skrzyni, walizy, kosza, z samochodu albo w inny sposób, przenoszonych lub przewożonych z miejsca na miejsce;
25) **huk ponaddźwiękowy** – fala uderzeniowa (ciśnieniowa) wytworzona przez statek powietrzny podczas przekraczania bariery dźwięku lub podczas poruszania się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
26) **impreza** – impreza masowa w rozumieniu ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych;
27) **indukcja** – oddziaływanie pola elektrycznego lub magnetycznego na przedmioty znajdujące się w tym polu, powodujące powstawanie przepływu prądu elektrycznego w obwodach elektrycznych powyższych przedmiotów, bez zetknięcia się z ciałem wywołującym to pole;
28) **konsument** – osoba fizyczna dokonująca z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej

bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową;

29) **koszt odtworzenia danych** – koszt wprowadzenia danych z kopii zapasowych lub koszt ręcznego wprowadzenia danych z dokumentów źródłowych;
30) **kradzież** – zabór cudzego mienia w celu przywłaszczenia;
31) **kradzież mienia wraz ze środkiem transportu** – nie posiadający znamion rabunku zabór przewożonego mienia w celu przywłaszczenia z jednoczesnym dokonaniem zaboru w celu przywłaszczenia lub czasowego przywłaszczenia środka transportu;
32) **kradzież z włamaniem** – dokonanie albo usiłowanie zaboru cudzego mienia w celu przywłaszczenia z budynku, lokalu, środka transportu, zabezpieczonych zgodnie wymogami w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych określonych w Załączniku nr 7 do OWU:
    a) po usunięciu przy użyciu siły lub narzędzi – istniejących zabezpieczeń lub po otwarciu zamków kluczem oryginalnym, podrobionym lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego lokalu albo w wyniku rabunku, albo
    b) przez sprawcę, który ukrył się w budynku, lokalu, lub środku transportu przed jego zamknięciem pozostawiając ślady stanowiące dowód ukrycia się;
33) **lawina** – gwałtowne osuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu, skał, kamieni lub błota ze zboczy górskich;
34) **lokal** – wyodrębnione w budynku pomieszczenie lub pomieszczenia, użytkowane w celu prowadzenia działalności gospodarczej;
35) **maszyna, urządzenie i wyposażenie** – mienie ruchome lub mienie zamocowane na stałe do podłoża, ściany lub innej powierzchni na przykład: sprzęt elektroniczny, urządzenia składające się z części mechanicznych lub elektrycznych (elektronicznych) połączonych w funkcjonalną całość – wykorzystywane w prowadzeniu działalności gospodarczej, a w przypadku osoby fizycznej nie prowadzącej działalności gospodarczej – powyższe mienie stanowiące własność takiej osoby; za maszyny, urządzenia i wyposażenie nie uważa się wartości pieniężnych;
36) **miejsce ubezpieczenia** – miejsce wskazane w umowie ubezpieczenia, gdzie znajduje się ubezpieczone mienie;
37) **mienie najmowane** – mienie przyjęte do używania w ramach umowy najmu, dzierżawy, leasingu, użyczenia lub innego rodzaju umowy o podobnym charakterze;
38) **mienie osobiste pracowników** – przedmioty osobistego użytku pracowników ubezpieczonego, które zwyczajowo bądź na żądanie pracodawcy znajdują się w miejscu pracy, z wyłączeniem wartości pieniężnych, dokumentów oraz pojazdów mechanicznych;
39) **mienie osób trzecich** – mienie ruchome przyjęte przez ubezpieczonego w celu wykonania usługi obróbki, naprawy, remontu, przeróbki, czyszczenia, farbowania, prania, przechowania, sprzedaży, składu lub innych czynności, lub usług w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, z wyłączeniem mienia stanowiącego wartości pieniężne;
40) **najem** – umowa najmu, dzierżawy, użytkowania, użyczenia, leasingu lub innej podobnej formy korzystania z cudzej rzeczy;
41) **nagłe zachorowanie** – powstały w sposób nagły stan chorobowy zagrażający życiu lub zdrowiu ubezpieczonego, wymagający udzielenia natychmiastowej pomocy medycznej;
42) **nakłady adaptacyjne** – zaewidencjonowane koszty dostosowania lokali lub budynków, nie stanowiących własności ubezpieczonego do rodzaju prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;
43) **napór śniegu lub lodu** – bezpośrednie działanie ciężaru śniegu lub lodu na ubezpieczone mienie albo przewrócenie się pod wpływem ciężaru śniegu lub lodu mienia sąsiedniego na ubezpieczone mienie;
44) **nieszczęśliwy wypadek** – nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w następstwie którego osoba, niezależnie od swej woli, doznała uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarła;
45) **niskocenne składniki majątku** – rzeczy ruchome nie ujmowane w ewidencji środków trwałych, które zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa mogą być jednorazowo wliczone do kosztów operacyjnych;
46) **obiekt budowlany**:
    a) budynek,
    b) budowla,
    c) obiekt małej architektury;
47) **obiekt małej architektury** – element wyposażenia otoczenia budynku wraz z instalacjami i urządzeniami stanowiącymi całość techniczną i użytkową, w szczególności lampa oświetleniowa, posąg, murek ogrodowy, grill murowany, fontanna, basen, pergola, altana, urządzenie sportowe służące do rekreacji, piaskownica, śmietnik, wodotrysk, huśtawka, drabinki; za obiekty małej architektury nie uważa się stojących na zewnątrz budynku przenośnych stołów, ławek, krzeseł, parasoli, donic oraz pojemników na śmieci;
48) **obrót** – suma przychodów ubezpieczonego z tytułu sprzedaży towarów lub świadczonych usług w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w ustalonym okresie;
49) **obrót towarowy** – łączna wartość mienia przewiezionego w okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia, objętego odpowiedzialnością PZU;
50) **odpowiedzialność za produkt** – odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe na skutek wady produktu oraz dostarczenia produktu innego niż został zamówiony;
51) **odszkodowanie** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia, po uprzednim pomniejszeniu o franszyzę redukcyjną, o ile została przewidziana w umowie ubezpieczenia;
52) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko albo powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
53) **osmalenie** – powierzchowne opalenie lub przypalenie ubezpieczonego mienia;
54) **osoba bliska** – małżonek, małżonka, konkubina, konkubent, wstępny, zstępny, brat, siostra, bratanek, bratanica, siostrzeniec, siostrzenica, ojczym, macocha, pasierb, pasierbica, teść, teściowa, zięć, synowa, bratowa, szwagier, szwagierka, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego i opiekuńczego;
55) **osoba trzecia** – każda osoba nie będąca ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
56) **osuwanie się ziemi** – nie spowodowane działalnością ludzką zsuwanie się ziemi po skarpie lub stoku;
57) **parking strzeżony** – pomieszczenie zamknięte i całodobowo dozorowane albo teren ogrodzony stałym ogrodzeniem, zamknięty i oświetlony w porze nocnej oraz całodobowo dozorowany lub monitorowany

przez system sygnalizacji i transmisji obrazu do stałego adresata (odbiorcy) z obowiązkiem interwencji;

58) **pelet** – materiał opałowy produkowany w szczególności ze sprasowanych pod wysokim ciśnieniem odpadów drzewnych w postaci trocin, wiórów, zrębków, kory drzewnej, a także z upraw energetycznych lub słomy;
59) **pękanie mrozowe** – pęknięcie przewodów, zbiorników lub urządzeń wodociągowych, centralnego ogrzewania i innych instalacji znajdujących się w lokalach lub obiektach budowlanych, stanowiących własność lub będących w posiadaniu ubezpieczonego na podstawie innego tytułu prawnego, na skutek zamarzającej w ich wnętrzu wody lub innej cieczy;
60) **podwykonawca** – przedsiębiorca, któremu ubezpieczony powierzył wykonanie zleconej pracy, usługi lub innej czynności, określonej w łączącej ich umowie;
61) **pojazd** – pojazd w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym, pojazd szynowy, statek wodny, powietrzny;
62) **pojazd mechaniczny** – pojazd mechaniczny w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; za pojazd mechaniczny uważa się również maszyny rolnicze, wózki widłowe, platformy samojezdne;
63) **postój** – unieruchomienie środka transportu nie spowodowane stosowaniem przepisów prawa (np. o ruchu drogowym), trwające dłużej niż 1 minuta i nie dłużej niż 1 godzina, w miejscach do tego wyznaczonych, w terenie zabudowanym, na stacjach benzynowych albo na placach dostawców lub odbiorców; przez postój rozumie się również unieruchomienie środka transportu w celach załadunkowych, przeładunkowych i wyładunkowych oraz w związku z awarią środka transportu;
64) **powolne działanie** – działanie, które wpływa na otoczenie w sposób ciągły, powodując szkodę, której nie można określić jako nagłą i niespodziewaną;
65) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
    a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
    b) sztormu i podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka),
    c) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich, lub falistych;
66) **pracownik** – osoba fizyczna zatrudniona przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę albo na podstawie umowy cywilnoprawnej, w tym osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą, która zawarła z ubezpieczonym umowę cywilnoprawną jako przedsiębiorca; za pracownika uznaje się także:
    a) praktykanta, stażystę, wolontariusza lub osobę skierowaną do prac społecznych, której ubezpieczony powierzył wykonywanie pracy,
    b) pracownika tymczasowego wykonującego pracę na rzecz ubezpieczonego;
67) **producent** – przedsiębiorca, który wytwarza lub wprowadza do obrotu produkt, a także jego przedstawiciel oraz każda osoba, która występuje jako wytwórca umieszczając na produkcie bądź do niego dołączając swoje nazwisko, nazwę, znak towarowy bądź inne odróżniające oznaczenie; za producenta uważa się również importera oraz sprzedawcę w sytuacji, gdy obowiązujące przepisy prawa nakładają na niego odpowiedzialność producenta;
68) **producent produktu finalnego** – producent, który wykorzystuje produkty ubezpieczonego w celu wytworzenia produktu finalnego;
69) **produkt** – rzecz ruchoma, choćby była połączona z inną rzeczą (wraz z opakowaniem); za produkt uważa się także zwierzęta i energię; integralną częścią produktu jest jego projekt, w tym także za którego przygotowanie odpowiada ubezpieczony projektując go na własne potrzeby;
70) **produkt finalny** – każdy produkt, który został wytworzony przez innego producenta niż ubezpieczony z użyciem lub w oparciu o produkt dostarczony przez ubezpieczonego;
71) **przedsiębiorca** – osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową;
72) **przeładunek** – ogół czynności związanych z przemieszczaniem mienia z jednego środka transportu na drugi środek transportu;
73) **przepięcie** – nagła zmiana napięcia w sieci, instalacji elektrycznej lub elektronicznej;
74) **PZU Pomoc** – jednostka działająca na rzecz PZU, do której ubezpieczony lub osoba działająca w jego imieniu zobowiązana jest zgłosić telefonicznie wypadek ubezpieczeniowy; PZU Pomoc działa 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu; numery telefonów PZU Pomoc wskazane są w dokumencie ubezpieczenia (polisie);
75) **rabunek** – dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia w celu przywłaszczenia:
    a) z zastosowaniem przemocy fizycznej wobec ubezpieczonego lub jego pracowników (w przypadku mienia w transporcie wobec osób dokonujących przewozu) lub groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej albo z doprowadzeniem tych osób do nieprzytomności lub bezbronności – dla pokonania ich oporu przed wydaniem ubezpieczonego mienia,
    b) przez sprawcę, który z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego użycia przemocy fizycznej doprowadził osobę posiadającą klucze do ubezpieczonego lokalu, środka transportu lub urządzenia do przechowywania wartości pieniężnych i zmusił ją do ich otworzenia albo sam je otworzył kluczami zrabowanymi;
76) **regulamin** – właściwe regulaminy świadczenia usług drogą elektroniczną;
77) **rozmrożenie towarów** – utrata handlowej przydatności środków obrotowych lub mienia osób trzecich na skutek ich zepsucia w wyniku niezachowania wymaganej dla danego produktu temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym zalecanej przez producenta towaru w następstwie:
    a) przerwy w dostawie prądu trwającej dłużej niż 2 godziny,
    b) awarii urządzenia chłodniczego;
78) **stały dozór**:
    a) całodobowa ochrona ubezpieczonego mienia w miejscu ubezpieczenia wykonywana w zorganizowany sposób przez pracowników koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia (agencji ochrony mienia) lub,
    b) monitoring mienia mający za zadanie przekazanie sygnału alarmu o włamaniu do agencji ochrony mienia lub
    c) całodobowa ochrona mienia wykonywana przez pracowników ubezpieczonego wykonujących zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony

– przy czym zakres obowiązków osób sprawujących dozór musi wynikać ze stosownych procedur określających sposób zachowania w przypadku naruszenia zabezpieczeń lub próby dokonania włamania;

79) **strajki, rozruchy, zamieszki wewnętrzne** –
   a) działania osoby lub grupy osób, powodujące zakłócenia porządku publicznego, z wyjątkiem działań wojennych, wojny domowej, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,
   b) działania legalnie ustanowionej władzy zmierzające do przywrócenia porządku publicznego lub zminimalizowania skutków zakłóceń;

80) **strefa pożarowa** - budynek albo jego część oddzieloną od innych budynków przestrzennie lub oddzieloną od innych części budynku następującymi elementami oddzielenia przeciwpożarowego: ścianami oddzielenia przeciwpożarowego lub stropami przeciwpożarowymi;

81) **suma ubezpieczenia bądź suma gwarancyjna** – określoną w umowie ubezpieczenia kwotę stanowiącą górną granicę odpowiedzialności PZU; jeżeli OWU lub umowa ubezpieczenia przewiduje limit lub podlimit odpowiedzialności PZU z tytułu określonych szkód, wówczas limit lub podlimit ten stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU z tytułu tych szkód;

82) **szkoda** – w ubezpieczeniu:
   a) mienia – szkoda rzeczowa,
   b) odpowiedzialności cywilnej – szkoda rzeczowa, szkoda na osobie, a w przypadku rozszerzenia odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej także czysta strata finansowa;

83) **szkoda na osobie** – strata powstała w wyniku śmierci, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia oraz utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;

84) **szkoda rzeczowa:**
   a) w ubezpieczeniu mienia – utrata, uszkodzenie, zniszczenie lub ubytek wartości ubezpieczonego mienia, z wyłączeniem utraconych korzyści,
   b) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – strata powstała w wyniku utraty, zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy oraz utracone korzyści poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;

85) **środek transportu:**
   a) pojazd mechaniczny albo pojazd mechaniczny wraz z dopuszczalną, zgodnie z obowiązującymi przepisami, ilością przyczep lub naczep (zestaw pojazdów),
   b) skład kolejowy,
   c) samolot lub inny statek powietrzny przeznaczony do przewozu ładunków drogą powietrzną,
   d) wodny śródlądowy środek transportu lub ich zespół;

86) **środki obrotowe** – mienie zaliczane do rzeczowych aktywów obrotowych w myśl obowiązujących przepisów prawa tj. towary, surowce, półprodukty, wyroby gotowe lub w toku produkcji, materiały pomocnicze, opakowania, części zamienne i zapasowe maszyn i urządzeń, jeśli nie są w myśl obowiązujących przepisów prawa zaliczone do środków trwałych, z wyłączeniem mienia stanowiącego wartości pieniężne;

87) **transport krajowy** – transport własny lub transport obcy mienia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej wykonywany środkami transportu lądowego (drogowego i kolejowego), lotniczego lub wodnego śródlądowego bez przekraczania granic Rzeczypospolitej Polskiej oraz bez wykraczania poza polski obszar powietrzny; transport krajowy obejmuje też przewóz mienia środkami transportu wodnego śródlądowego po rzekach granicznych, jednakże pod warunkiem transportu z miejsca jego rozpoczęcia do miejsca jego zakończenia, położonych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, bez planowanego zawijania takiego środka transportu do portów lub przystani zagranicznych; definicja nie znajduje zastosowania do transportu wartości pieniężnych;

88) **transport obcy** – transport mienia wykonywany na podstawie umowy przewozu mienia przez przewoźnika posiadającego uprawnienia, zgodne z obowiązującymi przepisami, do podejmowania i wykonywania transportu krajowego; definicja nie dotyczy transportu wartości pieniężnych;

89) **transport własny** – transport nie będący transportem obcym; definicja nie dotyczy transportu wartości pieniężnych;

90) **trzęsienie ziemi** – gwałtowne wstrząsy skorupy ziemskiej nie spowodowane działalnością człowieka, zaburzenia systemu równowagi we wnętrzu Ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu;

91) **ubezpieczający** – podmiot, który zawarł z PZU umowę ubezpieczenia;

92) **ubezpieczony** – osoba fizyczna nie prowadząca działalności gospodarczej w przypadku, o którym mowa w § 1 ust. 8 oraz w Załącznikach nr 3 i 4 do OWU, osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, osoba prawna albo jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, na rachunek której zawarta została umowa ubezpieczenia; w przypadku ubezpieczenia assistance w zakresie usług, o których mowa w § 37 ust. 1–5, ubezpieczonym jest także pracownik;

93) **ubezpieczenie na pierwsze ryzyko** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest niezależnie od całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową w oparciu o szacowaną maksymalną wysokość szkody, jaka może powstać wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego;

94) **ubezpieczenie na sumy stałe** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest na podstawie całkowitej wartości mienia lub kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową;

95) **ubezpieczenie na sumy zmienne** – system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest na podstawie przewidywanej w okresie ubezpieczenia maksymalnej wartości kategorii mienia, które ma zostać objęte ochroną ubezpieczeniową;

96) **uderzenie pioruna** – gwałtowne wyładowanie elektryczne w atmosferze działające bezpośrednio na ubezpieczone mienie, pozostawiające ślady tego zdarzenia na ubezpieczonym mieniu, z wyłączeniem przepięcia;

97) **uderzenie pojazdu** – bezpośrednie uderzenie w ubezpieczone mienie pojazdu mechanicznego, elektrycznego lub szynowego, jego części lub przewożonego nim ładunku;

98) **uderzenie przedmiotu w środek transportu** – bezpośrednie uderzenie jakiegokolwiek przedmiotu w środek transportu lub przewożone mienie;

99) **udział własny** – wyrażona procentowo w stosunku do wartości szkody kwota pomniejszająca odszkodowanie, stanowiąca ryzyko własne ubezpieczonego;

100) **umowa direct** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, za pośrednictwem Internetu lub w trakcie rozmowy telefonicznej, niebędąca umową w systemie uproszczonym;
101) **umowa ubezpieczenia** – umowa ubezpieczenia, do której zastosowanie mają OWU;
102) **umowa w systemie uproszczonym** – umowa ubezpieczenia zawarta przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość z zachowaniem obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, z zastosowaniem przesłanej przez PZU oferty;
103) **upadek drzew, budynków lub budowli** –przewrócenie się na ubezpieczone mienie drzew, ich fragmentów lub niebędących we władaniu ubezpieczonego budynków, budowli, słupów energetycznych, anten, kominów, latarni, masztów lub ich części, lub elementów;
104) **upadek statku powietrznego** – katastrofę albo przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek ich części lub przewożonego ładunku;
105) **wartości pieniężne** – krajowe i zagraniczne znaki pieniężne (gotówka), czeki, weksle i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę oraz złoto, srebro i wyroby z tych metali, kamienie szlachetne, perły, bursztyn, a także platyna i inne metale z grupy platynowców, w tym stanowiące środki obrotowe lub mienie osób trzecich, z wyjątkiem przedmiotów będących muzealiami w rozumieniu przepisów ustawy o muzeach;
106) **wartość księgowa brutto** – ewidencyjna wartość początkowa z uwzględnieniem przeszacowań wynikających z ustawy o rachunkowości i wydanymi na podstawie tej ustawy przepisów wykonawczych;
107) **wartość odtworzeniowa** – wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia ubezpieczonego mienia do stanu nowego, lecz nie ulepszonego:
   a) w przypadku budynku, budowli, lokalu, obiektu małej architektury lub nakładów adaptacyjnych – wartość odpowiadająca kosztom remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowej technologii, konstrukcji i standardu wykończenia przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,
   b) w przypadku maszyn, urządzeń i wyposażenia lub środków transportu – wartość odpowiadająca kosztom zakupu, naprawy lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu (z wyłączeniem transportu ekspresowego), montażu, demontażu oraz cła i innych tego typu opłat;
108) **wartość rzeczywista** – wartość odtworzeniowa ubezpieczonego mienia pomniejszona o stopień zużycia technicznego;
109) **wartość wytworzenia** – wartość odpowiadająca sumie wartości brutto materiałów, surowców, robocizny oraz kosztów ogólnych poniesionych przez producenta w związku z wytworzeniem ubezpieczonego mienia;
110) **wiatr** – ruch powietrza atmosferycznego powstały wskutek nierównomiernego rozkładu ciśnienia atmosferycznego;
111) **wirus komputerowy** – zestaw szkodliwych lub nieautoryzowanych instrukcji lub kod zawierający szereg nieautoryzowanych instrukcji wprowadzonych w złej wierze lub kod, programowy lub inny, który rozpowszechnia się za pomocą dowolnego systemu lub sieci komputerowej; wirusami komputerowymi są w szczególności „konie trojańskie", „robaki", „bomby czasowe, bomby logiczne";
112) **wprowadzenie produktu do obrotu** – chwila faktycznej trwałej lub okresowej utraty władztwa nad produktem przez producenta;
113) **wyładunek** – czynność mająca na celu umieszczenie ubezpieczonego mienia w miejscu zakończenia transportu, trwająca od momentu rozpoczęcia usuwania lub zdejmowania zabezpieczeń transportowych z mienia na środku transportu do momentu umieszczenia tego mienia w miejscu składowania u odbiorcy, z włączeniem czynności przemieszczania mienia z bezpośredniego sąsiedztwa środka transportu do magazynu lub innego miejsca składowania;
114) **wymienne nośniki danych** – materiał umożliwiający gromadzenie informacji, nadający się do odczytu maszynowego, przeznaczony do wymiany przez użytkownika;
115) **wypadek środka transportu** – zderzenie środka transportu z innym pojazdem, osobami, zwierzętami, przedmiotami, obiektami budowlanymi, wywrócenie się środka transportu, wypadnięcie poza drogę lub torowisko lub jego zatonięcie, spadnięcie albo nagłe odłączenie się przyczepy lub naczepy od pojazdu ciągnącego prowadzące do uszkodzenia lub zniszczenia środka transportu lub przewożonego mienia;
116) **wypadek ubezpieczeniowy:**
   a) w ubezpieczeniu mienia – niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, w wyniku którego powstała szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
   b) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej – powstanie szkody;
   c) w ubezpieczeniu assistance – nieszczęśliwy wypadek, nagłe zachorowanie, zdarzenie losowe powołane w § 37 ust. 8, 10, i 12 oraz kradzież z włamaniem i rabunek;
117) **zabezpieczenia przeciwpowodziowe** – system przegród (zapór) przeciwpowodziowych wyprodukowany przez wyspecjalizowany podmiot, składający się na przykład:
   a) ze słupów końcowych (prowadnic), montowanych na stałe lub czasowo w otworach (gniazdach) kotwiących przed drzwiami zewnętrznymi, balkonowymi, tarasowymi, bramami zewnętrznymi lub garażowymi, oknami i innymi otworami (na przykład włazami lub otworami piwnicznymi) w ścianach budynku lub budowli oraz
   b) z ruchomych belek (paneli) zaporowych wraz z uszczelnieniem, dopasowanych i wsuwanych poziomo między słupy końcowe (prowadnice),

   tworzących szczelną konstrukcję przeznaczoną do zapobiegania skutkom przedostania się wody w wyniku powodzi do budynku lub budowli wskazanego w umowie ubezpieczenia;
118) **zabezpieczenia przeciwpożarowe** – certyfikowany system gaśniczy na stałe zamontowany w budynku, budowli, posiadający zapas środka gaśniczego, na przykład: urządzenia tryskaczowe, stałe urządzenia gaśnicze gazowe, pianowe lub proszkowe (z wyłączeniem gaśnic ręcznych, przenośnych, agregatów), urządzenia do usuwania dymów

i gazów pożarowych oraz instalacje sygnalizacyjno-alarmowe automatycznie wykrywające i przekazujące informację o pożarze do ubezpieczonego lub jednostek straży pożarnej;

119) **zalanie** – działanie pary, wody lub innych cieczy na skutek:
   a) awarii przewodów, zbiorników, urządzeń lub instalacji, w tym wodnej, centralnego ogrzewania, kanalizacyjnej, klimatyzacyjnej,
   b) cofnięcie się wody lub ścieków z publicznych urządzeń kanalizacyjnych,
   c) samoczynnego uruchomienia się instalacji tryskaczowych lub zraszaczowych z innych przyczyn niż wskutek ognia,
   d) pozostawienie otwartych kranów lub innych zaworów zamontowanych na instalacjach określonych w lit. a,
   e) pęknięcia pojemnika lub zbiornika z wodą, w tym akwarium;

   obejmuje również zalanie spowodowane przez osoby trzecie wodą lub inną cieczą;

120) **załadunek** – czynność mająca na celu bezpośrednie umieszczenie ubezpieczonego mienia na środku transportu, trwająca od momentu uniesienia mienia w miejscu rozpoczęcia transportu do momentu umieszczenia go i zamocowania na środku transportu, z włączeniem czynności dostarczenia mienia z magazynu lub innego miejsca składowania w bezpośrednim sąsiedztwie środka transportu;

121) **zaostrzenia lub powikłania choroby przewlekłej** – nagłe nasilenie objawów chorobowych ze strony tego samego lub innego narządu lub układu, pozostające w bezpośrednim związku z tą chorobą, o ostrym (burzliwym) przebiegu, wymagające udzielenia natychmiastowej pomocy lekarskiej;

122) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zawalenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;

123) **zużycie techniczne** – określona procentowo (stopień zużycia technicznego) utrata trwałości i w konsekwencji zmniejszanie w czasie wartości ubezpieczonych przedmiotów, będące pochodną: czasu jego użytkowania (wieku), jakości wykonania, trwałości zastosowanych materiałów, bieżącej konserwacji, remontów, eksploatacji.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNIA I INNYCH ŻYWIOŁÓW

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia:
   1) ewidencjonowane przez ubezpieczonego, stanowiące jego własność lub będące w jego posiadaniu mienie na podstawie innego tytułu prawnego, przy czym w przypadku mienia najmowanego tylko mienie wymienione w lit. a–f, oraz wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, pojedyncze składniki mienia lub kategorie mienia:
      a) budynki,
      b) budowle,
      c) lokale,
      d) obiekty małej architektury,
      e) maszyny, urządzenia i wyposażenie,
      f) niskocenne składniki majątku,
      g) środki obrotowe,
      h) mienie osób trzecich,
      i) wartości pieniężne;
   2) mienie osobiste pracowników;
   3) ewidencjonowane przez ubezpieczonego nakłady adaptacyjne,

   z zastrzeżeniem ust. 2–4.

2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, wartości pieniężne wymienione w umowie ubezpieczenia ubezpieczone są pod warunkiem przechowywania ich w urządzeniach do przechowywania wartości pieniężnych. Zasada ta nie ma zastosowania do wartości pieniężnych w sklepach jubilerskich i zegarmistrzowskich, w lombardach, w kantorach wymiany walut, przechowywanych poza urządzeniami do przechowywania wartości pieniężnych w czasie godzin pracy danej placówki oraz w czasie jej zamknięcia. Za szkody w wartościach pieniężnych PZU odpowiada w przypadku ich przechowywania poza urządzeniami do ich przechowywania:
   1) gdy wypadek ubezpieczeniowy wystąpił w godzinach pracy danej placówki – do sumy ubezpieczenia wartości pieniężnych;
   2) gdy wypadek ubezpieczeniowy wystąpił w godzinach zamknięcia danej placówki – do wartości 20% sumy ubezpieczenia wartości pieniężnych, lecz nie więcej niż do kwoty 50 000 PLN.

3. Wyroby jubilerskie stanowiące wartości pieniężne w sklepach jubilerskich i zegarmistrzowskich, w lombardach, w kantorach wymiany walut, ubezpieczane są jako wartości pieniężne niezależnie od tego czy są środkami obrotowymi, czy mieniem osób trzecich.

4. Przedmiotem ubezpieczenia nie jest następujące mienie:
   1) obiekty budowlane, wraz ze znajdującym się w nich mieniem, będące w trakcie robót budowlanych, w szczególności: budowy – przebudowy, montażu, remontu, rozruchu lub rozbiórki w rozumieniu ustawy Prawo budowlane, z zastrzeżeniem § 4 ust. 4 pkt 8;
   2) mienie inne niż obiekty budowlane będące w trakcie montażu, rozbiórki, demontażu, instalacji, rozruchu i testów;
   3) znajdujące się pod ziemią i jednocześnie związane z produkcją wydobywczą (kopalnictwem węgla kamiennego, brunatnego, soli, ropy naftowej, gazu ziemnego, rud żelaza i metali nieżelaznych oraz torfu);
   4) budynki i budowle przeznaczone do rozbiórki wraz z mieniem znajdującym się w nich, a także maszyny, urządzenia i wyposażenie przeznaczone do likwidacji;
   5) akta, dokumenty, plany, zdjęcia, rękopisy oraz dane zawarte na nośnikach informacji, z zastrzeżeniem § 5 ust. 1 pkt 2;
   6) wzory, modele poglądowe, prototypy, dzieła sztuki, chyba że stanowią środki obrotowe, eksponaty zabytkowe, muzealia;
   7) programy komputerowe, chyba że stanowią środki obrotowe;
   8) słoma, siano, wyroby ze słomy,:
   9) pojazdy mechaniczne dopuszczone do ruchu, również z naczepami lub przyczepami, pojazdy szynowe, tabor kolejowy, statki powietrzne lub wodne, z wyłączeniem:
      a) mienia stanowiącego środki obrotowe lub mienie osób trzecich,
      b) niezarejestrowanych pojazdów mechanicznych i taboru kolejowego używanych wyłącznie w określonym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia;

10) związane z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem materiałów wybuchowych, amunicji lub fajerwerków, z wyłączeniem handlu detalicznego fajerwerkami.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

1. Mienie może zostać ubezpieczone w jednym z następujących wariantów ubezpieczenia, w zależności od wyboru ubezpieczającego:
1) od ryzyk nazwanych;
2) od wszystkich ryzyk.

2. W wariancie od ryzyk nazwanych, PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w okresie ubezpieczenia i miejscu ubezpieczenia w wyniku następujących zdarzeń losowych:
1) ognia;
2) osmalenia;
3) wiatru;
4) deszczu;
5) powodzi;
6) gradu;
7) lawiny;
8) naporu śniegu lub lodu;
9) uderzenia pioruna;
10) eksplozji;
11) upadku statku powietrznego;
12) upadku drzew, budynków lub budowli;
13) trzęsienia ziemi;
14) osuwania się ziemi;
15) zapadania się ziemi;
16) uderzenia pojazdu;
17) huku ponaddźwiękowego;
18) dymu i sadzy;
19) pękania mrozowego;
20) zalania.

Ponadto, w ubezpieczeniu budowli PZU odpowiada za szkody, o których mowa w zdaniu poprzedzającym w ewidencjonowanych przez ubezpieczonego i stanowiących jego własność lub będących w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego oraz wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej: obiektach hydrotechnicznych, przepustach technicznych, sieciach technicznych, sieciach światłowodowych, sieciach energetycznych, znajdujących się również poza miejscem ubezpieczenia do 100 metrów od miejsca ubezpieczenia.

3. W wariancie od wszystkich ryzyk PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w okresie ubezpieczenia i miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego, oraz które nie zostały wyraźnie wyłączone w OWU lub postanowieniach dodatkowych stanowiących integralną część umowy ubezpieczenia.
Ponadto, w ubezpieczeniu budowli PZU odpowiada za szkody, o których mowa w zdaniu poprzedzającym w ewidencjonowanych przez ubezpieczonego i stanowiących jego własność lub będących w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego oraz wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej: obiektach hydrotechnicznych, przepustach technicznych, sieciach technicznych, sieciach światłowodowych, sieciach energetycznych, znajdujących się również poza miejscem ubezpieczenia do 100 metrów od miejsca ubezpieczenia.

4. Na wniosek ubezpieczającego zakres ubezpieczenia w obu wariantach ubezpieczenia określonych w ust. 1, może zostać rozszerzony za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej o następujące klauzule dodatkowe:
1) przepięć;
2) rozmrożenia;
3) dewastacji;
4) graffiti;
5) aktów terroryzmu;
6) dodatkowych kosztów działalności gospodarczej;
7) stałych kosztów działalności gospodarczej;
8) drobnych prac remontowo-budowlanych;
9) kosztów odtworzenia dokumentacji
10) kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie;
11) katastrofy budowlanej;
12) ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich na sumy zmienne;
13) kosztów poszukiwania przyczyn szkody;
14) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
15) wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu budynków, budowli;
16) wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu pojazdów mechanicznych;
17) produkcji peletu, brykietu;
18) działalności związanej z przerobem lub składowaniem odpadów;
19) produkcji zniczy;
20) ferm drobiu i kurników;
21) ubezpieczenia budynków i budowli, w których znajduje się słoma lub siano;
22) obiektów krytych gontem drewnianym lub strzechą;

na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 lub Załączniku nr 2 do OWU.

5. Dodatkowo, na wniosek ubezpieczającego, zakres ubezpieczenia w obu wariantach ubezpieczenia określonych w ust. 1, może zostać rozszerzony o klauzulę dodatkową miejsca ubezpieczenia (lokalizacji)lub klauzulę dodatkową ubezpieczenia nowych inwestycji.

6. Odpowiedzialnością PZU w obu wariantach ubezpieczenia określonych w ust. 1, objęte są także szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
1) akcji ratowniczej prowadzonej w związku z wypadkiem ubezpieczeniowym objętym zakresem ubezpieczenia;
2) zanieczyszczenia lub skażenia przedmiotu ubezpieczenia będącego następstwem wypadku ubezpieczeniowego objętego zakresem ubezpieczenia.

7. W przypadku każdej szkody zastosowanie ma franszyza redukcyjna w wysokości 300 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.

8. Zakres ubezpieczenia może być ograniczony zgodnie z postanowieniami § 7 ust. 4.

ZWROT KOSZTÓW

§ 5

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa w ramach sumy ubezpieczenia poniesione przez ubezpieczonego uzasadnione i udokumentowane koszty:
1) uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody, za którą PZU ponosi odpowiedzialność, łącznie z kosztami rozbiórki, demontażu i wywozu części niezdatnych do użytku (odpadów), jak również koszty ich składowania lub utylizacji; powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 10% wartości szkody, jednak nie więcej

niż 1 000 000 PLN i nie więcej niż do wysokości sumy ubezpieczenia w odniesieniu do wszystkich szkód powstałych w okresie ubezpieczenia; koszty te nie obejmują kosztów poniesionych na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów;

2) odtworzenia dokumentacji produkcyjnej lub zakładowej (aktów, planów, dokumentów, danych) uszkodzonej, zniszczonej lub utraconej; ochrona obejmuje wyłącznie koszty robocizny poniesione na takie odtworzenie dokumentacji z włączeniem przeprowadzenia niezbędnych badań i analiz oraz koszty odtworzenia nośników, na których dokumentacja była zawarta; powyższe koszty objęte są ochroną ubezpieczeniową do limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 5% wartości szkody, jednak nie więcej niż 50 000 PLN i nie więcej niż do wysokości sumy ubezpieczenia, w odniesieniu do wszystkich szkód powstałych w okresie ubezpieczenia.

2. W przypadku gdy koszty, o których mowa w ust. 1, dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i jednocześnie nie jest możliwe ich przyporządkowanie do danej części mienia, PZU pokrywa poniesione koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego. Jeżeli ustalenie proporcji nie jest możliwe, PZU pokryje 50% poniesionych kosztów.

3. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, zakres pokrywanych przez PZU kosztów, określonych w ust. 1 i 2, może zostać rozszerzony o koszty określone w następujących klauzulach dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU:

1) kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie;
2) kosztów odtworzenia dokumentacji;
3) kosztów poszukiwania przyczyn szkody;
4) stałych kosztów działalności gospodarczej;
5) dodatkowych kosztów działalności gospodarczej.

4. Zasady dotyczące zwrotu kosztów określone w ust. 1–3 mają zastosowanie w obu wariantach ubezpieczenia, o których mowa w § 4 ust. 1.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. PZU nie odpowiada za szkody:

1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności, przy czym przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego:
   a) będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
      - w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
      - w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
      - w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
      - w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
      - w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
      - w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu,
   b) będącego osobą fizyczną – przedsiębiorcą – ta osoba lub jej prokurent;
2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony będący osobą fizyczną, w tym także osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
3) będące następstwem:
   a) działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,
   b) działania energii jądrowej, promieni laserowych lub maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego, skażenia radioaktywnego,
   c) decyzji administracyjnej powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP,
   d) zanieczyszczenia lub skażenia środowiska naturalnego (gleby, powietrza, wody), z zastrzeżeniem § 4 ust. 6 pkt 2,
   e) aktów terroryzmu, strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
4) spowodowane eksplozją wywołaną przez ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych, technologicznych, doświadczalnych lub rozbiórkowych oraz w silnikach spalinowych, gdy eksplozja związana jest z ich naturalną funkcją lub gdy eksplozja spowodowana została normalnym ciśnieniem zawartych w nich gazów;
5) elektryczne spowodowane działaniem prądu elektrycznego, chyba że w ich następstwie powstał pożar;
6) w mieniu, które jest nieużytkowane przez okres dłuższy niż 60 dni lub jeżeli działalność w miejscu ubezpieczenia została zawieszona na okres dłuższy niż 60 dni i wpisana do właściwego rejestru, chyba że fakt nieużytkowania mienia lub zawieszenia działalności został zgłoszony do PZU i ubezpieczający lub ubezpieczony w uzgodnieniu z PZU wprowadził dodatkowe środki zabezpieczenia mienia;
7) spowodowane osuwaniem lub zapadaniem się ziemi, gdy są to szkody:
   a) w rozumieniu Prawa geologicznego i górniczego lub
   b) powstałe w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
8) polegające na zniszczeniu lub uszkodzeniu upraw, drzew, krzewów, roślin lub zwierząt, chyba że stanowią one środki obrotowe i szkoda w nich została spowodowana przez zdarzenia określone w § 4 ust. 2 lub w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami;
9) powstałe wskutek gradu, naporu śniegu lub lodu lub deszczu:
   a) spowodowane niekonserwowaniem lub nienależytym konserwowaniem dachu, ścian, okien lub innych elementów budynku, budowli lub lokalu, jeżeli obowiązek ich konserwacji należał do ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
   b) spowodowane niezamknięciem lub niezabezpieczeniem otworów dachowych, okiennych, drzwiowych lub innych elementów budynku, jeżeli obowiązek ich zamknięcia lub zabezpieczenia należał do ubezpieczonego, chyba że niedopełnienie tego obowiązku nie miało wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;

10) w mieniu przechowywanym, magazynowanym lub znajdującym się w trakcie sprzedaży na wolnym powietrzu, jeżeli sposób przechowywania, magazynowania bądź sprzedaży na wolnym powietrzu jest sprzeczny z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia, chyba że przechowywanie, magazynowanie albo sprzedaż na wolnym powietrzu niezgodnie z przepisami prawa, zaleceniami producenta lub właściwością przedmiotu ubezpieczenia nie miały wpływu na powstanie lub zwiększenie szkody;
11) powstałe podczas prowadzenia prób ciśnieniowych instalacji tryskaczowej, jak również wyrządzone przez wodę z nieoczyszczonych rynien dachowych, lub rur spustowych, lub z niewłaściwie zabezpieczonym odpływem;
12) powstałe wskutek działania wód podziemnych, chyba że jest ono skutkiem powodzi i zakres ubezpieczenia obejmuje powódź;
13) powstałe wskutek systematycznego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności przewodów, zbiorników i urządzeń wodociągowych, instalacji centralnego ogrzewania lub innych instalacji wodno-kanalizacyjnych, pocenia się rur, tworzenia się grzyba;
14) powstałe wskutek zalania od podłoża mienia składowanego bądź przechowywanego w pomieszczeniach usytuowanych poniżej poziomu gruntu, jeżeli ubezpieczone mienie było składowane lub przechowywane poniżej 10 cm ponad podłogą;
15) powstałe w środkach obrotowych z przekroczonym terminem ważności, wycofanych z obrotu lub też z innych przyczyn nieposiadających wartości handlowej;
16) polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu mienia pochodzącego z kradzieży lub nabytego w wyniku przestępstwa;
17) w budynkach, budowlach i lokalach wraz z mieniem znajdującym się w nich, będące następstwem prowadzenia w tych obiektach drobnych prac remontowo-budowlanych, z zastrzeżeniem postanowień § 4 ust. 4 pkt 8;
18) powstałe wskutek zanieczyszczenia lub wchłonięcia przed przedmiot ubezpieczenia rozpylonej lub rozlanej substancji przez osoby trzecie powodującej zniszczenie, uszkodzenie lub utratę właściwości przedmiotu ubezpieczenie powodującą niemożność korzystanie zgodnie z jego przeznaczeniem;
19) w danych lub oprogramowaniu wskutek ich utraty, uszkodzenia, zniekształcenia lub niedostępności, polegające na niekorzystnej zmianie w danych, oprogramowaniu lub programach komputerowych, spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz za szkody będące następstwem tych zdarzeń, polegające na niedziałaniu lub nieprawidłowym działaniu sprzętu elektronicznego, nośników informacji lub wbudowanych układów scalonych, chyba że w następstwie tego wystąpił pożar lub eksplozja, przy czym PZU ponosi odpowiedzialność wyłącznie za skutki tych zdarzeń

2. W wariancie od wszystkich ryzyk, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1, PZU nie odpowiada także za szkody powstałe:
1) w sprzęcie elektronicznym (stacjonarnym i przenośnym) i jego oprzyrządowaniu, chyba że szkoda powstała w następstwie zdarzeń losowych określonych w § 4 ust. 2 lub w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami;
2) w mieniu, którego uszkodzenie nastąpiło bezpośrednio w toku jego produkcji, przetwarzania, naprawy, remontu, testowania lub wykonywania na nim usługi, chyba że szkoda została spowodowana przez zdarzenie losowe określone w § 4 ust. 2;
3) w glebie, naturalnych wodach powierzchniowych lub podziemnych, mieniu znajdującym się poza morską linią brzegową, w tym również w wyniku skażenia lub zanieczyszczenia odpadami przemysłowymi;
4) w drogach, chodnikach, liniach kolejowych, tamach, zbiornikach wodnych, kanałach, studniach, urządzeniach wiertniczych, odwiertach, rurociągach, kablach, tunelach, mostach, dokach, basenach portowych, molach, falochronach, nabrzeżach, chyba że szkoda została spowodowana przez zdarzenia losowe określone w § 4 ust. 2 lub akcję ratowniczą prowadzoną w związku z tymi zdarzeniami;
5) w maszynach, urządzeniach lub wyposażeniu w wyniku awarii; wyłączenie to nie dotyczy sytuacji, gdy szkoda powstała wskutek przepięcia w zakresie określonym w klauzuli, o której mowa w § 4 ust. 4 pkt 1, o ile zakres ubezpieczenia rozszerzono o tę klauzulę;
6) w wyniku kradzieży;
7) w wyniku stłuczenia szyb lub innych przedmiotów szklanych, w tym także z innych materiałów zastępujących szkło, tj. poliwęglanu lub akrylu, chyba że szkoda powstała w następstwie zdarzeń losowych określonych w § 4 ust. 2 lub w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tymi zdarzeniami;
8) podczas transportu, z wyłączeniem transportu w miejscu ubezpieczenia.

3. W wariancie od wszystkich ryzyk, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1 i 2, PZU nie ponosi odpowiedzialności także za szkody spowodowane lub zwiększone przez:
1) usiłowanie lub dokonanie oszustwa,
2) sprzeniewierzenie, wyłudzenia, wymuszenia lub szantaż, wprowadzenie w błąd, pozostawanie w błędzie, poświadczenie nieprawdy, fałszerstwo, podstęp, niedobory ujawnione dopiero podczas przeprowadzania inwentaryzacji, niedobory lub braki spowodowane błędami księgowymi;
3) następujące przyczyny:
   a) zużycie, korozję, erozję, pleśnienie, utlenianie, zagrzybienie, gnicie, stopniowe psucie się, powolne odkształcanie lub deformację, działanie owadów, robaków, bakterii lub wirusów, stopniowe pogarszanie się jakości, chyba, że w ich następstwie wystąpiło inne zdarzenie określone w § 4 ust. 2 – wówczas PZU SA ponosi odpowiedzialność za skutki takiego zdarzenia,
   b) fermentację, odparowanie, utratę wagi, zmianę smaku, zapachu, koloru, faktury lub wykończenia, działanie światła, normalne ogrzewanie lub wysuszenie,
   c) zmianę temperatury lub wilgotności, brak lub nieodpowiednie działanie klimatyzacji, systemów grzewczych lub chłodzących,
4) zawalenie się budynków, budowli lub elementów ich fundamentów, ścian, podłóg, sufitów lub ich zapadnięcie się, wyniesienie, pękanie, skurczenie się, chyba że szkoda została spowodowana bezpośrednio przyczyną niewyłączoną w OWU;
5) wady projektowe, materiałowe, konstrukcyjne, złe wykonanie lub błędy w produkcji, wady ukryte – w zakresie szkód wyrządzonych w mieniu dotkniętym tymi wadami, złym wykonaniem lub błędami;
6) przerwy lub ograniczenia w dostawie mediów – w zakresie szkód wyrządzonych tą przerwą lub ograniczeniem w urządzeniach lub maszynach wykorzystujących media;

7) osiadanie lub pękanie, osunięcie się gruntu, osunięcie lub zapadnięcie się ziemi – spowodowane działaniem człowieka lub wodą podziemną;
8) wyciek stopionego materiału, chyba że w następstwie tego wycieku wystąpił pożar lub eksplozja;
9) modyfikacje genetyczne.

4. W wariancie od wszystkich ryzyk, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1–3, PZU nie ponosi odpowiedzialności także za koszty:
1) normalnego utrzymania, produkcji, konserwacji lub remontu;
2) wynikające z umieszczania na wyrobach fałszywych informacji, fałszywego etykietowania lub reklamowania, użytkowania nielicencjonowanego oprogramowania, skasowania informacji lub wyzbycia się nośników danych lub wynikające z utraty danych na skutek działania wirusów komputerowych lub pola magnetycznego;
3) wymiany lub naprawy wadliwych materiałów, wadliwego wykonawstwa, wadliwego projektu, planu, naprawy wady ukrytej lub naturalnej.

5. W obu wariantach określonych w § 4 ust. 1, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust.1–4, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 i załączniku nr 2 do OWU, PZU nie odpowiada za szkody objęte zakresem tych klauzul i nie pokrywa kosztów, o których mowa w tych klauzulach.

6. W obu wariantach ubezpieczenia określonych w § 4 ust. 1, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1–4, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia dodatkowe zawarte w Załączniku nr 4 do OWU, PZU nie odpowiada za szkody spowodowane zanieczyszczeniem lub skażeniem wody w basenie użytkowanym w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w formie hotelu, motelu, zajazdu, schroniska turystycznego, domu wycieczkowego, domu pracy twórczej, schroniska młodzieżowego, pensjonatu, domu wczasowego, domu wypoczynkowego, ośrodka szkoleniowego, sanatorium, a także wynajmowania pokoi w gospodarstwie agroturystycznym.

7. Ponadto w obu wariantach określonych w § 4 ust. 1, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust.1-4, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej dla podmiotu prowadzącego działalność w formie apteki, nie został rozszerzony o postanowienia dodatkowe zawarte w Załączniku nr 5 do OWU, PZU nie pokrywa kosztów:
1) utylizacji zniszczonych leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych;
2) zniszczenia leków wskutek niezachowania parametrów temperatury.

8. W obu wariantach ubezpieczenia określonych w § 4 ust.1, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1- 4, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 2 do OWU lub zawartych w postanowieniach dodatkowych do umowy ubezpieczenia, PZU nie odpowiada za szkody powstałe wskutek ognia, eksplozji,dymu i sadzy, osmalenia, które wystąpiły w związku z prowadzeniem działalności lub posiadanym mieniem, wymienionymi poniżej:
1) działalność związana z produkcją lub przerobem peletu, brykietu;
2) działalność związana z sortowaniem, przerobem, demontażem, składowaniem odpadów, odzyskiwaniem surowców, skupem, sprzedażą odpadów, recyklingiem;
3) działalność związana z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem świec, zniczy lub lampionów, w których wykorzystywana jest parafina lub jej pochodne, z wyłączeniem handlu detalicznego;
4) fermy drobiu i kurniki wraz z mieniem znajdującym się w nich;
5) budynki, budowle w których znajduje się słoma lub siano z mieniem znajdującym się w nich;
6) obiekty budowlane z mieniem znajdującym się w nich, kryte gontem drewnianym lub strzechą wykonaną z trzciny lub słomy.

9. W obu wariantach ubezpieczenia określonych w § 4 ust.1, niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w ust. 1–4, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych określonych w Załączniku nr 1 do OWU lub zawartych w postanowieniach dodatkowych do umowy ubezpieczenia, PZU nie odpowiada za szkody powstałe wskutek wiatru, gradu, naporu śniegu lub lodu w następującym mieniu:
1) w budowlach będących namiotami, budynkami z pokryciem namiotowym, brezentowym lub powłoką pneumatyczną, w szklarniach, inspektach, tunelach foliowych wraz ze znajdującym się w nich mieniem;
2) w pojazdach mechanicznych stanowiących środki obrotowe lub mienie osób trzecich, stojących na wolnym powietrzu.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 7

1. W obu wariantach ubezpieczenia określonych w § 4 ust. 1, w zależności od kategorii mienia, mienie może być ubezpieczone na sumy stałe albo na pierwsze ryzyko, przy czym:
1) na sumy stałe mogą być ubezpieczone:
a) środki trwałe stanowiące następujące kategorie mienia: budynki, budowle, lokale, obiekty małej architektury, maszyny, urządzenia i wyposażenie,
b) środki obrotowe,
c) mienie osób trzecich,
d) niskocenne składniki majątku,
e) nakłady adaptacyjne,
f) wartości pieniężne;
2) na pierwsze ryzyko mogą być ubezpieczone:
a) mienie osób trzecich,
b) niskocenne składniki majątku,
c) mienie osobiste pracowników,
d) nakłady adaptacyjne,
e) wartości pieniężne.

2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający według wybranego sposobu:
1) odrębnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia lub kategorii mienia;
2) dla środków trwałych określonych w ust. 1 pkt 1 lit. a odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia, przy czym może być ustalona jedna suma ubezpieczenia dla:
a) budynków i lokali;
b) budowli i obiektów małej architektury;
c) dla budynków, budowli, lokali i obiektów małej architektury.

3. Suma ubezpieczenia dla mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, powinna odpowiadać wartości mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia i może być określona

według wartości odtworzeniowej, rzeczywistej albo zgodnie z ewidencją księgową według wartości księgowej brutto.

4. Jeżeli w ubezpieczeniu na sumy stałe przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu zawarcia umowy (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 51 ust. 12–14.Jeżeli do wniosku o ubezpieczenie na sumy stałe ubezpieczający nie dołączy zestawienia ubezpieczanego mienia, przyjmuje się, że ubezpieczeniem jest objęte całe mienie danej kategorii znajdujące się w miejscu ubezpieczenia.

5. Sumę ubezpieczenia stanowi dla:
1) środków obrotowych – najwyższa (maksymalna) wartość przewidziana w okresie ubezpieczenia odpowiadająca kosztom ich wytworzenia lub nabycia, nie większym jednak niż osiągalna cena sprzedaży gotowego wyrobu;
2) mienia osób trzecich – najwyższa (maksymalna) wartość rzeczywista tego mienia, przewidziana w okresie ubezpieczenia, powiększona o przewidywaną wartość nakładów poniesionych w związku z realizacją usługi przez ubezpieczonego; w przypadku sprzedaży komisowej pomniejszona o prowizję komisową;
3) niskocennych składników majątku – cena nabycia identycznego albo najbardziej zbliżonego parametrami technicznymi mienia;
4) nakładów adaptacyjnych – wartość odpowiadająca poniesionym wydatkom na dostosowanie budynku lub lokalu na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej;
5) wartości pieniężnych – najwyższa wartość tej kategorii mienia przewidywana w okresie ubezpieczenia, która ustalana jest następująco:
   a) dla krajowych i zagranicznych znaków pieniężnych (gotówki) – według ich wartości nominalnej,
   b) dla czeków, weksli i innych dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę – według osiągalnej ceny wykupu, dla złota, srebra, platyny i innych metali z grupy platynowców oraz wyrobów z wszystkich wymienionych wcześniej metali, kamieni szlachetnych i pereł – według ceny zakupu lub kosztów wytworzenia.

6. Sposób ustalania sumy ubezpieczenia mienia, o którym mowa w ust. 5 pkt 2–5, ma zastosowanie jedynie do ubezpieczenia na sumy stałe.

7. Przy ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, suma ubezpieczenia ustalana jest oddzielnie dla każdej kategorii tego mienia, przy czym brana jest pod uwagę przewidywana możliwość maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia. Sumę ubezpieczenia dla mienia osobistego pracowników stanowi iloczyn liczby zatrudnionych i zadeklarowanej wartości mienia przypadającej na jednego pracownika.

8. W przypadku ubezpieczenia na pierwsze ryzyko suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia odrębne limity odpowiedzialności PZU, w tym także dla klauzul dodatkowych, ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość sumy ubezpieczenia oraz limitów odpowiedzialności PZU opłacając składkę uzupełniającą. Zasada ta nie ma zastosowania do ubezpieczenia na sumy stałe.

9. W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia lub limitu odpowiedzialności PZU, o którym mowa w ust. 8 podwyższona suma ubezpieczenia lub podwyższony limit odpowiedzialności PZU, stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 8

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia:
1) ewidencjonowane przez ubezpieczonego, stanowiące jego własność lub będące w jego posiadaniu na podstawie innego tytułu prawnego, przy czym w przypadku mienia najmowanego tylko mienie wymienione w lit. a–d, oraz wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej, następujące pojedyncze składniki mienia lub kategorie mienia:
   a) maszyny, urządzenia i wyposażenie,
   b) środki obrotowe,
   c) niskocenne składniki majątku,
   d) mienie osób trzecich,
   e) wartości pieniężne;
2) mienie osobiste pracowników.

2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, winno być zabezpieczone zgodnie z wymogami określonymi w Załączniku nr 7 do OWU.

3. Wyroby jubilerskie stanowiące wartości pieniężne w sklepach jubilerskich i zegarmistrzowskich lub w lombardach, ubezpieczane są jako wartości pieniężne niezależnie od tego, czy są środkami obrotowymi, czy mieniem osób trzecich.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 9

1. PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w wyniku:
1) kradzieży z włamaniem;
2) rabunku w lokalu;
3) rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu) wartości pieniężnych poza lokalem.

2. W ubezpieczeniu wartości pieniężnych od rabunku podczas ich przenoszenia lub przewożenia (transportu) poza lokalem, ochrona ubezpieczeniowa jest rozszerzona o szkody powstałe w wyniku:
1) zniszczenia albo uszkodzenia środka transportu użytego do przewozu wartości pieniężnych wskutek wypadku środka transportu, ognia, uderzenia pioruna lub eksplozji;
2) zdarzenia uniemożliwiającego osobie wykonującej transport ochronę wartości pieniężnych, wywołanego nieszczęśliwym wypadkiem.

3. Transport wartości pieniężnych oznacza transport tych wartości przez ubezpieczonego albo osobę lub wyznaczone przez ubezpieczonego, pieszo (przenoszenie) albo samochodem osobowym, samochodem przystosowanym do przewozu wartości pieniężnych, albo bankowozem (przewożenie).

4. Za szkody w mieniu powstałe wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej bez wejścia do lokalu, przez prześwity krat zabezpieczających otwory zewnętrzne lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie bądź przez otwór wybity w szybie, ścianie lub stropie tego lokalu, odpowiedzialność za każdą szkodę ograniczona jest do kwoty stanowiącej 10% sumy ubezpieczenia mienia, w którym została wyrządzona szkoda.

5. W przypadku ubezpieczenia mienia znajdującego się w budynku lub lokalu, w którym drzwi zewnętrzne nie są zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot, przy ustalaniu wysokości odszkodowania

za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami lub innymi urządzeniami otwierającymi, stosuje się udział własny ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 25% wartości szkody. Powyższy udział własny ubezpieczonego w szkodzie nie dotyczy ubezpieczonego mienia znajdującego się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii (centrum) handlowej lub handlowo-rozrywkowej, dla którego ustanowiono stały dozór.

6. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
1) ubezpieczenia środków obrotowych i mienia osób trzecich na sumy zmienne;
2) dewastacji;
3) miejsca ubezpieczenia (lokalizacji);
4) ubezpieczenia nowych inwestycji;
na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.

7. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 300 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.

8. Zakres ubezpieczenia może być ograniczony zgodnie z postanowieniami § 12 ust. 4.

ZWROT KOSZTÓW

§ 10

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa w ramach sumy ubezpieczenia udokumentowane koszty związane z:
1) uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, łącznie z kosztami rozbiórki i demontażu części niezdatnych do użytku, oraz odtworzenia dokumentacji produkcyjnej lub zakładowej – zgodnie z § 5 ust. 1 i 2;
2) naprawą zniszczonych lub uszkodzonych, w wyniku dokonania lub usiłowania kradzieży z włamaniem albo rabunku, zabezpieczeń lokalu łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien, drzwi i instalacji systemów alarmowych – do kwoty 1 000 PLN stanowiącej limit odpowiedzialności PZU na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

2. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki limit odpowiedzialności PZU, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może zostać podwyższony o kwotę ustaloną w umowie ubezpieczenia.

3. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres pokrywanych przez PZU kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, może zostać rozszerzony o koszty określone w następujących klauzulach dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU:
1) kosztów odtworzenia dokumentacji – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia;
2) kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 11

1. PZU nie odpowiada za szkody:
1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności, przy czym przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego:
   a) będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
      – w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
      – w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
      – w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
      – w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
      – w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
      – w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu,
   b) będącego osobą fizyczną – przedsiębiorcą – ta osoba lub jej prokurent;
2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony będący osobą fizyczną, w tym także osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
3) będące następstwem:
   a) działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,
   b) działania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego,
   c) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP,
   d) zanieczyszczenia lub skażenia środowiska naturalnego (gleby, powietrza, wody), z zastrzeżeniem § 4 ust. 5 pkt 2,
   e) aktów terroryzmu, strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych.
4) w inwentarzu żywym, chyba że stanowi środki obrotowe;
5) polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu:
   a) akt, dokumentów, planów, zdjęć, rękopisów oraz danych zawartych na nośnikach informacji, z zastrzeżeniem § 5 ust. 3 pkt 2,
   b) wzorów, modeli poglądowych, prototypów, dzieł sztuki, chyba że stanowią środki obrotowe, eksponatów muzealnych i zabytkowych,
   c) programów komputerowych, chyba że stanowią środki obrotowe;
6) w pojazdach mechanicznych dopuszczonych do ruchu (wraz z naczepami lub przyczepami), w pojazdach szynowych, taborze kolejowym, statkach powietrznych lub wodnych; wyłączenie to nie dotyczy:
   a) sytuacji, kiedy wymienione mienie stanowi środki obrotowe lub mienie osób trzecich,
   b) w odniesieniu do pojazdów mechanicznych i taboru kolejowego w sytuacji, kiedy są używane wyłącznie w określonym w umowie ubezpieczenia miejscu ubezpieczenia;
7) powstałe wskutek sfałszowania dokumentów;
8) powstałe w wyniku kradzieży mienia bez włamania;
9) powstałe w ubezpieczonym mieniu po upływie 60 dni od dnia rozpoczęcia przerwy w prowadzeniu działalności gospodarczej w lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, chyba że przed upływem tego

terminu fakt zaprzestania prowadzenia tej działalności zgłoszony został PZU i w porozumieniu z ubezpieczającym uzgodnione zostały dodatkowe środki zabezpieczenia takiego mienia;
10) powstałe w przedmiotach, których zakup potwierdzony jest sfałszowanym dokumentem;
11) powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem w budynkach i lokalach nie spełniających wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, określonych w Załączniku nr 7 do OWU, o ile miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody;
12) powstałe w wartościach pieniężnych wskutek wypadku środka transportu, którym były one przewożone, należącego do ubezpieczonego lub przez niego wynajętego, jeżeli wypadek został spowodowany złym stanem technicznym tego środka transportu lub w przypadku, gdy kierowca był w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że zły stan techniczny środka transportu lub stan nietrzeźwości kierowcy albo stan po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych nie miały wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
13) polegające na utracie, zniszczeniu bądź uszkodzeniu przedmiotów pochodzących z kradzieży, jeżeli w dniu faktycznej utraty, zniszczenia bądź uszkodzenia tych przedmiotów nie upłynął wymagany przepisami prawa okres do nabycia własności tych przedmiotów przez ubezpieczonego na zasadzie dobrej wiary;
14) nie zabezpieczenia – z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa ubezpieczającego, ubezpieczonego, osoby pozostającej z ubezpieczonym będącym osobą fizyczną we wspólnym gospodarstwie domowym, ubezpieczonego mienia w sposób określony w Załączniku nr 7 do OWU, jeżeli obowiązek takiego zabezpieczenia należał do tych osób, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego i chyba, że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności.

2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU:
1) nie odpowiada za szkody powstałe w wyniku dewastacji;
2) nie pokrywa kosztów – ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia:
a) odtworzenia dokumentacji niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej,
b) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie.

3. Jeżeli nie umówiono się inaczej PZU nie odpowiada za sprzeniewierzenie dokonane przez pracownika tj. bezprawne uzyskanie korzyści majątkowej przez pracownika albo przez pracownika i współdziałające z nim osoby trzecie, działające na szkodę ubezpieczonego prowadzącego działalność gospodarczą w formie hotelu, motelu, zajazdu, schroniska turystycznego, domu wycieczkowego, domu pracy twórczej, schroniska młodzieżowego, pensjonatu, domu wczasowego, domu wypoczynkowego, ośrodka szkoleniowego, sanatorium, a także wynajmowania pokoi w gospodarstwie agroturystycznym.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 12

1. W zależności od kategorii mienia, mienie może być ubezpieczone na sumy stałe albo na pierwsze ryzyko, przy czym:
1) na sumy stałe mogą być ubezpieczone:
a) maszyny, urządzenia i wyposażenie,
b) środki obrotowe,
c) mienie osób trzecich,
d) niskocenne składniki majątku;
2) na pierwsze ryzyko mogą być ubezpieczone:
a) wszystkie kategorie mienia, o których mowa w § 8 ust. 1,
b) koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu ponad limit określony w § 10 ust. 1 pkt. 2.

2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia lub kategorii mienia, przy czym w odniesieniu do maszyn, urządzeń i wyposażenia stanowiących środki trwałe, suma ubezpieczenia ustalana jest odrębnie dla każdego przedmiotu ubezpieczenia.

3. Przy ubezpieczeniu na sumy stałe, sumę ubezpieczenia stanowi:
1) dla środków obrotowych – najwyższa (maksymalna) wartość przewidziana w okresie ubezpieczenia, odpowiadająca kosztom ich wytworzenia lub nabycia, nie większym jednak niż osiągalna cena sprzedaży gotowego wyrobu;
2) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia – wartość odtworzeniowa, księgowa brutto albo rzeczywista tego mienia;
3) dla mienia osób trzecich – najwyższa (maksymalna) wartość rzeczywista tego mienia przewidziana w okresie ubezpieczenia z tym, że w przypadku sprzedaży komisowej pomniejszona o prowizję komisową;
4) dla niskocennych składników majątku – cena nabycia identycznego albo najbardziej zbliżonego parametrami technicznymi mienia.

4. Jeżeli w ubezpieczeniu na sumy stałe przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu zawarcia umowy (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 51 ust. 12–14.

5. Jeżeli do wniosku o ubezpieczenie ubezpieczający nie dołączy zestawienia ubezpieczanego mienia, przyjmuje się, że ubezpieczeniem jest objęte całe mienie danej kategorii znajdujące się w miejscu ubezpieczenia.

6. Sposób ustalania sumy ubezpieczenia mienia, o którym mowa w ust. 3 pkt 2–4, ma zastosowanie jedynie do ubezpieczenia na sumy stałe.

7. Przy ubezpieczeniu na pierwsze ryzyko dla mienia, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla poszczególnych kategorii mienia, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia, przy czym:
1) sumę ubezpieczenia dla mienia osobistego pracowników stanowi iloczyn liczby pracowników i zadeklarowanej wartości mienia przypadającej na jednego pracownika;
2) przy ubezpieczeniu wartości pieniężnych ubezpieczający ustala sumę ubezpieczenia oddzielnie dla:
a) kradzieży z włamaniem,
b) rabunku w lokalu,
c) rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu).

8. Dla wartości pieniężnych ustala się limity odpowiedzialności PZU w zależności od sposobu ich zabezpieczenia, których wysokość określona jest w Załączniku nr 7 do OWU.
9. W przypadku ubezpieczenia na pierwsze ryzyko suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU, może uzupełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU opłacając dodatkową składkę. Zasada ta nie ma zastosowania do ubezpieczenia na sumy stałe.
10. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 9.

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 13

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie ubezpieczenia szyby i inne przedmioty stanowiące wyposażenie bądź urządzenia budynków lub lokali, wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, przy czym ochroną ubezpieczeniową objęte są następujące przedmioty:
   1) oszklenia okienne i drzwiowe, ścienne i dachowe, szklane przegrody, płyty szklane stanowiące składowe części balustrad balkonowych i schodowych, mebli, gablot reklamowych lub lad chłodniczych, w tym także szyby specjalne tj. antywłamaniowe, kuloodporne lub inne;
   2) oszklenia kominków lub wind;
   3) oszklenia pokryte folią, witraże;
   4) lustra wiszące, stojące i wmontowane w ścianach, meblach lub gablotach reklamowych;
   5) szklane, ceramiczne lub kamienne wykładziny ścian, sufitów, słupów lub filarów;
   6) akwaria lub terraria stanowiące wyposażenie lub środki obrotowe;
   7) tablice reklamowe takie jak:
      a) szyldy lub gabloty ze szkła, plastiku lub innego materiału, znajdujące się poza budynkiem lub lokalem,
      b) neony, reklamy świetlne, tablice świetlne lub elektroniczne wraz z oprzyrządowaniem stanowiącym integralną całość konstrukcyjną.
2. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:
   1) szklane, ceramiczne lub kamienne wykładziny podłogowe;
   2) szkło stanowiące osprzęt urządzeń technicznych tj. maszyn, aparatów, narzędzi oraz osprzęt instalacji, z wyłączeniem szyb, o których mowa w ust. 1 pkt 2;
   3) szyby, przedmioty szklane lub płyty kamienne w stanie uszkodzonym;
   4) szyby, przedmioty szklane lub płyty kamienne przed ich ostatecznym zamontowaniem bądź zainstalowaniem w miejscu przeznaczenia;
   5) szyby w pojazdach mechanicznych i środkach transportowych;
   6) szyby w szklarniach, cieplarniach, inspektach lub oranżeriach.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 14

1. PZU odpowiada za szkody powstałe wskutek stłuczenia (rozbicia) lub pęknięcia szyb ubezpieczonych przedmiotów.
2. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 50 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.

ZWROT KOSZTÓW

§ 15

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa w ramach sumy ubezpieczenia udokumentowane koszty ustawienia rusztowań umożliwiających wymianę, montaż i demontaż, koszty naprawy tego mienia oraz transportu. Jeżeli zgłoszone do ubezpieczenia mienie posiada napisy, litery, grafikę, PZU pokrywa koszt ich wykonania, a w odniesieniu do oszkleń foliowanych także koszt nałożenia folii.
2. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres pokrywanych przez PZU kosztów może zostać rozszerzony o koszty określone w klauzuli dodatkowej kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 16

1. PZU nie odpowiada za szkody powstałe:
   1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności, przy czym przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego:
      a) będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
         – w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
         – w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
         – w spółkach komandytowych i komandytowo – akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
         – w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
         – w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
         – w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu,
      b) będącego osobą fizyczną – przedsiębiorcą – ta osoba lub jej prokurent;
   2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony będący osobą fizyczną, w tym także osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
   3) będące następstwem:
      a) działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,,
      b) działania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego,

c) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP,
d) zanieczyszczenia lub skażenia środowiska naturalnego (gleby, powietrza, wody), z zastrzeżeniem § 4 ust. 5 pkt 2,
e) aktów terroryzmu, strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych;

4) przy wymianie, montażu lub demontażu ubezpieczonego przedmiotu;
5) wskutek zadrapania, porysowania, poplamienia bądź zmiany barwy ubezpieczonego przedmiotu.

2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie klauzuli dodatkowej kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU, PZU nie pokrywa tych kosztów.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 17

1. Mienie, o którym mowa w § 13 ust. 1, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.
2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla grupy przedmiotów wymienionych w § 13 ust. 1 pkt 1-6 oraz odrębnie dla grupy przedmiotów wymienionych w § 13 ust. 1 pkt 7, kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia oraz biorąc pod uwagę koszty, o których mowa w § 15 ust. 1.
3. Suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU może uzupełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU opłacając dodatkową składkę.
4. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 3.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 18

1. Z zastrzeżeniem wyłączeń określonych w OWU oraz umowie ubezpieczenia, przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody wyrządzone osobie trzeciej będące następstwem:
1) czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (OC deliktowa);
2) niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa).

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, zakres podstawowy ubezpieczenia obejmuje:
1) odpowiedzialność cywilną z tytułu prowadzonej działalności;
2) odpowiedzialność cywilną z tytułu posiadanego mienia;
3) odpowiedzialność cywilną za produkt wprowadzany do obrotu (OC za produkt);
4) odpowiedzialność cywilną najemcy nieruchomości;
5) odpowiedzialność cywilną najemcy ruchomości.

3. Na wniosek ubezpieczającego zakres podstawowy ubezpieczenia może być ograniczony o którekolwiek z ryzyk określonych w ust. 2, z zastrzeżeniem, że zakres podstawowy ubezpieczenia musi obejmować zawsze odpowiedzialność cywilną z tytułu prowadzonej działalności lub odpowiedzialność z tytułu posiadanego mienia.
4. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody:
1) wyrządzone umyślnie, z zastrzeżeniem § 21 ust. 1 pkt 1;
2) wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.

5. Ochroną ubezpieczeniową objęta jest także odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego określona w art. 446 § 4 i art. 446 (2) kodeksu cywilnego.
6. Warunkiem odpowiedzialności PZU jest zajście wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
7. Jeżeli nie można ustalić dnia powstania szkody, za dzień jej powstania uznaje się dzień, w którym stwierdzono powstanie tej szkody, przy czym za dzień powstania szkody na osobie przyjmuje się dzień, w którym poszkodowany po raz pierwszy skontaktował się z lekarzem w związku z objawami, które są przyczyną zgłaszanych roszczeń.
8. Powstanie wszystkich szkód, które można przypisać tej samej przyczynie, w tym będących wynikiem wprowadzenia do obrotu partii (serii) produktów posiadających tę samą wadę, uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy, niezależnie od liczby poszkodowanych, oraz przyjmuje się, że szkody te powstały w chwili powstania pierwszej szkody. Ochroną ubezpieczeniową objęte są wszystkie szkody z takiej serii, nawet jeśli powstały po zakończeniu okresu ubezpieczenia, pod warunkiem, że pierwsza szkoda z tej serii powstała w okresie ubezpieczenia (szkoda seryjna).
9. Ochroną ubezpieczeniową objęte są również szkody wyrządzone przez pracownika ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków na rzecz ubezpieczonego.
10. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez pracownika ubezpieczonego przy wykonywaniu obowiązków na rzecz ubezpieczonego, PZU rezygnuje z prawa do dochodzenia roszczenia, które przysługiwało ubezpieczonemu wobec tego pracownika z tytułu wyrządzonej szkody (rezygnacja z prawa do regresu).
11. W przypadku wypłaty odszkodowania z tytułu szkód wyrządzonych przez pracownika tymczasowego wykonującego pracę na rzecz ubezpieczonego, PZU zachowuje prawo regresu do agencji pracy tymczasowej.
12. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone przez podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę, gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za nich odpowiedzialność jak za działanie własne. PZU zachowuje prawo do regresu wobec podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy odpowiedzialnego za wyrządzoną szkodę, z zastrzeżeniem ust. 13.
13. PZU rezygnuje z prawa do regresu wobec podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy odpowiedzialnego za wyrządzoną szkodę (rezygnacja z prawa do regresu) tylko wtedy, gdy zakres ubezpieczenia został rozszerzony o szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu na podstawie klauzuli dodatkowej zawartej w Załączniku nr 1 do OWU, o szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu.
14. Za rozszerzenie zakresu ochrony ubezpieczeniowej, o którym mowa w ust. 13, w umowie ubezpieczenia ustalana jest dodatkowa składka.

§ 19

1. Umowy ubezpieczenia, do których zastosowanie mają OWU, nie obejmują ochroną odpowiedzialności cywilnej będącej

przedmiotem ubezpieczeń obowiązkowych wymaganych przez prawo jakiegokolwiek państwa, jeżeli ubezpieczony podlega obowiązkowi posiadania takiego ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Z zastosowaniem OWU podmiotom podlegającym obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność, o której mowa w § 21 ust. 8 pkt 4 i 5, może zostać udzielona ochrona ubezpieczeniowa ponad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego (ubezpieczenie nadwyżkowe).

3. Umowa ubezpieczenia nadwyżkowego, o którym mowa w ust. 2, może być zawarta po uprzednim zawarciu z PZU odpowiedniej umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

4. Ubezpieczenie nadwyżkowe określone w ust. 2 obejmuje szkody, które nie mogą być zaspokojone z umowy ubezpieczenia obowiązkowego z powodu wyczerpania sumy gwarancyjnej wskazanej w tej umowie ubezpieczenia, pod warunkiem, że szkoda jest objęta umową ubezpieczenia zawartą z zastosowaniem OWU.

5. Z zastosowaniem OWU może także zostać udzielona ochrona ubezpieczeniowa ponad sumę gwarancyjną wynikającą z innej umowy dobrowolnego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej dotyczącej ubezpieczonego.

6. Ubezpieczenie nadwyżkowe, o którym mowa w ust. 5, obejmuje szkody, które nie mogą być zaspokojone z innej umowy ubezpieczenia dobrowolnego, z powodu wyczerpania sumy gwarancyjnej wskazanej w tej umowie ubezpieczenia, pod warunkiem, że szkoda jest objęta umową ubezpieczenia zawartą z zastosowaniem niniejszych OWU.

§ 20

O ile zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony poprzez włączenie odpowiedniego ryzyka dodatkowego, ubezpieczeniem objęta jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody powstałe:

1) na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Szwajcarii, Norwegii, Islandii;
2) na terytorium całego świata – wyrządzone przez ubezpieczonego, reprezentantów ubezpieczonego lub pracowników ubezpieczonego, podczas podróży służbowej, o ile celem takiej podróży jest udział w targach, prezentacja wyrobów lub zakresu usług, prowadzenie negocjacji handlowych, udział w szkoleniach, seminariach, konferencjach lub podobnych wydarzeniach, z wyłączeniem wykonywania prac, usług lub wprowadzania produktu do obrotu;
3) w przypadku OC za produkt – na terytorium całego świata, z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii – pod warunkiem, że produkt został wprowadzony do obrotu przez ubezpieczonego na terytorium państw Unii Europejskiej oraz Szwajcarii, Norwegii, Islandii, przy czym produkt ten nie był przygotowany przez ubezpieczonego do eksportu lub ubezpieczony nie wiedział, że zostanie on wyeksportowany (eksport pośredni).

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 21

1. PZU nie odpowiada za szkody:

1) wyrządzone umyślnie przez:
   a) reprezentantów ubezpieczonego – osób uprawnionych do reprezentowania ubezpieczonego innego niż osoba fizyczna:
      – w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członkowie zarządu lub prokurenci,
      – w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariusze lub prokurenci,
      – w spółkach jawnych – wspólnicy lub prokurenci,
      – w spółkach partnerskich – partnerzy lub członkowie zarządu lub prokurenci,
      – w spółdzielniach, fundacjach i stowarzyszeniach – członkowie zarządu,
      – w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektor lub jego zastępcy,
      – w jednostkach samorządu terytorialnego – wójt, burmistrz, prezydent miasta oraz inne osoby powołane do reprezentacji podmiotów publicznych, a także osoby kierujące jednostkami budżetowymi lub zakładami budżetowymi;
   b) ubezpieczonego będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą lub jego pełnomocnika,
   c) ubezpieczonego będącego osobą fizyczną
   – przy czym świadomość wprowadzenia do obrotu wadliwego produktu lub świadomość wadliwości wykonanej pracy lub usługi uważa się za równoznaczną z winą umyślną;
2) wyrządzone osobom bliskim ubezpieczonego będącego osobą fizyczną;
3) powstałe w następstwie działań wojennych (również bez formalnego wypowiedzenia wojny), aktów terroryzmu lub powstałe na obszarach objętych działaniami wojennymi, stanem wojennym, stanem wyjątkowym, rewolucją, niepokojami społecznymi;
4) będące następstwem choroby zawodowej;
5) powstałe wskutek oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego, elektromagnetycznego, skażenia radioaktywnego;
6) powstałe wskutek powolnego działania temperatury, gazów, oparów, wilgoci, wody, dymu, sadzy, ścieków, zagrzybienia lub działania hałasu;
7) powstałe wskutek oddziaływania azbestu, PFAS (związki perfluoroalkilowe oraz związki polifluoroalkilowe), formaldehydu, prionów lub dioksyn lub ich zawartości w produktach wprowadzonych do obrotu przez ubezpieczonego lub użytych przez niego w celu wykonania usługi;
8) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży gotówki, bonów towarowych, substytutów pieniądza, papierów wartościowych;
9) polegające na zniszczeniu, uszkodzeniu, zaginięciu lub kradzieży dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, nośników danych, zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym lub rzeczy ruchomych o charakterze zabytkowym lub unikatowym;
10) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
11) związane z naruszeniem przepisów prawa dotyczących ochrony danych osobowych, z zastrzeżeniem postanowień § 23 ust. 1 pkt 3 i 19 (ryzyka dodatkowe nr 5 i 27), o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej został rozszerzony o te ryzyka dodatkowe;
12) za które przysługuje odszkodowanie na podstawie prawa geologicznego i górniczego (szkody powstałe w następstwie eksploatacji złóż kopalin powodujących występowanie szkodliwych wpływów objawiających się deformacjami, wstrząsami dynamicznymi, zawodnieniem, podtopieniem terenu);

13) wynikłe z umownego rozszerzenia odpowiedzialności cywilnej w stosunku do zakresu wynikającego z przepisów prawa właściwego dla zobowiązania, z którego wynika odpowiedzialność ubezpieczonego;
14) wynikłe z wprowadzającej w błąd reklamy, braku reklamowanych właściwości;
15) powstałe wskutek oddziaływania wyrobów tytoniowych, odpowiedników wyrobów tytoniowych, a także produktów wchodzących w skład wyrobu tytoniowego;
16) powstałe w związku z działalnością usługową na rzecz branży górniczej w czasie prac pod ziemią, przemysłu stoczniowego (także prace wykonywane na jednostkach pływających), przemysłu lotniczego;
17) wynikłe z nieuprawnionego dostępu do systemów komputerowych dokonanego przez osoby trzecie, w tym ataków hackerów, ataków na system komputerowy lub usługę sieciową;
18) wyrządzone przez wirusy lub inne programy zakłócające prace użytkowanych przez ubezpieczonego programów, komputerów, systemów komputerowych, sieci, niezależnie od przyczyny zakłócenia.

2. W przypadku objęcia ochroną odpowiedzialności cywilnej za produkt wprowadzony do obrotu (OC za produkt), PZU nie odpowiada także za szkody:
1) polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu samego produktu;
2) których przyczyną była wada produktu, na co producent zwrócił uwagę;
3) wyrządzone przez produkt nie posiadający ważnego atestu (certyfikatu, zezwolenia) dopuszczającego go do obrotu, o ile atest (certyfikat, zezwolenie) jest wymagany przez przepisy obowiązujące w kraju, w którym produkt został wprowadzony do obrotu;
4) spowodowane oddziaływaniem organizmu genetycznie zmodyfikowanego (GMO);
5) spowodowane przeniesieniem choroby Creutzfeldta-Jacoba lub innych encefalopatii gąbczastych;
6) spowodowane przez produkt wykorzystywany w przemyśle lotniczym lub kosmicznym.

3. W przypadku objęcia ochroną odpowiedzialności cywilnej najemcy nieruchomości, PZU nie odpowiada także za szkody powstałe:
1) w gruntach;
2) w urządzeniach, instalacjach, rzeczach ruchomych, o ile nie stanowią one części składowej nieruchomości, z której ubezpieczony korzystał na podstawie najmu.

4. W przypadku objęcia ochroną odpowiedzialności cywilnej najemcy ruchomości, PZU nie odpowiada także za szkody:
1) polegające na utracie rzeczy ruchomych z innych przyczyn niż zniszczenie;
2) powstałe w pojazdach lub ich wyposażeniu, rzeczach pozostawionych w tych pojazdach;
3) powstałe w następstwie prac naprawczych lub remontowych, z wyłączeniem napraw koniecznych, do których zobowiązany jest ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

5. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywien sądowych i administracyjnych, zadatków, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłacenia których jest zobowiązany ubezpieczony, z zastrzeżeniem § 18 ust. 6.

6. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje roszczeń:
1) o wykonanie lub należyte wykonanie zobowiązania oraz związanych z wykonaniem zastępczym;
2) z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy;
3) o wykonanie uprawnień z tytułu rękojmi, gwarancji;
4) o wykonanie uprawnień wynikających z przepisów o prawach konsumenta oraz wynikających ze szkód, które mogłyby być zaspokojone na podstawie tych przepisów, z zastrzeżeniem postanowień § 23 ust. 1 pkt 10, 11, 12 (ryzyka dodatkowych nr 19, 20, 21), o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej został rozszerzony o te ryzyka dodatkowe;
5) dotyczących naruszenia dóbr osobistych innych niż życie lub zdrowie człowieka z zastrzeżeniem § 18 ust. 5.

7. PZU nie będzie zobowiązany do zapewnienia ochrony ubezpieczeniowej lub wypłaty jakichkolwiek środków lub udzielenia jakichkolwiek świadczeń w zakresie udzielanej ochrony ubezpieczeniowej, jeżeli zapewnienie takiej ochrony, zapłata lub udzielenie świadczenia może narazić PZU na jakiekolwiek kary, sankcje lub restrykcje związane z nieprzestrzeganiem sankcji handlowych, gospodarczych, ekonomicznych lub politycznych wprowadzonych na mocy rezolucji Narodów Zjednoczonych lub wynikających z norm prawnych i regulacji Rzeczypospolitej Polskiej, Unii Europejskiej, Stanów Zjednoczonych Ameryki lub Wielkiej Brytanii bądź jakichkolwiek innych sankcji wynikających z obowiązującego prawa, a także w zakresie w jakim PZU zobowiązany jest do zastosowania wobec klienta, wypłacanych środków lub udzielanych świadczeń, środków i sankcji przewidzianych w wyżej wymienionych sankcjach.

8. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej z tytułu:
1) posiadania lub użytkowania statków powietrznych, działalności w zakresie obsługi, serwisowania, naprawy, załadunku lub rozładunku statków powietrznych, zarządzania portem lotniczym, obsługi portów lotniczych;
2) wykonywania zawodu (odpowiedzialność cywilna zawodowa) w szczególności zawodu architekta, inżyniera budownictwa, adwokata, radcy prawnego, notariusza, komornika sądowego, geodety, lekarza weterynarii, technika weterynarii, tłumacza, doradcy technicznego, urbanisty, projektanta technicznego, rzecznika patentowego, zarządcy nieruchomości, rzeczoznawcy majątkowego, pośrednika w obrocie nieruchomości, detektywa, brokera ubezpieczeniowego, agenta ubezpieczeniowego, biegłego rewidenta, doradcy podatkowego, księgowego, audytora, inspektora ochrony danych, doradcy restrukturyzacyjnego (syndyka, nadzorcy sądowego, zarządcy), geologa, fizyka medycznego, inżyniera kontraktu, osoby uprawnionej do sporządzania świadectw charakterystyki energetycznej, pośrednika transakcyjnego, psychologa, psychoterapeuty, logopedy, terapeuty zajęciowego, specjalisty psychoterapii uzależnień, rzeczoznawcy do spraw BHP, rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, biegłego sądowego;
3) sprawowania funkcji członka władz spółki kapitałowej lub innych osób, o ile z zakresu posiadanych przez nich pełnomocnictw i ciążących na nich obowiązków wynika, iż mają wpływ na całokształt działalności spółki;
4) udzielania lub zaniechania udzielania świadczeń zdrowotnych lub wykonywania czynności medycznych oraz badań klinicznych i eksperymentów medycznych z wyłączeniem czynności opiekuńczo – pielęgnacyjnych;
5) działalności zawodowej farmaceuty, technika farmaceutycznego lub działalności apteki, z zastrzeżeniem postanowień dodatkowych PZU Apteka stanowiących załącznik nr 5 do OWU, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej został rozszerzony o te postanowienia dodatkowe i w zakresie określonym w tych postanowieniach;

6) niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu drogowego towarów;
7) wykonywania czynności życia prywatnego.

9. Odpowiedzialność cywilna z tytułów określonych w ust. 8 obejmowana jest ochroną PZU na podstawie umów ubezpieczenia zawieranych z zastosowaniem odrębnych ogólnych warunków ubezpieczenia lub na podstawie stosownych przepisów prawa polskiego.

§ 22

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, PZU nie odpowiada także za szkody:
1) będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego, który zaszedł poza terytorium państw Unii Europejskiej oraz Szwajcarii, Norwegii, Islandii;
2) wyrządzone pracownikom ubezpieczonego, powstałe w związku z wypadkiem przy pracy;
3) powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu oraz za koszty związane z usunięciem, oczyszczeniem i utylizacją jakichkolwiek zanieczyszczeń;
4) powstałe w mieniu ruchomym, powierzonym do obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze oraz powstałe po wydaniu powierzonego mienia, jeżeli są następstwem wadliwie wykonanej usługi;
5) powstałe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez ubezpieczonego;
6) wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętemu tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu;
7) wyrządzone w rzeczach będących przedmiotem czynności spedycyjnych;
8) wyrządzone innym producentom wskutek zmieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego;
9) polegające na poniesieniu kosztów zlokalizowania wadliwego produktu oraz kosztów usunięcia, demontażu, odsłonięcia wadliwych produktów oraz polegające na poniesieniu kosztów na montaż i umocowanie produktu bez wad;
10) poniesione przez producenta w rzeczach ruchomych wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, wyremontowanych, zamontowanych lub konserwowanych przez ubezpieczonego;
11) rzeczowe powstałe wskutek zapadnięcia się lub osiadania terenu (również budowli na nim wzniesionej) lub innego rodzaju przemieszczeń gruntu powstałych wskutek wibracji albo osunięcia się lub osłabienia nośności gruntu w związku z pracami budowlanymi;
12) spowodowane działaniem materiałów wybuchowych;
13) polegające na powstaniu czystej straty finansowej;
14) związane z prowadzeniem działalności pomocy drogowej lub autoholowania;
15) powstałe przy wykonywaniu władzy publicznej;
16) wyrządzone wspólnocie mieszkaniowej przez członków zarządu tej wspólnoty;
17) będące czystą stratą finansową powstałą z powodu wad etykiet i opakowań wykonanych przez ubezpieczonego;
18) spowodowane wycofaniem produktu z rynku.

2. Szkody wymienione w ust. 1 mogą być objęte zakresem ubezpieczenia poprzez rozszerzenie zakresu ubezpieczenia o ryzyka dodatkowe określone w § 23 lub o klauzule dodatkowe określone w Załączniku nr 3 do OWU i tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone w postanowieniach odpowiedniego ryzyka dodatkowego lub odpowiedniej klauzuli dodatkowej, włączonych do umowy ubezpieczenia.

3. Jeżeli zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony o postanowienia dodatkowe zawarte w Załączniku nr 5 do OWU, PZU nie odpowiada także za szkody wyrządzone działalnością apteki oraz działalnością zawodową farmaceuty i technika farmaceutycznego.

4. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia poprzez włączenie stosownych ryzyk dodatkowych lub klauzul dodatkowych następuje za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.

RYZYKA DODATKOWE

§ 23

1. Z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, odpowiedzialność PZU może być rozszerzona o następujące ryzyka dodatkowe:
1) ryzyko dodatkowe nr 2 – Rozszerzenie zakresu terytorialnego odpowiedzialności o szkody, które powstały na terenie całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii (Klauzula nr 2) – obejmujące szkody będące następstwem wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły na terenie całego świata z wyłączeniem USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii; w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia podlimitu odpowiedzialności;
2) ryzyko dodatkowe nr 3 – Rozszerzenie zakresu terytorialnego odpowiedzialności o szkody, które powstały na terenie całego świata (Klauzula nr 3) – obejmujące szkody będące następstwem wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły na terenie całego świata; w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia podlimitu odpowiedzialności oraz nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej w związku z działalnością jednostek organizacyjnych ubezpieczonego, mających siedzibę i prowadzących działalność na terytorium USA, Kanady, Australii i Nowej Zelandii;
3) ryzyko dodatkowe nr 5 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody wyrządzone pracownikom ubezpieczonego w związku z wypadkiem przy pracy (Klauzula nr 5 OC pracodawcy) – obejmujące szkody rzeczowe lub szkody na osobie, wyrządzone pracownikom w związku z wypadkiem przy pracy, w następstwie którego ubezpieczony zobowiązany jest do ich naprawienia; w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje świadczeń przysługujących poszkodowanemu na podstawie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych;
odmiennie niż stanowi § 21 ust. 1 pkt 11 niniejsze ryzyko dodatkowe obejmuje szkody w postaci czystej straty finansowej pracownika w związku z naruszeniem przez ubezpieczonego przepisów o ochronie danych osobowych, przy czym odpowiedzialność PZU w tym zakresie ograniczona jest do kwoty stanowiącej 10% podlimitu odpowiedzialności ustalonego dla ryzyka dodatkowego nr 5 i nie więcej jednak niż do kwoty 100 000 złotych;
4) ryzyko dodatkowe nr 6 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu oraz o koszty związane z usunięciem, oczyszczeniem i utylizacją jakichkolwiek

zanieczyszczeń (Klauzula nr 6 OC z tytułu przedostania się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu) – obejmujące powstałe w związku z przedostaniem się niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu, a także koszty poniesione przez osoby trzecie w celu usunięcia i oczyszczenia z powietrza, wody lub gruntu substancji niebezpiecznej oraz jej utylizacji, pod warunkiem łącznego spełnienia następujących okoliczności:
   a) przyczyna przedostania się substancji niebezpiecznej była nagła,
   b) początek procesu przedostania się niebezpiecznej substancji miał miejsce w okresie ubezpieczenia (wypadek ubezpieczeniowy);

   przez przedostanie się niebezpiecznej substancji do powietrza, wody lub gruntu rozumie się: wprowadzenie bezpośrednie lub pośrednie, wydzielenie, rozrzucenie, rozpylenie, rozlanie, wyciek, wylanie, wtłoczenie, wyrzucenie oraz inne formy uwolnienia niebezpiecznych substancji do powietrza, wody lub gruntu;
   przez substancje niebezpieczne rozumie się pierwiastki chemiczne i ich związki, mieszaniny i roztwory występujące w środowisku lub powstałe w wyniku działalności człowieka;
   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje kosztów badania, monitorowania i kontroli zanieczyszczenia środowiska;
5) ryzyko dodatkowe nr 9 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody w mieniu ruchomym powierzonym w celu wykonania usługi (Klauzula nr 9 OC za szkody w mieniu ruchomym powierzonym w celu wykonania usługi) – obejmuje szkody rzeczowe powstałe w mieniu ruchomym powierzonym ubezpieczonemu do obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania, lub innych usług o podobnym charakterze; ubezpieczeniem objęte są także szkody powstałe po wydaniu powierzonego mienia, jeżeli są następstwem wadliwie wykonanej usługi przez ubezpieczonego;
   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód:
   a) polegających na utracie mienia z innych przyczyn niż zniszczenie,
   b) powstałych w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie najmu,
   c) powstałych w mieniu przechowywanym lub chronionym przez ubezpieczonego, chyba że mienie przechowywane jest w związku z obróbką, naprawą, czyszczeniem, konserwacją, serwisowaniem lub innymi usługami o podobnym charakterze,
   d) polegających na uszkodzeniu pojazdu w przypadku, gdy kierujący pojazdem nie posiadał uprawnień do kierowania pojazdem;

   szkody polegające na uszkodzeniu lub zniszczeniu pojazdów przechowywanych w związku obróbką, naprawą, czyszczeniem, konserwacją, serwisowaniem lub innymi usługami o podobnym charakterze, objęte są ochroną na podstawie niniejszego ryzyka dodatkowego, jeżeli pojazdy te przechowywane są w pomieszczeniu zamkniętym i stale dozorowanym albo na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i stale dozorowanym;
   dla celów niniejszego ryzyka dodatkowego za pojazd uważa się pojazd w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym;
6) ryzyko dodatkowe nr 10 Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody powstałe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez ubezpieczonego (Klauzula nr 10 OC za szkody w mieniu przechowywanym) – obejmuje szkody rzeczowe w mieniu przechowywanym lub chronionym przez ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem, z wyłączeniem żywych zwierząt;
   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód:
   a) powstałych w mieniu powierzonym w celu wykonywania przez ubezpieczonego czynności obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych usług o podobnym charakterze;
   b) powstałych w mieniu, z którego ubezpieczony korzystał na podstawie najmu;
   c) w pojazdach oraz ich wyposażeniu i mieniu pozostawionym w tych pojazdach;
   d) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarzowych mienia powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego;

   w razie kradzieży mienia, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu Policję, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu; jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu;
7) ryzyko dodatkowe nr 11 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody powstałe w pojazdach przechowywanych lub chronionych przez ubezpieczonego (Klauzula nr 11 OC za szkody w przechowywanych pojazdach) – obejmuje szkody rzeczowe w pojazdach przechowywanych lub chronionych przez ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem;
   ochrona ubezpieczeniowa obejmuje szkody w pojazdach przechowywanych w pomieszczeniu zamkniętym i stale dozorowanym albo na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i stale dozorowanym;
   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód:
   a) powstałych w pojazdach powierzonych w celu wykonywania przez ubezpieczonego czynności obróbki, naprawy, czyszczenia, konserwacji, serwisowania lub innych podobnych usług,
   b) powstałych w pojazdach, z których ubezpieczony korzystał na podstawie najmu,
   c) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarzowych mienia, powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego;

   w razie kradzieży pojazdu, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić o zdarzeniu Policję, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu; jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny

od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu;
dla celów niniejszego ryzyka dodatkowego za pojazd uważa się pojazd w rozumieniu ustawy Prawo o ruchu drogowym;

8) ryzyko dodatkowe nr 12 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu lub przez ubezpieczonego ubezpieczającemu (Klauzula nr 12 OC za szkody wyrządzone ubezpieczonemu przez innego ubezpieczonego) – obejmuje szkody rzeczowe i szkody na osobie wyrządzone przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętych tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzone przez ubezpieczonego ubezpieczającemu; ochrona ubezpieczeniowa obejmuje wyłącznie roszczenia pomiędzy podmiotami wskazanymi w umowie ubezpieczenia;
9) ryzyko dodatkowe nr 15 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody w rzeczach będących przedmiotem czynności spedycyjnych (Klauzula nr 15 OC spedytora) – obejmuje szkody w przesyłkach będących przedmiotem czynności spedycyjnych;
przez użyte w niniejszym ryzyku dodatkowym pojęcia należy rozumieć:
   a) przesyłka – rzeczy przyjęte do wykonania usług spedycyjnych na podstawie umowy spedycji,
   b) spedytor – podmiot, który zawodowo, za wynagrodzeniem zobowiązuje się do wysłania oraz odbioru przesyłki oraz innych czynności związanych z obsługą ładunku, posiadający odpowiednie zaświadczenie o prowadzeniu działalności gospodarczej w tym zakresie oraz ważną licencję na wykonywanie działalności spedycyjnej,
   c) umowa spedycji – umowa, na mocy której ubezpieczony w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa zobowiązuje się za wynagrodzeniem do wysłania lub odbioru przesyłki albo do dokonania innych usług związanych z jej przewozem;

   zakresem ochrony na podstawie niniejszego ryzyka objęta jest odpowiedzialność cywilna z tytułu wykonywania następujących czynności spedycyjnych:
   d) opracowania instrukcji wysyłkowych,
   e) wydawania instrukcji wysyłkowych przewoźnikowi,
   f) doradztwa w zakresie warunków przewozu, wyboru środka transportu, trasy przewozu,
   g) organizacji transportu,
   h) zawierania umów o przewóz i przygotowywania dokumentów związanych z przewozem przesyłek,
   i) przygotowania przesyłki do przewozu, w tym pakowania, przepakowywania, konfekcjonowania i konsolidacji przesyłek,
   j) kontroli ilościowej i wagowej przesyłek,
   k) znakowania przesyłek,
   l) załadunku, przeładunku i wyładunku przesyłek,
   m) składowania przesyłek, z wyłączeniem składu celnego lub magazynu celnego, zgodnie z obowiązującymi dla danego towaru przepisami, normami oraz zwyczajami przed rozpoczęciem przewozu, w trakcie przewozu oraz po zakończeniu przewozu, przez okres nie dłuższy niż 60 dni dla każdego z rodzajów składowania,
   n) innych czynności spedycyjnych uzgodnionych z PZU;

   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód;
   o) spowodowanych opóźnieniem w dostarczeniu przesyłki,
   p) powstałych wskutek spedycji towarów niebezpiecznych, sklasyfikowanych w I i VII klasie listy ADR,
   q) powstałych na skutek spedycji żywych zwierząt,
   r) powstałych wskutek braku opakowania lub niewłaściwego opakowania przez nadawcę,
   s) powstałych wskutek wady ukrytej towaru lub jego właściwości naturalnych,
   t) polegających na brakach miary, wagi lub objętości, w granicach obowiązujących norm,
   u) powstałych w przesyłkach pocztowych, kurierskich lub mieniu przesiedleńczym,
   v) związanych ze zgłoszeniem przez ubezpieczonego przesyłki do ubezpieczenia lub odprawy celnej,
   w) związanych ze składowaniem towarów w magazynach celnych,
   x) będących następstwem wyboru, treści, zawarcia, niezawarcia lub kontynuacji jakiejkolwiek umowy ubezpieczenia na rachunek zlecającego,
   y) powstałych wskutek działania sił przyrody,
   z) spowodowanych otrzymaniem przez ubezpieczonego zlecenia z niedokładnymi, niekompletnymi lub nieprawidłowymi danymi,
   aa) powstałych w ramach umowy spedycji, która nie posiada formy pisemnej, z wyłączeniem oświadczeń woli złożonych w liście elektronicznym (e-mailu),

   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje także czynności spedytora jako agenta celnego;
10) ryzyko dodatkowe nr 19 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o czyste straty finansowe wyrządzone innym producentom wskutek zmieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego (Klauzula nr 19 OC czyste straty finansowe powstałe przez zmieszanie lub dalszą obróbkę wadliwych produktów) – obejmuje czyste straty finansowe powstałe wskutek zmieszania, połączenia, przetworzenia lub dalszej obróbki produktów dostarczonych przez ubezpieczonego z innymi rzeczami należącymi do producentów w celu wytworzenia produktów finalnych;
ochrona ubezpieczeniowa wynikająca z niniejszego ryzyka dodatkowego, z zastrzeżeniem poniższych postanowień, obejmuje odpowiedzialność cywilną za czyste straty finansowe poniesione przez producenta, który zmieszał, połączył, przetworzył lub poddał dalszej obróbce produkt dostarczony przez ubezpieczonego;
w przypadku kiedy naprawa produktu finalnego jest możliwa i ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad w produkcie finalnym, spowodowanych wadą produktu dostarczonego przez ubezpieczonego, nie przekraczają łącznych kosztów związanych z wytworzeniem produktu finalnego w stanie nieuszkodzonym, PZU ponosi odpowiedzialność wyłącznie za:
   a) koszty poniesione przez producentów na usunięcie wad w produkcie finalnym,
   b) utracone korzyści z tytułu sprzedaży produktu finalnego po obniżonej cenie, jeżeli pomimo poniesienia kosztów na usunięcie wad w produkcie finalnym, produkt finalny może być sprzedany wyłącznie po obniżonej cenie, z zastrzeżeniem, że PZU nie pokrywa szkody w części, która stanowi stosunek zapłaty za dostarczony przez ubezpieczonego wadliwy produkt do ceny sprzedaży produktu finalnego w stanie nieuszkodzonym;

c) koszty wyszukania lub wysortowania wadliwych produktów pochodzących od ubezpieczonego przed ich dalszym przetworzeniem,
d) koszty wyszukania lub wysortowania wadliwych produktów finalnych przed ich wprowadzeniem do obrotu,
e) koszty składowania przez okres, w którym bez zbędnej zwłoki, nie dłuższy jednak niż 3 miesiące, można było zagospodarować wadliwe produkty dostarczone przez ubezpieczonego lub wadliwe produkty finalne,
f) koszty utylizacji wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego oraz nienaprawionych lub niesprzedanych produktów finalnych po naprawie;

w przypadku kiedy naprawa produktu finalnego jest niemożliwa lub nie jest ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad w produkcie finalnym, spowodowanych wadą produktu dostarczonego przez ubezpieczonego, przekraczają łączne koszty związane z wytworzeniem produktu finalnego w stanie nieuszkodzonym, PZU ponosi odpowiedzialność wyłącznie za:

g) koszty nabycia zniszczonych lub uszkodzonych materiałów i surowców, które zostały zmieszane lub połączone w celu wytworzenia produktu finalnego,
h) koszty poniesione przez producentów na wytworzenie produktu finalnego, który nie może być zbyty,
i) koszty składowania przez okres, w którym bez zbędnej zwłoki nie dłuższy jednak 3 miesiące można było zagospodarować wadliwe produkty dostarczone przez ubezpieczonego lub wadliwe produkty finalne,
j) koszty utylizacji wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego oraz wadliwych produktów dostarczonych przez ubezpieczonego oraz wadliwych produktów finalnych;
dodatkowo PZU ponosi koszty ponownego przygotowania linii produkcyjnej lub jej części do wznowienia produkcji bądź innych podobnych kosztów wynikających z konieczności wstrzymania produkcji bezpośrednio na skutek realizacji procesu produkcji z użyciem wadliwego produktu dostarczonego przez ubezpieczonego;

w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje:

k) kosztów poniesionych na zakup wadliwych produktów pochodzących od ubezpieczonego oraz konieczność ich ponownego zakupu,
l) utraconego przez producentów lub inne podmioty zysku, z zastrzeżeniem utraconych korzyści wskazanych w lit. b,
m) kosztów transportu,
n) szkód wynikłych z opóźnień,
o) strat innych niż określone w niniejszym ryzyku;

11) ryzyko dodatkowe nr 20 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o czyste straty finansowe polegające na pokryciu kosztów demontażu wadliwych produktów (Klauzula nr 20 OC za czyste straty finansowe polegające na pokryciu kosztów demontażu wadliwych produktów) – obejmuje czyste straty finansowe polegające na pokryciu kosztów demontażu wadliwych produktów poniesione przez osoby trzecie, wynikłe z czynności lub działań polegających na zlokalizowaniu wadliwego produktu, usunięciu, demontażu lub odsłonięciu wadliwych produktów oraz na montażu, umocowaniu lub położeniu produktów bez wad;
ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także czyste straty finansowe polegające na pokryciu kosztów, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, poniesione przez ubezpieczonego w wyniku zlecenia ubezpieczonemu przez osobę trzecią (poszkodowanego) czynności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, przy czym ochrona ta nie obejmuje zysku ubezpieczonego z tytułu realizacji czynności lub działań, o których mowa w zdaniu poprzedzającym;
PZU nie odpowiada w przypadku, gdy ubezpieczony sam zainstalował lub zamontował wadliwy produkt lub zlecił jego montaż lub instalację we własnym imieniu lub na własny rachunek, przy czym postanowienie to nie ma zastosowania, gdy konieczność demontażu wynika z innej przyczyny niż wadliwe zainstalowanie lub zamontowanie produktu;
w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje kosztów i strat:

a) wynikłych z zakupu produktu wolnego od wad, w tym także kosztów jego transportu,
b) gdy wadliwy produkt stanowi część składową lub element wyposażenia pojazdów, statków powietrznych i wodnych oraz kosmicznych, chyba, że ubezpieczony nie wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności nie mógł wiedzieć, że jego produkty są wykorzystywane do takich celów,
c) gdy wadliwy produkt stanowi część składową i trwale jest połączony z budynkiem, budowlą;

w przypadku, gdy wymontowanie wadliwego produktu nie jest możliwe, opłacalne czy też racjonalnie uzasadnione, ochrona ubezpieczeniowa obejmuje koszty postępowania zastępczego, nie przekraczające jednak kosztów wymiany wadliwego produktu; w ramach postępowania zastępczego zamiast wymiany wadliwego produktu zostaje podjęty inny odpowiedni środek w celu zapobieżenia powstaniu szkody;

12) ryzyko dodatkowe nr 21 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o czyste straty finansowe powstałe w rzeczach wyprodukowanych za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń (Klauzula nr 21 OC czyste straty finansowe w rzeczach wyprodukowanych za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń) – obejmuje czyste straty finansowe poniesione przez producenta, dotyczące rzeczy ruchomych wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń wprowadzonych przez ubezpieczonego do obrotu;
ochrona ubezpieczeniowa obejmuje czyste straty finansowe powstałe w związku z wprowadzeniem do obrotu maszyn i urządzeń nowych lub używanych, w tym wyremontowanych lub odnowionych przez ubezpieczonego;
w przypadku, kiedy naprawa wadliwych rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń jest możliwa i ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad nie przekraczają łącznych kosztów związanych z wytworzeniem rzeczy w stanie nieuszkodzonym, PZU ponosi odpowiedzialność wyłącznie za:

a) koszty poniesione przez producenta na usunięcie wad w rzeczach wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń,
b) koszty wyszukania wadliwych rzeczy przed wprowadzeniem ich do obrotu przez producenta,
c) utracone korzyści z tytułu sprzedaży rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń po obniżonej

cenie, jeżeli pomimo poniesionych kosztów na usunięcie wad, wyprodukowane lub poddane obróbce rzeczy może być sprzedane wyłącznie po obniżonej cenie,

d) koszty składowania rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń w okresie, w którym bez zbędnej zwłoki, nie dłuższym niż 3 miesiące, można było je zagospodarować,

e) koszty utylizacji rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń;

w przypadku, kiedy naprawa rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń jest niemożliwa lub nie jest ekonomicznie uzasadniona, tzn. kiedy koszty, które muszą zostać poniesione na usunięcie wad w produkcie przekraczają łączne koszty związane z wytworzeniem produktu w stanie nieuszkodzonym, PZU ponosi odpowiedzialność wyłącznie za:

f) koszty nabycia rzeczy poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń,

g) koszty, inne niż wymienione w lit. f, poniesione przez producenta na wyprodukowanie lub obróbkę tych rzeczy, z wyłączeniem kosztów poniesionych na zakup wadliwej maszyny lub urządzenia,

h) koszty składowania rzeczy wyprodukowanych lub poddanych obróbce za pomocą wadliwych maszyn i urządzeń w okresie, w którym bez zbędnej zwłoki, nie dłuższym jednak niż 3 miesiące, można było je zagospodarować,

i) koszty utylizacji wadliwych rzeczy nienaprawionych lub niesprzedanych;

w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje:

j) szkody wynikłej z opóźnienia,

k) utraconych korzyści, innych niż objęte ochroną niniejszym ryzykiem,

l) kosztów transportu,

ł) strat innych niż określone w niniejszym ryzyku;

13) ryzyko dodatkowe nr 25 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody powstałe wskutek wibracji albo osunięcia się lub osłabienia nośności gruntu (Klauzula nr 25 OC za szkody powstałe wskutek wibracji) – obejmuje szkody rzeczowe powstałe wskutek wibracji albo osunięcia się lub osłabienia nośności gruntu, zapadnięcia się lub osiadania terenu (również budowli na nim wzniesionej), wynikłe z prac budowlanych wykonanych w okresie ubezpieczenia, polegające na:
   a) częściowym lub całkowitym zawaleniu się obiektu budowlanego,
   b) oderwaniu się części obiektu budowlanego,
   c) spękaniu powierzchni obiektu budowlanego, które pogarsza stateczność budowli i zagraża użytkownikom lub otoczeniu,

   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód polegających na uszkodzeniach powierzchniowych, które nie pogarszają stateczności budowli lub nie zagrażają ich użytkownikom lub otoczeniu;
14) ryzyko dodatkowe nr 26a – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody spowodowane działaniem materiałów wybuchowych (Klauzula Nr 26a OC za szkody spowodowane działaniem materiałów wybuchowych) – obejmuje szkody spowodowane działaniem materiałów wybuchowych;
15) ryzyko dodatkowe nr 27 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody polegające na powstaniu czystej straty finansowej (Klauzula nr 27 OC za szkody mające postać czystych strat finansowych) – obejmuje szkody mające postać czystej straty finansowej;
   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód:
   a) wyrządzonych przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej,
   b) wyrządzonych podmiotom powiązanym kapitałowo z ubezpieczonym,
   c) związanych ze stosunkiem pracy,
   d) wyrządzonych przez ubezpieczonego innemu ubezpieczonemu objętych tą samą umową ubezpieczenia lub wyrządzonych przez ubezpieczonego ubezpieczającemu objętych tą samą umową ubezpieczenia,
   e) wynikających z niedotrzymania terminów lub będących skutkiem niewykonania umowy,
   f) wynikających z przekroczenia ustalonych kosztorysów,
   g) wyrządzonych przez wadliwy produkt,
   h) wynikających z działalności reklamowej, marketingowej, informacyjnej,
   i) powstałych z tytułu świadczenia usług informatycznych,
   j) związanych z działalnością polegającą na projektowaniu, doradztwie, planowaniu, kontroli, wycenie, zarządzaniu;

   odmiennie niż stanowi § 21 ust. 1 pkt 11 niniejsze ryzyko dodatkowe obejmuje szkody w postaci czystej straty finansowej osoby trzeciej w związku z naruszeniem przepisów o ochronie danych osobowych, przy czym odpowiedzialność PZU w tym zakresie ograniczona jest do kwoty stanowiącej 10% podlimitu odpowiedzialności ustalonego dla ryzyka dodatkowego nr 27 i nie więcej jednak niż do kwoty 100 000 złotych;
16) Ryzyko dodatkowe nr 64 – Rozszerzenie zakresu odpowiedzialności o szkody z tytułu prowadzenia działalności pomocy drogowej lub autoholowania (Klauzula nr 64 OC z tytułu prowadzenia działalności pomocy drogowej lub autoholowania) – obejmuje ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną, gdy w związku z wykonywaną działalnością polegająca na świadczeniu usług pomocy drogowej lub autoholowania ubezpieczony jest zobowiązany do naprawienia wyrządzonej szkody osobie trzeciej;
   w przypadku rozszerzenia ochrony ubezpieczeniowej o to ryzyko, ochrona ta nie obejmuje szkód:
   a) powstałych w mieniu pozostawionym w pojazdach,
   b) powstałych wskutek użycia przez ubezpieczonego pojazdu nieprzystosowanego do przewozu danego rodzaju pojazdu, niesprawnego technicznie lub prowadzonego przez osobę nie posiadającą odpowiednich uprawnień,
   c) powstałych w wyniku wydania pojazdu osobie nieuprawnionej;

   ochrona jest udzielana pod warunkiem, że każdorazowo przed wykonaniem holowania pojazdu na lawecie lub innym przystosowanym do tego pojeździe sporządzona zostanie dokumentacja zdjęciowa blacharki lub widocznych uszkodzeń części mechanicznych, jeżeli po wypadku komunikacyjnym sporządzony został protokół Policji. Jeżeli nie został sporządzony protokół Policji, należy sporządzić protokół z oględzin pojazdu uwzględniający usterki blacharki i elementów

mechanicznych, potwierdzony dokumentacją zdjęciową podpisany przez ubezpieczonego oraz właściciela lub posiadacza pojazdu lub inną osobę uprawnioną do jego podpisania;
dla celów niniejszego ryzyka dodatkowego przyjmuje się definicję pojazdu w brzmieniu ustalonym w ustawie Prawo o ruchu drogowym.

2. Ryzyka dodatkowe, o których mowa w ust. 1, są objęte ochroną ubezpieczeniową tylko w takim zakresie, w jakim zostało to ustalone dla danego ryzyka.
3. Rozszerzenie ochrony ubezpieczeniowej o ryzyko dodatkowe, o którym mowa w ust. 1 pkt 10–12, może nastąpić tylko w przypadku gdy zakres podstawowy ubezpieczenia obejmuje szkody powstałe w związku wprowadzeniem produktu do obrotu (OC za produkt).

SUMA GWARANCYJNA I PODLIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 24

1. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły w okresie ubezpieczenia.
2. W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione podlimity odpowiedzialności za szkody:
   1) z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego;
   2) z tytułu ryzyk określonych w klauzulach, ryzykach dodatkowych określonych w par. 23;
   3) określonego rodzaju.
3. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów i wydatków wymienionych w § 25 ust. 2, powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej oraz odpowiedniego podlimitu odpowiedzialności o wypłaconą kwotę.
4. Jeżeli suma gwarancyjna, podlimity oraz franszyzy redukcyjne wyrażone są u umowie ubezpieczenia w walucie obcej, równowartość tych kwot w złotych ustala się przy zastosowaniu ostatniego opublikowanego na dzień poprzedzający przygotowanie przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego, kursu średniego NBP, określonego w tej ofercie.
5. Za zgodą PZU, ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną lub podlimit odpowiedzialności za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
6. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy gwarancyjnej i podlimitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy gwarancyjnej i podlimitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 3.

ZOBOWIĄZANIA PZU WYNIKAJĄCE Z UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 25

1. PZU jest zobowiązane do zbadania zasadności roszczenia osoby trzeciej, skierowanego przeciwko ubezpieczonemu, dotyczącego szkody objętej ochroną ubezpieczeniową.
2. Z tytułu odpowiedzialności określonej w OWU oraz w granicach wynikających z zawartej umowy ubezpieczenia PZU zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania oraz zwrotu lub pokrycia:
   1) kosztów wynagrodzenia ekspertów powołanych przez ubezpieczonego w uzgodnieniu z PZU, w celu ustalenia okoliczności, przyczyn lub rozmiaru szkody;
   2) kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
      a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU,
      b) niezbędnych kosztów sądowej obrony ubezpieczonego w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności ubezpieczonego i jeżeli PZU zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
      c) kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego, oraz koszty opłat administracyjnych, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności ubezpieczonego i jeżeli PZU wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów.

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 26

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest określony w umowie ubezpieczenia ewidencjonowany przez ubezpieczonego sprzęt elektroniczny, wykorzystywany do prowadzenia działalności gospodarczej, do którego zalicza się następujące kategorie mienia:
   1) stacjonarny sprzęt elektroniczny, poza sprzętem sektora medycznego, w szczególności:
      a) przetwarzania danych (EPD), sprzęt biurowy, urządzenia telekomunikacyjne takie jak komputery, drukarki, kopiarki, faxy,
      b) sprzęt alarmowy, pomiarowy, testujący, sterujący, diagnostyka samochodowa, kasy i wagi elektroniczne,
      c) sprzęt graficzny, urządzenia fotoskładu i fotokompozycji,
      d) sprzęt RTV (urządzenia do przetwarzania dźwięku i obrazu);
   2) stacjonarny sprzęt medyczny, w tym urządzenia do jądrowego rezonansu magnetycznego, z uwzględnieniem ust. 2 pkt 2, oraz endoskopy i urządzenia do terapii dożylnej na podstawie klauzuli wymienionej w § 27 ust. 3 pkt 5;
   3) przenośny sprzęt elektroniczny, w szczególności: notebooki, rzutniki multimedialne, przenośny sprzęt geodezyjny lub pomiarowy, przenośny sprzęt medyczny, w tym endoskopy i urządzenia do terapii dożylnej na podstawie klauzuli wymienionej w § 27 ust. 3 pkt 5, przenośny sprzęt weterynaryjny, z wyłączeniem telefonów komórkowych;
   4) telefony komórkowe.
2. Ochroną ubezpieczeniową obejmowany jest sprzęt elektroniczny, o którym mowa w ust. 1 (stacjonarny i przenośny), w miejscu ubezpieczenia, spełniający następujące warunki:
   1) jest sprawny technicznie, gotowy do eksploatacji i zainstalowany zgodnie z zaleceniami producenta oraz wykorzystywany zgodnie z przeznaczeniem;
   2) w odniesieniu do urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego – warunki ubezpieczenia określone w klauzuli urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.
3. Miejscem ubezpieczenia jest znajdująca się na terytorium RP stała siedziba lub inne miejsce (lokalizacja) wskazane przez ubezpieczającego, przy czym lokale lub budynki w tej lokalizacji powinny spełniać wymogi w zakresie

zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, określone w Załączniku nr 7 do OWU. Ochroną ubezpieczeniową objęty jest również sprzęt podczas przemieszczania w obrębie tej lokalizacji.

4. Sprzęt elektroniczny uznaje się za gotowy do eksploatacji z chwilą, gdy jego działanie zostało rozpoczęte lub może być rozpoczęte po przeprowadzeniu niezbędnych prób rozruchowych, chyba że ich przeprowadzenie nie jest wymagane przez producenta.
5. Przedmiot ubezpieczenia mogą stanowić także wymienne nośniki danych oraz dane, pod warunkiem objęcia umową ubezpieczenia sprzętu określonego w ust. 1 oraz z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Dane mogą być objęte ochroną ubezpieczeniową pod warunkiem wykonywania przez ubezpieczonego przynajmniej raz w tygodniu ich kopii zapasowych i przechowywania ich w szafie ogniotrwałej, sejfie lub w innej strefie pożarowej.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 27

1. PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek nagłej, nieprzewidzianej i niezależnej od ubezpieczonego przyczyny, a w szczególności powstałe w wyniku:
   1) następujących zdarzeń losowych:
      a) ognia,
      b) osmalenia,
      c) uderzenia pioruna,
      d) eksplozji,
      e) upadku statku powietrznego,
      f) wiatru,
      g) powodzi,
      h) deszczu,
      i) gradu,
      j) osuwania i zapadania się ziemi,
      k) lawiny,
      l) naporu śniegu lub lodu,
      m) upadku drzew, budynków lub budowli,
      n) trzęsienia ziemi,
      o) uderzenia pojazdu,
      p) huku ponaddźwiękowego,
      q) dymu i sadzy,
      r) zalania;
   2) działania człowieka tj. nieostrożności, zaniedbania, niewłaściwego użytkowania, braku kwalifikacji, błędu operatora;
   3) błędów konstrukcyjnych;
   4) wadliwości materiału;
   5) wad produkcyjnych;
   6) przepięcia, indukcji;
   7) dewastacji;
   8) kradzieży z włamaniem z zamkniętych lokali albo rabunku.
2. W przypadku ubezpieczenia mienia znajdującego się w lokalu, w którym drzwi zewnętrzne nie są zabezpieczone zamkiem o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot, przy ustalaniu wysokości odszkodowania za szkody powstałe w następstwie kradzieży z włamaniem poprzez otwarcie zamków kluczami lub innymi urządzeniami otwierającymi, stosuje się udział własny ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 25% wartości szkody. Powyższy udział własny ubezpieczonego w szkodzie nie dotyczy ubezpieczonego mienia znajdującego się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii (centrum) handlowej lub handlowo-rozrywkowej, dla którego ustanowiono stały dozór.
3. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może być rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
   1) sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia;
   2) sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach mechanicznych;
   3) sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza terytorium RP;
   4) sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania;
   5) endoskopów (w tym także urządzeń do terapii dożylnej);
   6) aktów terroryzmu;
   7) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
   8) ubezpieczenia nowych inwestycji;
   9) miejsca ubezpieczenia (lokalizacji)

   na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.
4. W przypadku każdej szkody dla sprzętu elektronicznego ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia, stosowana oddzielnie dla poszczególnych rodzajów sprzętu, o których mowa w § 26 ust. 1 oraz dla nośników danych i danych, o których mowa w § 26 ust. 5.
5. Zakres ubezpieczenia może być ograniczony zgodnie z postanowieniami § 30 ust. 5.

ZWROT KOSZTÓW

§ 28

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty związane z:
   1) uprzątnięciem pozostałości po szkodzie, zgodnie z § 5 ust. 1;
   2) poniesieniem na terenie RP kosztów: pracy w godzinach nadliczbowych, w godzinach nocnych, w dni wolne od pracy, ekspresowego transportu (w tym również frachtu lotniczego) sprzętu bądź części zamiennych oraz przejazdów techników i ekspertów – do wysokości sumy ubezpieczenia.
2. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres pokrywanych przez PZU kosztów, o których mowa w ust. 1, może zostać rozszerzony o koszty określone w następujących klauzulach dodatkowych, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU:
   1) kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – do limitu odpowiedzialności PZU ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia;
   2) kosztów frachtu lotniczego z zagranicy – do limitu odpowiedzialności PZU w ramach sumy ubezpieczenia;

   kosztów dojazdów specjalistów albo ekspertów z zagranicy – do limitu odpowiedzialności PZU w ramach sumy ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 29

1. PZU nie odpowiada za szkody:
   1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że

w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności, przy czym przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego:
   a) będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
      – w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
      – w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
      – w spółkach komandytowych i komandytowo-akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
      – w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
      – w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
      – w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu,
   b) będącego osobą fizyczną – przedsiębiorcą – ta osoba lub jej prokurent;
2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony będący osobą fizyczną, w tym także osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
3) będące następstwem:
   a) działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,
   b) działania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznczego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego,
   c) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP,
   d) zanieczyszczenia lub skażenia środowiska naturalnego (gleby, powietrza, wody), z zastrzeżeniem § 4 ust. 5 pkt 2,
   e) aktów terroryzmu, strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych;
4) powstałe w okresie gwarancji, za które odpowiedzialność ponosi gwarant;
5) za które na podstawie obowiązujących przepisów odpowiedzialni są dostawca, sprzedawca oraz spedytor;
6) spowodowane wadami bądź usterkami ujawnionymi przed zawarciem umowy ubezpieczenia, znanymi ubezpieczonemu, niezależnie od tego czy o takich wadach bądź usterkach wiedział PZU;
7) będące następstwem bezpośredniej eksploatacji – zużycia (starzenia);
8) spowodowane kradzieżą bez włamania;
9) powstałe w czasie naprawy oraz prób, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z określonymi badaniami eksploatacyjnymi;
10) w postaci defektów estetycznych, w szczególności takich jak wgniecenia, zadrapania na powierzchniach malowanych, polerowanych lub emaliowanych, chyba że uszkodzenia są skutkiem zdarzenia ubezpieczeniowego objętego ochroną ubezpieczeniową;
11) spowodowane w ubezpieczonym sprzęcie przez uszkodzony lub źle funkcjonujący system klimatyzacyjny, jeżeli system ten nie został wyposażony w oddzielny system alarmowy, który w sposób ciągły monitoruje temperaturę i wilgotność pomieszczeń, w których znajduje się ubezpieczony sprzęt, oraz może uruchomić niezależne alarmy optyczne lub akustyczne; powyższe wyłączenie dotyczy sprzętu, który z uwagi na specyfikę swojej pracy wymaga stosowania odpowiednio regulowanych zewnętrznych warunków klimatyzacyjnych (odpowiedniej temperatury i wilgotności), zgodnie z instrukcją producenta sprzętu;
12) spowodowane w ubezpieczonym sprzęcie elektronicznym na skutek przepięcia lub indukcji, jeżeli sprzęt ten nie został wyposażony w urządzenia zabezpieczające, o ile takie urządzenia zabezpieczające są zalecane przez producenta sprzętu;
13) powstałe w częściach urządzeń i materiałach, które z uwagi na swoją funkcję lub warunki pracy ulegają zużyciu lub podlegają okresowej wymianie w ramach konserwacji; wyłączenie to dotyczy: materiałów pomocniczych, wymiennych narzędzi, głowic do drukarek, pasków i łańcuchów napędowych, wymiennych nośników danych, taśm do drukarek, źródeł światła, tonerów, wywoływaczy, odczynników, środków gaśniczych i chłodniczych, taśm barwiących, filmów, nośników dźwięku i obrazu, folii, nośników pisma i obrazu, tarcz siatkowych, bezpieczników, żarówek, baterii jednorazowych, filtrów, pomocniczego oprzyrządowania w urządzeniach do rozbijania kamieni nerkowych (poduszki wodnej, głowicy fal udarowo-wstrząsowych, elektrody i generatora fal uderzeniowych);
14) w lampach elektronowych wszelkich rodzajów oraz pośrednich nośnikach obrazu w urządzeniach fotokopiujących, z wyłączeniem szkód spowodowanych działaniem ognia, wody i kradzieżą z włamaniem oraz rabunkiem;
15) w danych przechowywanych na stałe w pamięci głównej procesora, w danych i programach przechowywanych jedynie w pamięci roboczej komputera, w danych z programów jeszcze nie gotowych do użytku i tzw. kopiach pirackich;
16) w danych i wymiennych nośnikach danych przechowywanych i kopiowanych niezgodnie z zasadą określoną w § 26 ust. 6;
17) w nośnikach danych zamontowanych na stałe bez możliwości ich wymiany, z wyłączeniem szkód polegających na uszkodzeniu ich fizycznej struktury;
18) spowodowane działaniem wirusa komputerowego, programu lub kodu zakłócającego pracę programu, całego komputera, sieci, niezależnie od przyczyny ich pojawienia się, w tym związanych z Internetem lub korzystaniem z Internetu;
19) powstałe wskutek utraty, uszkodzenia, zniszczenia lub niedostępności danych, lub oprogramowania, polegających na jakiejkolwiek niekorzystnej zmianie w danych lub oprogramowaniu spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz polegających na niedziałaniu lub nieprawidłowym działaniu sprzętu elektronicznego, nośników informacji lub wbudowanych układów scalonych;
20) w bezzałogowych statkach latających (dronach).

2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie odpowiednich klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU:
   1) nie odpowiada za szkody:
      a) polegające na utracie lub uszkodzeniu sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, użytkowanego w celach służbowych poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia,

b) w sprzęcie przenośnym zamontowanym na stałe w pojazdach mechanicznych,
c) w sprzęcie przenośnym, w tym telefonach komórkowych, poza terytorium RP,
d) w sprzęcie znajdującym się w okresie tymczasowego magazynowania lub chwilowej przerwy w eksploatacji, przy czym nie dotyczy to przerw w użytkowaniu związanych z konserwacją, przeglądem, naprawą,
e) w endoskopach oraz urządzeniach do terapii dożylnej;
f) w sprzęcie uszkodzonym w wyniku aktów terroryzmu, strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;

2) nie pokrywa kosztów:
a) uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia,
b) frachtu lotniczego z zagranicy,
c) dojazdów specjalistów albo ekspertów z zagranicy.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 30

1. Mienie, o którym mowa w § 26 ust. 1 ubezpiecza się na sumy stałe, natomiast mienie, o którym mowa w § 26 ust. 5, ubezpiecza się na pierwsze ryzyko.
2. Sumę ubezpieczenia ustala ubezpieczający odrębnie dla kategorii mienia wymienionych w § 26 ust. 1 i stanowi ona:
   1) wartość odtworzeniową albo wartość księgową brutto na dzień zawarcia umowy – w odniesieniu do sprzętu elektronicznego, którego okres eksploatacji od dnia produkcji nie przekracza siedmiu lat;
   2) wartość rzeczywistą na dzień zawarcia umowy – w odniesieniu do sprzętu elektronicznego, którego okres eksploatacji od dnia produkcji przekracza siedem lat.
3. W przypadku ubezpieczenia mienia w wartości księgowej brutto sumę ubezpieczenia poszczególnego przedmiotu stanowi jego wartość określona w danej pozycji ewidencji środków trwałych prowadzonej przez ubezpieczonego dla celów rachunkowych, a w przypadku ubezpieczenia mienia w wartości odtworzeniowej albo rzeczywistej, sumę ubezpieczenia poszczególnego przedmiotu ubezpieczenia stanowi jego wartość określona w danej pozycji wykazu ubezpieczonego mienia załączonego do umowy ubezpieczenia, stanowiącego jej integralną część.
4. PZU może odstąpić od wymogu załączania wykazu, o którym mowa w ust. 3, pod warunkiem, że ubezpieczeniem zostanie objęty cały sprzęt elektroniczny ubezpieczonego nie starszy niż 7 lat, będący środkami trwałymi, którego suma ubezpieczenia została określona według wartości księgowej brutto, a łączna jego wartość nie przekracza 500 000 PLN.
5. Jeżeli w ubezpieczeniu na sumy stałe przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość ubezpieczonego mienia w dniu zawarcia umowy (niedoubezpieczenie), zakres ubezpieczenia jest ograniczony stosownie do postanowień § 51 ust. 12– 14.
6. Przy ubezpieczeniu mienia, o którym mowa w § 26 ust. 5, przy ustalaniu sumy ubezpieczenia brana jest pod uwagę przewidywana możliwość maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia tj. wysokość kosztów ponownego zakupu nośników danych oraz kosztów poniesionych na odtworzenie utraconych danych.
7. W przypadku ubezpieczenia na pierwsze ryzyko suma ubezpieczenia oraz ustalone w umowie ubezpieczenia odrębne limity odpowiedzialności PZU ulegają obniżeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań. Ubezpieczający za zgodą PZU może uzupełnić sumę ubezpieczenia oraz limity odpowiedzialności PZU opłacając dodatkową składkę. Zasada ta nie ma zastosowania do ubezpieczenia na sumy stałe.
8. Za wypadki ubezpieczeniowe powstałe do dnia uzupełnienia sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności, PZU ponosi odpowiedzialność do wysokości sumy ubezpieczenia i limitów odpowiedzialności PZU pomniejszonych o wypłacone kwoty, o których mowa w ust. 7.

UBEZPIECZENIE MIENIA W TRANSPORCIE KRAJOWYM (CARGO)

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 31

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest określone w umowie ubezpieczenia ewidencjonowane przez ubezpieczonego w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą mienie w transporcie krajowym, o którym mowa w ust. 2.
2. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być następujące rodzaje mienia: węgiel, brykiety, paliwa oraz przetwory paliw, wyroby hutnicze, wyroby z żelaza i metali nieżelaznych, materiały budowlane, pomoce naukowe i szkolne, wyroby ortopedyczne, rehabilitacyjne i protetyczne, materiały i artykuły chemiczne oraz farmaceutyczne, wyroby z tworzyw sztucznych, artykuły sportowe i turystyczne, przybory łowieckie i wędkarskie, zabawki, drobne artykuły galanteryjne różnych branż, wyroby przemysłu drzewnego, wyroby i artykuły papiernicze, wyroby poligraficzne, wyroby włókiennicze, artykuły odzieżowe i obuwnicze, artykuły spożywcze, wyroby metalowe, maszyny, urządzenia, produkty upraw łąkowych i polowych, produkty ogrodnicze, produkty gospodarki leśnej i łowieckiej, wyroby skórzane i kuśnierskie, wyroby elektrotechniczne i elektroniczne, instrumenty muzyczne, urządzenia do zapisu wizji i dźwięku, wyroby precyzyjne (m.in. fotooptyczne), wyroby jubilerskie nie będące wartościami pieniężnymi i zegarmistrzowskie, wyroby ze szkła i ceramiki szlachetnej, pojazdy mechaniczne z wyłączeniem pojazdów mechanicznych, o których mowa w ust. 3, oraz pojazdów mechanicznych używanych i uszkodzonych, części pojazdów, sprzęt zmechanizowany powszechnego użytku, wyroby spirytusowe, drożdżowe i winiarskie, piwo, używki i ich ekstrakty, tytoń i wyroby tytoniowe, fabrycznie nowe i przeznaczone do sprzedaży nośniki magnetyczne lub optyczne z zapisanymi na nich z zachowaniem praw autorskich filmami, muzyką lub oprogramowaniem komputerowym.
3. Przedmiotu ubezpieczenia nie stanowią: eksponaty, wzory, modele, prototypy, dzieła sztuki, dokumenty oraz przedmioty mające wartość kolekcjonerską, żywe zwierzęta, zwłoki i szczątki ludzkie, bagaż osobisty osób wykonujących transport, mienie przewożone w ramach handlu obwoźnego, towary niebezpieczne w rozumieniu przepisów prawa poza paliwami oraz przetworami paliw, przesyłki pocztowe, wartości pieniężne, dane zapisane na nośnikach magnetycznych i optycznych oraz dane zapisane na każdego rodzaju nośnikach danych, urządzenia lub pojazdy mechaniczne pchane lub holowane przez inne pojazdy, urządzenia lub pojazdy mechaniczne podczas poruszania się o własnym napędzie lub w zestawie pojazdów oraz urządzenia trwale przytwierdzone do środka transportu.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 32

1. Ubezpieczeniem objęty jest transport mienia wraz z niezbędnymi czynnościami przeładunkowymi i jego

składowaniem przejściowym, trwającym nie dłużej niż 14 dni roboczych, z wyłączeniem załadunku i wyładunku, z zastrzeżeniem postanowień ust. 9 pkt 1. Przeładunek mienia i jego składowanie przejściowe w czasie transportu winno odbywać się w magazynach lub innych pomieszczeniach do tego przystosowanych i odpowiednio zabezpieczonych.

2. Mienie jest ubezpieczone:
1) w transporcie własnym – od chwili kiedy mienie załadowane na środek transportu opuszcza magazyn lub inne miejsce składowania w miejscu określonym w dokumencie potwierdzającym transport jako miejsce rozpoczęcia transportu, do chwili dostarczenia mienia do miejsca, które w dokumencie potwierdzającym transport, określone jest jako miejsce zakończenia transportu;
2) w transporcie obcym – od chwili przyjęcia mienia do transportu przez przewoźnika w miejscu określonym w dokumencie potwierdzającym transport jako miejsce rozpoczęcia transportu, do chwili dostarczenia mienia do miejsca, które w dokumencie potwierdzającym transport, określone jest jako miejsce zakończenia transportu.

3. Mienie przewożone zarówno transportem obcym jak i własnym może zostać ubezpieczone w zakresie podstawowym, rozszerzonym lub pełnym.

4. Zakres podstawowy ubezpieczenia obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek:
1) następujących zdarzeń losowych:
a) deszczu,
b) eksplozji,
c) gradu,
d) wiatru,
e) lawiny,
f) osuwania się ziemi,
g) powodzi,
h) ognia,
i) uderzenia pioruna,
j) uderzenia przedmiotu w środek transportu,
k) zapadania się ziemi;
2) dewastacji;
3) rabunku;
4) wypadku środka transportu.

5. Zakres rozszerzony ubezpieczenia obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek zdarzeń losowych wymienionych w ust. 4, a ponadto szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu i kradzieży z włamaniem, z zastrzeżeniem postanowień ust. 7.

6. Zakres pełny ubezpieczenia obejmuje szkody w ubezpieczonym mieniu, o których mowa ust. 5, a także inne szkody, z wyłączeniem szkód wymienionych w § 34.

7. Z zastrzeżeniem ust. 8, w odniesieniu do szkód w mieniu przewożonym transportem własnym powstałych wskutek kradzieży z włamaniem lub kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu, PZU ponosi odpowiedzialność, pod warunkiem spełnienia następujących wymogów w zakresie zabezpieczenia środka transportu:
1) w przypadku środka transportu pozostawionego bez dozoru, okna i inne otwory pozwalające na dostęp do jego wnętrza muszą być w należytym stanie technicznym i zamknięte na klucz;
2) wnętrze przestrzeni ładunkowej środka transportu nie może być widoczne z zewnątrz tego pojazdu;
3) w środku transportu pozostawionym bez dozoru, musi być uruchomiony atestowany i sprawny alarm antywłamaniowy oraz jedno z następujących atestowanych i sprawnych zabezpieczeń: blokada kierownicy, blokada skrzyni biegów, immobilizer lub inne urządzenie tego typu uniemożliwiające uruchomienie pojazdu;
4) w przypadku pozostawienia środka transportu bez dozoru, osoba wykonująca transport zobowiązana jest wyłączyć silnik, zamknąć pojazd oraz uruchomić wszystkie zabezpieczenia, zabrać ze sobą kluczyki od pojazdu, dowód rejestracyjny, prawo jazdy oraz dokumenty przewozowe;
5) środek transportu w godzinach nocnych tzn. od godz. 22.00 do godz. 6.00 musi być zaparkowany na parkingu strzeżonym lub w garażu zamkniętym na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową, posiadającym zabezpieczone przed włamaniem otwory, w tym drzwi i okna, przy czym drzwi i okna oraz inne otwory powinny być w takim stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi;
6) postoje w godzinach od 6.00 do 22.00, w innym celu niż załadunek i wyładunek środka transportu przewożącego towary o zwiększonym ryzyku kradzieży tj. sprzęt elektroniczny, alkohol, wyroby tytoniowe, jubilerskie, muszą odbywać się na parkingach strzeżonych.

8. W razie niespełnienia wymogu określonego w ust. 7 pkt 6, w odniesieniu do towarów, o których mowa w ust. 7 pkt 6, przy ustalaniu wysokości odszkodowania za szkody w ubezpieczonym mieniu przewożonym transportem własnym, powstałe wskutek kradzieży z włamaniem lub kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu, stosuje się udział własny ubezpieczonego w szkodzie w wysokości 50% wartości szkody.

9. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej zakres ubezpieczenia może zostać rozszerzony o następujące klauzule dodatkowe:
1) ubezpieczenia załadunku i wyładunku, przy czym udzielenie zgody na takie rozszerzenie zakresu ubezpieczenia PZU może uzależnić od wprowadzenia dodatkowych warunków dotyczących sposobu dokonywania załadunku lub wyładunku;
2) aktów terroryzmu;
3) strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych;
na warunkach określonych w tych klauzulach, zawartych w Załączniku nr 1 do OWU.

10. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 300 PLN, o ile nie umówiono się inaczej.

ZWROT KOSZTÓW

§ 33

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody, za którą PZU ponosi odpowiedzialność, łącznie z kosztami utylizacji ubezpieczonego mienia, której ubezpieczony obowiązany był dokonać zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa lub w następstwie wykonania decyzji administracyjnej.

2. Koszty, o których mowa w ust. 1, PZU pokrywa w wysokości 15% wysokości szkody.

3. Do zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, zastosowanie mają odpowiednio postanowienia § 5 ust. 2.

4. Na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej PZU pokrywa poniesione przez ubezpieczonego udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po zaistnieniu szkody ponad

sumę ubezpieczenia, określone w klauzuli dodatkowej kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, zawartej w Załączniku nr 1 do OWU.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 34

1. PZU nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności, przy czym przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczającego lub ubezpieczonego:
   a) będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
      – w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
      – w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
      – w spółkach komandytowych i komandytowo – akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
      – w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
      – w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
      – w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu,
   b) będącego osobą fizyczną – przedsiębiorcą – ta osoba lub jej prokurent;
2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony będący osobą fizyczną, w tym także osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
3) będące następstwem:
   a) działań wojennych, wojny domowej, wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, powstania zbrojnego, rewolucji, sabotażu, lokautu,
   b) działania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznczego lub elektromagnetycznego lub skażenia radioaktywnego,
   c) decyzji administracyjnej wydanej na podstawie obowiązujących przepisów, powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP,
   d) zanieczyszczenia lub skażenia środowiska naturalnego (gleby, powietrza, wody), z zastrzeżeniem § 4 ust. 5 pkt 2,
   e) aktów terroryzmu, strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych;
4) podczas przewozu mienia w granicach tej samej lokalizacji;
5) wskutek wypadku środka transportu należącego do ubezpieczonego lub przez niego wynajętego, jeżeli wypadek został spowodowany złym stanem technicznym tego środka transportu lub gdy kierowca był w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że zły stan techniczny środka transportu lub stan nietrzeźwości kierowcy albo po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych nie miały wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
6) wskutek zwykłego zużycia przewożonego mienia;
7) wskutek niewłaściwego załadowania lub oznakowania, nieprawidłowego rozmieszczenia lub zamocowania albo opakowania niezgodnego z obowiązującymi normami lub zwyczajami bądź jego braku jednakże tylko wtedy, gdy te czynności wykonywane były przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby, za które ponoszą oni odpowiedzialność;
8) wskutek wady ukrytej ubezpieczonego mienia;
9) w mieniu przeterminowanym, niepełnowartościowym i niekompletnym;
10) wskutek działania deszczu, mrozu, upału i śniegu, chyba że szkoda powstała w bezpośrednim następstwie wypadku, jakiemu uległ środek transportu;
11) wskutek naturalnej właściwości ubezpieczonego mienia, tj. zepsucia, samozapalenia, ubytku miary, wagi, ilości lub objętości w granicach norm;
12) w ubezpieczonym mieniu, którego zakup potwierdzony jest fałszywym dokumentem;
13) wskutek opóźnienia dostawy;
14) w wyniku niewypłacalności lub nieuregulowania zobowiązań finansowych ubezpieczonego;
15) wskutek zapłaty akcyzy z tytułu ubytków w ubezpieczonym mieniu powstałych w procedurze zawieszenia poboru akcyzy w czasie transportu tego mienia w przypadku, gdy ubezpieczony nie wykazał organowi podatkowemu okoliczności zwalniających z zapłaty akcyzy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a okoliczności powstania szkody wskazują na to, że ubezpieczony nie był zobowiązany do jej zapłaty;
16) podczas składowania nie związanego bezpośrednio z transportem objętym ubezpieczeniem i nie będącym bezpośrednim elementem tego transportu;
17) wskutek złego stanu technicznego środka transportu lub jego niezdatności do przewozu ubezpieczonego mienia, z zastrzeżeniem, że w przypadku dokonywania przewozu transportem obcym wyłączenie ma zastosowanie, jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony o takim złym stanie technicznym lub niezdatności wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć;
18) wskutek utraty, uszkodzenia, zniekształcenia lub niedostępności danych lub oprogramowania, polegających na jakiejkolwiek niekorzystnej zmianie w danych lub oprogramowaniu spowodowane zniszczeniem, uszkodzeniem lub inną deformacją ich oryginalnej struktury oraz polegających na niedziałaniu lub nieprawidłowym działaniu sprzętu elektronicznego, nośników informacji lub wbudowanych układów scalonych.

2. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie został rozszerzony przez włączenie klauzul dodatkowych zawartych w Załączniku nr 1 do OWU, PZU:
1) nie odpowiada za szkody powstałe w czasie załadunku i wyładunku;
2) nie odpowiada za szkody w mieniu uszkodzonym w wyniku aktów terroryzmu;
3) nie pokrywa kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie – ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia.

SPOSÓB UBEZPIECZENIA I SUMA UBEZPIECZENIA

§ 35

1. Sumę ubezpieczenia określa ubezpieczający na podstawie ustalonej, zgodnie z ust. 3, wartości przewożonego mienia w miejscu i w czasie rozpoczęcia transportu.
2. Sumę ubezpieczenia stanowi maksymalna, przewidywana przez ubezpieczającego, wartość mienia przewożonego jednym środkiem transportu, w okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia.
3. Wartość przewożonego mienia, o której mowa w ust. 1, może być określona według:
   1) wartości określonej w fakturze albo
   2) wartości rzeczywistej albo
   3) wartości wytworzenia, jeżeli ubezpieczony jest wytwórcą przewożonego mienia.
4. Jeżeli suma ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2, będzie niższa od wartości mienia przewożonego jednym środkiem transportu w dniu powstania szkody, odszkodowanie z tytułu szkody w ubezpieczonym mieniu podlega zmniejszeniu zgodnie z postanowieniami § 51 ust. 15.
5. Z zastrzeżeniem postanowień § 33 ust. 2, suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU z tytułu jednego zdarzenia losowego w odniesieniu do jednego środka transportu.

ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA – KLAUZULE I POSTANOWIENIA DODATKOWE

§ 36

1. Do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone na wniosek ubezpieczającego i za zapłatą dodatkowej składki, z wyjątkiem klauzul wymienionych w ust. 2:
   1) klauzule dodatkowe zawarte w Załączniku nr 1 do OWU – do ubezpieczenia mienia;
   2) klauzule dodatkowe zawarte w Załączniku nr 2 do OWU – klauzule specjalne ze względu na rodzaj prowadzonej działalności lub posiadane mienie;
   3) klauzule dodatkowe zawarte w załączniku nr 3 do OWU – do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
   4) postanowienia dodatkowe PZU HOTEL zawarte w Załączniku nr 4 do OWU;
   5) postanowienia dodatkowe PZU APTEKA zawarte w Załączniku nr 5 do OWU;
   6) klauzule dla programu ubezpieczeniowego PZU OC EDUKACJA zawarte w załączniku nr 6 do OWU.
2. Bez zapłaty dodatkowej składki umowa ubezpieczenia może być rozszerzona o następujące klauzule dodatkowe, zawarte w Załączniku nr 1 do OWU:
   1) miejsca ubezpieczenia (lokalizacji);
   2) ubezpieczenia nowych inwestycji;
   3) urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego.
3. Klauzule, o których mowa w ust. 1 i 2, mogą dotyczyć:
   1) rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o wybrane ryzyka;
   2) objęcia ochroną dodatkowego mienia;
   3) rozszerzenia zakresu ubezpieczenia o określone koszty.
4. W odniesieniu do klauzul dodatkowych wymienionych w Załączniku nr 1 i 4 do OWU, ustala się limity odpowiedzialności PZU wskazane w umowie ubezpieczenia, które:
   1) deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia;
   2) nie mogą być wyższe niż określona w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia mienia, do którego mają zastosowanie;
   3) są limitami odpowiedzialności PZU na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
5. W odniesieniu do klauzul dodatkowych wymienionych w Załączniku nr 2 do OWU, odpowiedzialność PZU ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia określonej zgodnie z § 7 ust. 6 pkt 2–5 dla ubezpieczonego mienia, z zachowaniem zasad określonych w § 7 ust. 4.
6. Ustalone w umowie ubezpieczenia limity odpowiedzialności PZU ulegają pomniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach danej klauzuli.
7. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitów odpowiedzialności PZU opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, o ile nie umówiono się inaczej.
8. W odniesieniu do klauzul i postanowień dodatkowych w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej mają zastosowanie postanowienia § 18 ust. 10, § 22 ust. 4 i § 24.

UBEZPIECZENIE ASSISTANCE

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 37

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest organizowanie oraz pokrycie przez PZU kosztów świadczeń w ramach usług wymienionych w ust. 3, 5, 8, 10 i 12 w razie zajścia w okresie ubezpieczenia wypadku ubezpieczeniowego w miejscu ubezpieczenia.
2. Usługi będące przedmiotem ubezpieczenia świadczone są przez PZU Pomoc na terytorium RP w związku z wypadkami ubezpieczeniowymi zaistniałymi na terytorium RP.

POMOC MEDYCZNA

3. W razie zajścia nieszczęśliwego wypadku w miejscu ubezpieczenia PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty pomocy medycznej w następującym zakresie:
   1) udzielenia ubezpieczonemu przez lekarza PZU Pomoc pierwszej telefonicznej porady lekarskiej dotyczącej sposobu postępowania, organizacji pierwszej pomocy i planowania leczenia;
   2) pierwszej wizyty lekarza u ubezpieczonego w miejscu ubezpieczenia (koszty honorarium i dojazdu);
   3) transportu ubezpieczonego z miejsca ubezpieczenia do najbliższego szpitala danej specjalności.
4. PZU pokrywa koszty usług, o których mowa w ust. 3, w łącznej wysokości do kwoty 2 000 PLN dla jednego ubezpieczonego na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

POMOC W PRZYPADKU HOSPITALIZACJI

5. W przypadku hospitalizacji ubezpieczonego trwającej dłużej niż 5 dni, będącej wynikiem nieszczęśliwego wypadku w miejscu ubezpieczenia bądź nagłego zachorowania w miejscu ubezpieczenia, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty:
   1) transportu ubezpieczonego ze szpitala, w którym był hospitalizowany do jego domu środkiem transportu wskazanym przez lekarza prowadzącego leczenie;

2) domowej opieki pielęgniarskiej po hospitalizacji przez okres nie dłuższy niż 3 dni od dnia wypisania ubezpieczonego ze szpitala; świadczeniem objęte są:
   a) koszty dojazdu pielęgniarki (dojazd i powrót),
   b) wykonywanie czynności związanych z utrzymaniem higieny osobistej ubezpieczonego,
   c) wykonywanie zabiegów leczniczych takich jak: ćwiczenia terapeutyczne, okłady, opatrunki, rehabilitacja oddechowa, itp. – zgodnie z zaleceniami lekarza,
   d) wykonywanie czynności diagnostycznych takich jak: pomiar ciśnienia i tętna, ważenie, itp. – zgodnie z zaleceniami lekarza,
   e) udzielanie pomocy ubezpieczonemu w odżywianiu się.

6. Zakres domowej opieki pielęgniarskiej nie obejmuje kosztów materiałów opatrunkowych lub lekarstw używanych przy jej wykonywaniu.

7. PZU pokrywa koszty usług, o których mowa w ust. 5, maksymalnie w łącznej wysokości do kwoty 2 000 PLN dla jednego ubezpieczonego na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

ZORGANIZOWANIE LOKALU ZASTĘPCZEGO

8. W przypadku gdy PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu w zakresie określonym w § 4 ust. 2, 3 i 4 oraz w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, a budynek lub lokal, w których znajduje się ubezpieczone mienie został zniszczony i nie nadaje się do użytku, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty:
   1) transportu ubezpieczonego mienia środkiem transportu o ładowności do 3,5 tony do wskazanego przez ubezpieczonego budynku lub lokalu oddalonego nie dalej niż 50 km od miejsca ubezpieczenia albo
   2) przechowywania ocalałego mienia w miejscu wskazanym przez PZU Pomoc, jeżeli ubezpieczony nie posiada lokalu zastępczego lub magazynu;
   3) transportu powrotnego z miejsca magazynowania do miejsca ubezpieczenia – środkiem transportu o ładowności do 3,5 tony.

9. PZU pokrywa koszty usług, o których mowa w ust. 8, maksymalnie w łącznej wysokości do kwoty 5 000 PLN na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

INTERWENCJA SPECJALISTY PO POWSTANIU SZKODY

10. W przypadku gdy PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu w zakresie określonym w § 4 ust. 2, 3 i 4 oraz w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, i mienie to zostało zniszczone, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty następujących świadczeń:
   1) ślusarza – w przypadku konieczności wymiany zamków po kradzieży z włamaniem;
   2) elektryka – w przypadku uszkodzenia instalacji elektrycznej;
   3) hydraulika – dla zapobieżenia zalaniu albo zwiększeniu już powstałego zalania;
   4) szklarza – w przypadku uszkodzenia szyb;
   5) technika urządzeń grzewczych – w przypadku gdy temperatura spadnie poniżej 5 stopni Celsjusza;
   6) dekarza – w przypadku uszkodzenia dachu, jeżeli takie uszkodzenie dachu utrudnia korzystanie z budynku;
   7) murarza – w przypadku uszkodzenia konstrukcji ścian;
   8) glazurnika – w przypadku uszkodzenia powierzchni pokrytej glazurą, terakotą, kamieniem;
   9) parkieciarza – w przypadku uszkodzenia parkietu.

11. PZU pokrywa koszty maksymalnie dwóch interwencji specjalistów, o których mowa w ust. 10, maksymalnie do kwoty 5 000 PLN na każdą interwencję w okresie ubezpieczenia.

DOZÓR PO SZKODZIE

12. W przypadku gdy PZU odpowiada za szkody w ubezpieczonym mieniu w zakresie określonym w § 4 ust. 2, 3 i 4 oraz w § 9 ust. 1 pkt 1 i 2, i mienie to zostało zniszczone, PZU na wniosek ubezpieczonego organizuje i pokrywa koszty dozoru po powstaniu szkody w miejscu ubezpieczenia przez 72 godziny od momentu ustanowienia dozoru, maksymalnie do kwoty 1 200 PLN, na jeden wypadek ubezpieczeniowy, jednakże nie więcej niż na dwa wypadki ubezpieczeniowe, zaistniałe w okresie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 38

1. Odpowiedzialność PZU jest wyłączona, jeżeli konieczność pomocy medycznej w miejscu ubezpieczenia lub pomocy w przypadku hospitalizacji jest związana z:
   1) chorobami przewlekłymi ubezpieczonego, w tym również z zaostrzeniami lub powikłaniami tych chorób;
   2) ciążą po szóstym miesiącu jej trwania;
   3) rozstrojem zdrowia wynikającym ze spożycia alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;
   4) próbą samobójstwa ubezpieczonego;
   5) uczestnictwem ubezpieczonego w bójce, z wyłączeniem przypadku obrony koniecznej.

2. Z zakresu odpowiedzialności PZU wyłączone są usługi:
   1) świadczone przez elektryka w związku z uszkodzeniem żarówek lub bezpieczników;
   2) świadczone przez hydraulika w związku z uszkodzeniem baterii wodnych, zatkaniem zlewu, umywalki, wanny lub brodzika;
   3) świadczone w związku z uszkodzeniem podziemnych rur instalacji kanalizacyjnych, gazowych lub wodociągowych, lub podziemnych linii energetycznych, lub tych instalacji, za naprawę lub konserwację których odpowiada ubezpieczający lub ubezpieczony;
   4) świadczone w związku z uszkodzeniem urządzeń elektrycznych gospodarstwa domowego, maszyn i urządzeń służących do prowadzenia działalności gospodarczej oraz ich podłączenia do sieci elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej;
   5) świadczone w związku z uszkodzeniami, o istnieniu których ubezpieczający lub ubezpieczony wiedział przed objęciem ochroną ubezpieczeniową;
   6) związane z usunięciem uszkodzeń, za naprawę których odpowiadają właściwe służby administracyjne lub właściwe służby pogotowia technicznego, energetycznego, wodno-kanalizacyjnego oraz gazowego;
   7) polegające na zorganizowaniu lokalu zastępczego dla mienia, które ze względu na gabaryty tego mienia nie może być przewożone samochodem ciężarowym o ładowności do 3,5 tony.

3. Z odpowiedzialności PZU wyłączone są koszty usług assistance poniesione przez ubezpieczonego bez zgody PZU Pomoc, chyba że skontaktowanie się z PZU Pomoc w sposób określony w § 48 ust. 3 nie było możliwe, z zastrzeżeniem § 48 ust 4.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 39

1. Umowa ubezpieczenia może być zawarta przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy albo przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa w systemie uproszczonym), na okres roczny albo okres krótszy niż rok (ubezpieczenie krótkoterminowe).
2. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego lub innego dokumentu. Wniosek lub inny dokument zawiera informacje niezbędne do dokonania indywidualnej oceny ryzyka i określenia należnej składki ubezpieczeniowej oraz stanowi integralną część umowy ubezpieczenia. PZU może zażądać udokumentowania danych zawartych we wniosku lub w innym dokumencie.
3. Warunkiem zawarcia umowy direct jest:
   1) uprzednie zapoznanie się z Regulaminem i OWU oraz ich zaakceptowanie przez ubezpieczającego;
   2) uprzednie potwierdzenie przez PZU przyjęcia wniosku ubezpieczającego;
   3) zapłata składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty w terminie ustalonym w umowie ubezpieczenia.
4. Zawarcie umowy direct następuje z chwilą zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty w terminie ustalonym w umowie ubezpieczenia.
5. Wniosek lub inny dokument zawiera:
   1) imię, nazwisko lub pełną nazwę i adres zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego i ubezpieczonego;
   2) numer REGON ubezpieczającego i ubezpieczonego, a w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą – numer REGON i numer PESEL;
   3) miejsce ubezpieczenia z uwzględnieniem dokładnego adresu;
   4) rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej;
   5) przedmiot i zakres ubezpieczenia;
   6) sumę ubezpieczenia mienia lub sumę gwarancyjną oraz wysokość obrotu za ostatni rok obrachunkowy przed zawarciem umowy ubezpieczenia w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
   7) okres ubezpieczenia;
   8) opis zabezpieczeń przeciwpożarowych i przeciwkradzieżowych;
   9) opis posiadanych zabezpieczeń przeciwpowodziowych;
   10) w przypadku ubezpieczenia cargo – także planowany obrót towarowy, rodzaj przewożonego mienia, rodzaj transportu (własny albo obcy);
   11) ilość i wielkość szkód z wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie trzech ostatnich lat;
   12) inne informacje niezbędne do oceny ryzyka ubezpieczeniowego, z tym że, jeżeli ubezpieczane mienie znajduje się w różnych miejscach ubezpieczenia, to należy oddzielnie dla każdego miejsca ubezpieczenia określić ubezpieczane mienie wraz z sumami ubezpieczenia.
6. Jeżeli wniosek lub inny dokument nie zawiera wymaganych danych ubezpieczający zobowiązany jest na wezwanie PZU odpowiednio go uzupełnić.
7. PZU może uzależnić zawarcie umowy ubezpieczenia od oględzin miejsca i przedmiotu ubezpieczenia oraz zapoznania się z dokumentacją niezbędną dla dokonania oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.
8. Na podstawie indywidualnej oceny ryzyka PZU może wprowadzić do umowy ubezpieczenia odrębny limit odpowiedzialności PZU oraz franszyzę redukcyjną dla ubezpieczanego mienia lub szkód powstałych wskutek określonych wypadków ubezpieczeniowych.
9. Zawarcie umowy w systemie uproszczonym następuje z chwilą potwierdzenia przez PZU przyjęcia wniosku ubezpieczającego oraz po uprzednim zapoznaniu się z Regulaminem i OWU oraz ich zaakceptowaniu przez ubezpieczającego.
10. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU potwierdza dokumentem ubezpieczenia.
11. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego), z wyłączeniem umowy direct i umowy w systemie uproszczonym. Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na ubezpieczającym. Dokument ubezpieczenia otrzymuje ubezpieczający.
12. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego) zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU, PZU może podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
13. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego), ubezpieczony może żądać, by PZU udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.
14. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU zapytuje w formularzu oferty (wniosku) albo przed zawarciem umowy ubezpieczenia w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
15. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający obowiązany jest zawiadomić PZU o zmianie okoliczności wymienionych w ust. 13 niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
16. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek, obowiązki określone w ust. 13 i 14 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
17. PZU nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 13–15, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 13–15 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową ubezpieczenia i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
18. Do umowy na odległość nie stosuje się postanowień, o których mowa w ust. 13–16.
19. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU według taryfy obowiązującej w dniu przygotowania przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności, przedmiotu

ubezpieczenia, zabezpieczeń przeciwkradzieżowych, wysokości sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej i limitów odpowiedzialności PZU, wysokości obrotu za ostatni rok obrachunkowy przed zawarciem umowy ubezpieczenia, wysokości obrotu towarowego w odniesieniu do ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo), zakresu ubezpieczenia oraz indywidualnej oceny ryzyka, w tym oceny ryzyka w związku z zamontowanymi zabezpieczeniami przeciwpowodziowymi lub zabezpieczeniami przeciwpożarowymi..

20. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje przy zawarciu umowy ubezpieczenia, chyba że w umowie ubezpieczenia określono inny tryb i terminy zapłaty składki. Dopuszcza się możliwość zapłaty składki za roczny okres ubezpieczenia w ratach. Terminy płatności rat oraz ich wysokość określa się w umowie ubezpieczenia.

21. Zapłata składki następuje w formie bezgotówkowej albo w porozumieniu z PZU w formie gotówkowej. W przypadku umowy direct zapłata składki następuje w formie bezgotówkowej, a szczegółowe zasady opłacania składki określa Regulamin.

22. Jeżeli zapłata składki ubezpieczeniowej albo raty składki ubezpieczeniowej dokonywana jest w formie bezgotówkowej, za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku bankowego PZU pełną, wymagalną kwotą składki albo raty składki określoną w umowie ubezpieczenia.

23. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania, druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym składając oświadczenie w tym zakresie.

24. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony podał do wiadomości PZU nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową, jaka należałaby się PZU gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania. Postanowienia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa w systemie uproszczonym).

25. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

26. Jeżeli suma ubezpieczenia lub gwarancyjna, limity odpowiedzialności oraz franszyzy redukcyjne wyrażone są w umowie ubezpieczenia w walucie obcej, równowartość tych kwot w złotych ustala się przy zastosowaniu ostatniego opublikowanego na dzień poprzedzający przygotowanie przez PZU oferty ubezpieczenia dla ubezpieczającego, kursu średniego NBP, określonego w tej ofercie.

§ 40

1. Jeżeli w okresie ubezpieczenia nastąpi wzrost wartości ubezpieczonego mienia, ubezpieczający może za zgodą PZU, podwyższyć sumę ubezpieczenia. Podwyższenie sumy ubezpieczenia skutkuje obowiązkiem zapłaty dodatkowej składki liczonej od różnicy między podwyższoną a dotychczasową sumą ubezpieczenia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, kwotę dodatkowej składki oblicza się proporcjonalnie za okres od następnego dnia po dokonaniu za zgodą PZU zmian w umowie do upływu okresu ubezpieczenia.

3. Jeżeli w okresie ubezpieczenia wartość ubezpieczonego mienia ulega zmniejszeniu, ubezpieczający może żądać odpowiedniego zmniejszenia sumy ubezpieczenia. Zmniejszenia sumy ubezpieczenia może z tej samej przyczyny dokonać jednostronnie PZU, zawiadamiając o tym jednocześnie ubezpieczającego.

4. Zmniejszenie sumy ubezpieczenia pociąga za sobą odpowiednie zmniejszenie składki ubezpieczeniowej począwszy od dnia pierwszego tego miesiąca, w którym ubezpieczający zażądał zmniejszenia sumy ubezpieczenia lub w którym PZU zawiadomił ubezpieczającego o jednostronnym zmniejszeniu tej sumy.

PRZENIESIENIE PRAW Z UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 41

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia, o którym mowa w § 3 ust. 1, § 8 ust. 1, § 13 ust. 1, § 26 ust. 1 i 5 oraz § 31 ust. 2, prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 5, przeniesienie praw wymaga zgody PZU.

2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, które ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

3. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

4. Postanowienia ust. 1-3 nie stosuje się przy przenoszeniu wierzytelności, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia przewidzianego w umowie wypadku ubezpieczeniowego.

5. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia na rzecz banku (przewłaszczenie na zabezpieczenie), przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia nie wymaga zgody PZU.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 42

1. W przypadku umowy ubezpieczenia zawartej przy jednoczesnej obecności obu stron tej umowy, jeżeli nie umówiono się inaczej, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się od dnia następującego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadający na dzień, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, albo na dzień przypadający po tym dniu, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.

3. Jeżeli w umowie ubezpieczenia określono termin zapłaty składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty przypadający przed dniem, w którym rozpoczyna się określony w tej umowie okres ubezpieczenia, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona najpóźniej w dniu poprzedzającym pierwszy dzień okresu ubezpieczenia, odpowiedzialność PZU rozpoczyna się nie wcześniej niż od dnia następnego po zapłaceniu składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty. Jeżeli składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie zostanie zapłacona do trzydziestego dnia od dnia początku okresu ubezpieczenia, umowa ubezpieczenia ulega rozwiązaniu z tym dniem.
4. W umowie direct oraz w umowie w systemie uproszczonym odpowiedzialność PZU rozpoczyna się w dniu określonym w umowie ubezpieczenia jako początek okresu ubezpieczenia.

§ 43

1. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie danego ubezpieczenia wygasa:
   1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
   2) w ubezpieczeniu mienia z chwilą unicestwienia przedmiotu ubezpieczenia, co oznacza całkowite zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia w takim stopniu, że nie jest możliwa jego naprawa albo odbudowa;
   3) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej wskutek wypłaty odszkodowania bądź odszkodowań;
   4) z dniem zbycia przedmiotu ubezpieczenia, chyba że wraz z przeniesieniem własności przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę zostały przeniesione prawa z umowy ubezpieczenia na zasadach określonych w § 41 ust. 1, 2 i 5;
   5) z dniem doręczenia ubezpieczającemu oświadczenia PZU o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
   6) z upływem 7 dni od dnia otrzymania przez ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania spowoduje ustanie odpowiedzialności;
   7) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 39 ust. 24;
   8) z dniem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczonego, a w przypadku, o którym mowa w § 1 ust.8, z dniem zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę, któremu ubezpieczony wynajął mienie stanowiące przedmiot ubezpieczenia;
   9) z dniem odstąpienia przez ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia w przypadku, o którym mowa w ust. 2 i 3.
2. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
3. W przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (umowa direct albo umowa w systemie uproszczonym), w której ubezpieczający jest konsumentem, termin, w ciągu którego może on odstąpić od umowy ubezpieczenia składając pisemne oświadczenie w tym zakresie, wynosi 30 dni od dnia poinformowania go o zawarciu umowy ubezpieczenia lub od dnia doręczenia mu informacji, które należy przekazać konsumentowi na podstawie przepisów dotyczących zawierania umów na odległość, jeżeli jest to termin późniejszy. Termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem oświadczenie zostało wysłane.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO I UBEZPIECZONEGO

§ 44

Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
1) prowadzić ewidencję ubezpieczonego mienia wraz z jego opisem i wskazaniem wartości, według której mienie to zostało ubezpieczone, w sposób umożliwiający w przypadku szkody bezsporne ustalenie wartości przedmiotu ubezpieczenia, przy czym w razie ubezpieczenia środków trwałych według wartości księgowej brutto, ewidencję może stanowić ewidencja prowadzona dla celów rachunkowych wraz z wartościami księgowymi brutto w niej wskazanymi;
2) zabezpieczyć ewidencję, o której mowa w pkt 1, przed kradzieżą, zniszczeniem bądź zaginięciem;
3) w odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – dostarczyć PZU orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego;
4) umożliwić PZU dokonanie oględzin ubezpieczonego mienia oraz zapoznanie się z dokumentami mającymi związek z umową ubezpieczenia, w celu oceny ryzyka ubezpieczeniowego oraz sformułowania ewentualnych rekomendacji i zaleceń dotyczących kontroli tego ryzyka.

§ 45

1. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest także:
   1) eksploatować ubezpieczone mienie zgodnie z zaleceniami i wskazówkami producenta lub dostawcy tego mienia, przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, w tym przepisów prawa budowlanego w zakresie eksploatacji, wykonywania przeglądów i konserwacji budynków i budowli wraz z instalacjami, przepisów z zakresu ochrony przeciwpożarowej, ochrony osób i mienia, budowy i eksploatacji urządzeń technicznych oraz wykonywać dozór techniczny nad tymi urządzeniami;
   2) przestrzegać wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia w okresie obowiązywania umowy, o których mowa w Załączniku nr 5 do OWU oraz ustalonych w umowie ubezpieczenia wymogów dotyczących zabezpieczeń przeciwpożarowych lub przeciwkradzieżowych;
   3) zamontować w miejscu ubezpieczenia zadeklarowane we wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia zabezpieczenia przeciwpowodziowe i utrzymywać je w należytym stanie;
   4) przeprowadzać konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę lub inne płyny (wodociągowych, kanalizacyjnych, centralnego ogrzewania i innych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej);

5) wykonywać niezwłocznie remonty i naprawy niezbędne dla prawidłowego działania instalacji, o których mowa w pkt 3;
6) stosować środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem przewodów i urządzeń służących do rozprowadzania wody lub innych cieczy;
7) zamknąć, opróżnić z wody lub innych cieczy i utrzymywać opróżnione instalacje, urządzenia wodne i centralnego ogrzewania w obiektach nieużywanych i niedozorowanych lub czasowo nieczynnych;
8) przechowywać ubezpieczone mienie w sposób zgodny z zaleceniami producenta i wymogami technicznymi;
9) przeprowadzać konserwację i okresowe remonty ubezpieczonego mienia;
10) przestrzegać obowiązujące przepisy prawa dotyczące warunków transportu wartości pieniężnych w przypadku objęcia ochroną ubezpieczeniową transportu wartości pieniężnych;
11) przestrzegać obowiązujące przepisy prawa dotyczące wymaganych przeglądów środka transportu, którym dokonywany jest transport wartości pieniężnych;
12) w przypadku wystąpienia katastrofy budowlanej zgłosić ten fakt do Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego

2. Nieprzestrzeganie przez ubezpieczonego obowiązków, o których mowa w ust. 1, stanowi ważny powód wypowiedzenia umowy ubezpieczenia w rozumieniu art. 812 § 5 kodeksu cywilnego.

3. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w razie naruszenia z winy umyślnej obowiązków, o których mowa w ust. 1, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 46

1. W przypadku ubezpieczenia mienia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 3 dni roboczych od jego zajścia.

2. W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym niezwłocznie, najpóźniej w terminie 14 dni od dnia jego zajścia lub powzięcia o nim wiadomości.

3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki, o których mowa w ust. 1 i 2, obciążają także ubezpieczonego, chyba że ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.

4. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 1 i 2, PZU może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.

5. Skutki braku zawiadomienia PZU o wypadku ubezpieczeniowym nie nastąpią, jeżeli PZU w terminach, o którym mowa w ust. 1 i 2, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

§ 47

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony obowiązany jest:
1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną oraz zawiadomić policję, o ile zachodzi taka potrzeba, w szczególności w przypadku kradzieży z włamaniem albo rabunku;
2) zabezpieczyć możność dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić PZU pomocy dostarczając w szczególności informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.

2. Jeżeli ubezpieczający umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1 pkt 1, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

3. PZU obowiązany jest w granicach sumy ubezpieczenia bądź sumy gwarancyjnej zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, jeżeli środki te były celowe chociażby okazały się bezskuteczne. Jeżeli przedmiotowe koszty poniesione zostały na polecenie PZU, to zwracane są one w pełnej wysokości.

4. Każdorazowa wypłata kosztów wynikłych z zastosowania środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, o wypłaconą kwotę.

§ 48

1. W przypadku powstania szkody w ubezpieczonym mieniu ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany ponadto jest:
1) niezwłocznie zawiadomić policję o każdym wypadku pożaru w ubezpieczonym mieniu, wypadku drogowym środka transportu, a także o każdej szkodzie powstałej wskutek przestępstwa (rabunku, kradzieży z włamaniem, kradzieży mienia wraz ze środkiem transportu);
2) pozostawić uszkodzone mienie bez dokonywania w nim zmian do czasu przeprowadzenia oględzin przez przedstawiciela PZU, chyba że dokonanie zmian jest uzasadnione koniecznością zabezpieczenia mienia pozostałego po szkodzie lub zmniejszenia rozmiaru szkody albo PZU nie przeprowadził oględzin w terminie uzgodnionym z ubezpieczającym lub ubezpieczonym;
3) udzielić przedstawicielowi PZU pomocy i wyjaśnień w uzyskaniu informacji dotyczących okoliczności zajścia wypadku ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru;
4) sporządzić i przedstawić PZU w uzgodnionym terminie i formie rachunek szkody tj. zestawienie dotyczące przedmiotu, rozmiaru, przyczyny i wysokości szkody, wraz z dokumentacją źródłową, stanowiącą podstawę sporządzenia rachunku szkody;
5) w razie utraty lub uszkodzenia mienia w transporcie:
   a) zażądać od przewoźnika, lub spedytora sporządzenia protokołu o stanie przesyłki zgodnie z przepisami o przewozie przesyłek oraz w miarę możliwości wziąć udział w jego sporządzeniu; w razie odmowy przewoźnika lub spedytora sporządzenia takiego protokołu albo w razie przewozu ubezpieczonego mienia transportem własnym – sporządzić komisyjny protokół szkody,
   b) zażądać od kierowcy sporządzenia pisemnego oświadczenia o powstaniu szkody uwzględniającego okoliczności powstania szkody,
   c) dostarczyć PZU w terminie 14 dni od daty zgłoszenia szkody następujące dokumenty:
      – protokół o stanie przesyłki lub komisyjny protokół szkody, o których mowa w lit. a,

– pisemne oświadczenie kierowcy, o którym mowa w lit. b,
– list przewozowy lub inny dokument potwierdzający transport,
– rachunek zakupu mienia (fakturę) albo kalkulację kosztów wytworzenia tego mienia,
– zawiadomienie złożone policji, o którym mowa w pkt 1.

2. W przypadku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest ponadto:
1) niezwłocznie, najpóźniej w terminie 7 dni zawiadomić PZU o wystąpieniu poszkodowanego przeciwko ubezpieczonemu z roszczeniem o odszkodowanie;
2) w razie wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w pkt 1, na drogę sądową niezwłocznie, najpóźniej w terminie 7 dni od otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU;
3) dostarczyć PZU orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stanowiska co do wniesienia środka odwoławczego;
4) w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego do podjęcia aktywnej współpracy z PZU w celu wyjaśnienia wszelkich okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia jej rozmiaru.

3. W przypadku ubezpieczenia assistance, w celu skorzystania ze świadczeń określonych w OWU, ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) powinien przed podjęciem działań we własnym zakresie niezwłocznie zawiadomić telefonicznie o wypadku ubezpieczeniowym PZU Pomoc, którego numer telefonu wskazany jest na polisie i podać następujące informacje:
1) imię i nazwisko ubezpieczonego albo nazwę ubezpieczonego oraz adres miejsca ubezpieczenia;
2) numer telefonu, pod którym PZU Pomoc może skontaktować się z ubezpieczonym lub osobą działającą w jego imieniu;
3) opis wypadku i rodzaj potrzebnej pomocy.

4. W przypadku ubezpieczenia assistance, jeżeli ubezpieczony (lub osoba działająca w jego imieniu) z przyczyn od siebie niezależnych nie mógł skontaktować się telefonicznie z PZU Pomoc w sposób wskazany w ust. 3, i we własnym zakresie zorganizował i pokrył koszty usług assistance określonych w § 37, powinien poinformować o tym fakcie PZU w terminie 7 dni od dnia, w którym skontaktowanie się z PZU Pomoc stało się możliwe, i wówczas PZU zwraca ww. koszty usług assistance na podstawie przedłożonych przez ubezpieczonego dokumentów potwierdzających fakt zajścia wypadku ubezpieczeniowego i poniesienia tych kosztów.

5. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku powiadomienia o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie, określonym w ust. 4, PZU może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, jeżeli naruszenie to uniemożliwiło PZU ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.

6. Skutki braku zawiadomienia PZU o zdarzeniu ubezpieczeniowym nie nastąpią, jeżeli PZU w terminie, o którym mowa w ust. 4, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.

7. Zwrot kosztów, o których mowa w ust. 4, następuje na podstawie rachunków i dowodów ich zapłaty do wysokości rzeczywistych poniesionych kosztów, maksymalnie jednak do kwoty limitu odpowiedzialności ustalonego w OWU dla danej usługi assistance, a jeżeli limit ten nie został ustalony – maksymalnie do kwoty odpowiadającej średniej cenie wykonania tego typu usługi na terenie miejscowości, w której usługa ta została wykonana.

OBOWIĄZKI PZU

§ 49

PZU jest zobowiązany:
1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
2) jeżeli w terminach określonych w § 53 ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
   a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
   b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie

   – o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
   a) osoby występującej z roszczeniem oraz
   b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie

   – wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU;
5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

USTALENIE WYSOKOŚCI SZKODY

§ 50

1. Wysokość szkody ustalana jest na podstawie cen z dnia powstania szkody:
1) dla budynków, budowli, lokali, obiektów małej architektury, maszyn, urządzeń i wyposażenia, w tym sprzętu elektronicznego, przy ubezpieczeniu w wartości odtworzeniowej – według wartości odtworzeniowej;
2) dla budynków, budowli, lokali, obiektów małej architektury, maszyn, urządzeń i wyposażenia, w tym sprzętu elektronicznego, przy ubezpieczeniu w wartości księgowej brutto – według wartości księgowej brutto;
3) dla mienia, o którym mowa w pkt 1, przy ubezpieczeniu według wartości rzeczywistej – według wartości rzeczywistej;
4) dla niskocennych składników majątku – według wartości odtworzeniowej;
5) dla środków obrotowych – według kosztów ich zakupu albo kosztów wytworzenia zgodnie z kalkulacją tych kosztów;
6) dla mienia osób trzecich – według wartości rzeczywistej bądź według kosztów naprawy uszkodzonego mienia według cen zakupu bądź kalkulacji kosztów, powiększonych o udowodnioną wartość nakładów poniesionych przez ubezpieczonego, a w przypadku sprzedaży komisowej – bez prowizji komisowej;
7) dla mienia najmowanego – na zasadach określonych w pkt 1 albo 2 w zależności od tego, według jakiej wartości została ustalona suma ubezpieczenia;
8) dla mienia osobistego pracowników – według cen jego zakupu albo według kosztorysu naprawy uszkodzonego mienia;
9) dla wartości pieniężnych:
   a) krajowych i zagranicznych znaków pieniężnych (gotówki) – według jej wartości nominalnej, przy czym wartość waluty obcej przelicza się na złote według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody,
   b) dokumentów zastępujących w obrocie gotówkę – w cenie sprzedaży, z dnia powstania szkody,
   c) złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych, pereł, bursztynu, a także platyny i metali z grupy platynowców – według kosztów ich zakupu albo wytworzenia udokumentowanych kalkulacją tych kosztów;
10) dla zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu – według kosztów naprawy;
11) dla nakładów adaptacyjnych – według kosztów niezbędnych do przywrócenia stanu przed szkodą tj. wg cen zakupu albo zgodnie z kosztorysem;
12) dla wymiennych nośników danych – według kosztów wymiany lub cen zakupu tych nośników;
13) dla danych na wymiennych nośnikach – według kosztów niezbędnych do odzyskania bądź odtworzenia utraconych danych;
14) dla szyb i innych przedmiotów ubezpieczonych od stłuczenia (rozbicia) – według udokumentowanej wartości uszkodzonego przedmiotu, a w razie braku możliwości udokumentowania – według przeciętnej wartości uszkodzonego przedmiotu tego samego lub podobnego rodzaju i gatunku, ustalonej na podstawie cen detalicznych, albo w razie naprawy – według kosztów naprawy ustalonych stosownie do zakresu rzeczywistych uszkodzeń na podstawie przeciętnych cen zakładów usługowych (dokonanie naprawy we własnym zakresie) bądź według kosztów naprawy udokumentowanych rachunkiem naprawy (dokonanie naprawy przez firmę zewnętrzną);
15) dla mienia w transporcie:
   a) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia, że z uwagi na jego właściwości nie nadaje się ono do naprawy (naprawa uszkodzonego mienia jest niewykonalna lub ekonomicznie nieuzasadniona, co oznacza, że koszt naprawy, ustalony według przeciętnych cen towarów i usług, jest wyższy niż przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia) – według wartości utraconego, zniszczonego lub uszkodzonego mienia ustalonej w fakturze lub według wartości rzeczywistej lub według wartości wytworzenia (w zależności od tego, jaką podstawę określenia sumy ubezpieczenia przyjęto w umowie ubezpieczenia),
   b) w razie uszkodzenia mienia, które nadaje się do naprawy (naprawa uszkodzonego mienia jest wykonalna i ekonomicznie uzasadniona, co oznacza, że koszt naprawy, ustalony według przeciętnych cen towarów i usług, jest niższy niż przyjęta w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia) – według udokumentowanego kosztu naprawy,
   c) w razie uszkodzenia mienia w stopniu kwalifikującym do dalszej sprzedaży, lecz po obniżonych cenach – według różnicy pomiędzy wartością uszkodzonego mienia ustaloną w fakturze lub według wartości rzeczywistej lub według wartości wytworzenia (w zależności od tego, jaką podstawę określenia sumy ubezpieczenia przyjęto w umowie ubezpieczenia), a ceną uzyskaną ze sprzedaży w drodze przeceny.

2. Przy ustalaniu wysokości szkody w maszynach, urządzeniach i wyposażeniu uwzględnia się, niezbędne koszty transportu, demontażu, montażu, cło i inne tego typu koszty, według cen ich poniesienia.

3. Przy ustaleniu wysokości szkody dokumentuje się:
1) koszty odbudowy, remontu, naprawy, wymiany, zakupu oraz koszty wymienione w ust. 2 – fakturą albo rachunkiem wraz z kosztorysem lub kalkulacją;
2) koszty wytworzenia – kalkulacją kosztów wytworzenia;
3) koszty odzyskania bądź odtworzenia danych – fakturą albo rachunkiem, a w przypadku odtworzenia lub odzyskania danych dokonanych we własnym zakresie - w inny sposób potwierdzający poniesienie tych kosztów (np. wynagrodzenie za pracę w nadgodzinach, wynagrodzenie dla zatrudnionego dodatkowo personelu).

4. Przedłożone faktury, rachunki, kalkulacje, kosztorysy dotyczące naprawy lub wymiany ubezpieczonego mienia PZU weryfikuje w zakresie zgodności ze stanem faktycznym wynikającym z:
1) ustalenia co do przyczyny i zakresu szkody;
2) wysokości poniesionych i udokumentowanych przez ubezpieczonego kosztów:
   a) robót i użytych materiałów, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia ubezpieczonego budynku, budowli lub lokalu,
   b) dotyczących nabycia maszyn, urządzeń i wyposażenia, takich samych co uszkodzone lub zniszczone a przypadku wycofania już ich z produkcji o najbardziej zbliżonych parametrach technicznych;
3) zasad kalkulacji cenowej lub kosztorysowej stosowanych w danej branży.

5. Równowartość w złotych sum ubezpieczenia, limitów odpowiedzialności PZU lub franszyz wyrażonych w walutach

obcych, ustala się według średniego kursu NBP z dnia powstania szkody.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 51

1. W ubezpieczeniach, o których mowa w § 1 ust. 3, z wyłączeniem ubezpieczenia OC i assistance, wysokość odszkodowania ustala się w granicach sumy ubezpieczenia lub limitów odpowiedzialności PZU ustalonych dla danego mienia w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody, ustalonemu zgodnie z zasadami określonymi w § 50, z zastrzeżeniem ust. 2–21.

2. Wysokość odszkodowania:
1) nie obejmuje marży naliczonej przez ubezpieczonego oraz wartości ubytków w granicach obowiązujących norm;
2) zmniejsza się jest o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki, odbudowy lub sprzedaży;
3) zwiększa się o udokumentowane przez ubezpieczonego koszty określone w § 5, § 10, § 15, § 28, § 33 i § 47 ust. 3.

3. Odszkodowanie nie uwzględnia:
1) wartości naukowej, zabytkowej, kolekcjonerskiej, artystycznej lub pamiątkowej;
2) zwiększonych kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;
3) kosztów modernizacji lub ulepszeń przedmiotu szkody;
4) kosztów konserwacji przedmiotu szkody;
5) kosztów poniesionych na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów.

4. W przypadku ubezpieczenia mienia według wartości odtworzeniowej albo w wartości księgowej brutto, podstawą ustalenia wysokości odszkodowania dla mienia ubezpieczonego w wartości odtworzeniowej jest wartość odtworzenia, dla mienia ubezpieczonego w wartości księgowej brutto jest wartość księgowa brutto, pod warunkiem przystąpienia nie później niż w terminie 12 miesięcy od daty powstania szkody – do odbudowy, remontu, naprawienia lub ponownego wytworzenia mienia i udokumentowanego faktu rozpoczęcia ponoszenia przez ubezpieczonego kosztów z tego tytułu albo pod warunkiem zakupu nowego mienia nie później niż w terminie 12 miesięcy od daty powstania szkody, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Jeżeli ubezpieczony odstąpi od odbudowy, remontu, naprawienia lub ponownego wytworzenia mienia, albo zrezygnuje z zakupu nowego mienia, w terminie, o którym mowa w ust. 4 – o czym ma obowiązek powiadomić PZU, to podstawą ustalania wysokości odszkodowania będzie wartość rzeczywista dla mienia ubezpieczonego w wartości odtworzeniowej, natomiast dla mienia ubezpieczonego w wartości księgowej brutto, podstawą ustalania wysokości odszkodowania będzie:
1) wartość rzeczywista, jeśli nie jest ona wyższa na dzień powstania szkody od wartości księgowej brutto tego mienia;
2) wartość księgowa brutto, jeśli jest ona niższa na dzień powstania szkody od wartości rzeczywistej tego mienia.

6. Jeśli ubezpieczony przedmiot po szkodzie nie jest ani naprawiany ani wymieniany, albo jeśli części zapasowe produkowane seryjnie nie są już dostępne (przedmioty przestarzałe), odszkodowanie zostanie określone z uwzględnieniem faktycznego zakresu szkody w kwocie uwzględniającej stopień zużycia technicznego na dzień powstania szkody.

7. Jeżeli odbudowa, remont, naprawa albo ponowne wytworzenie jest wykonywane:
1) we własnym zakresie przez ubezpieczonego, PZU zwraca udokumentowane koszty materiałów niezbędnych do wykonania odbudowy, remontu, naprawy albo ponownego wytworzenia, niezbędne koszty robocizny oraz uzasadnioną kwotę na pokrycie kosztów ogólnych; PZU zwraca te koszty do wysokości średnich kosztów, jakie byłyby poniesione w przypadku gdyby czynności dokonywane były przez firmy zewnętrzne działające na danym terenie obejmującym miejsce szkody lub, gdy nie ma takich firm na danym terenie, przez inne firmy zewnętrzne specjalizujące się w danej branży działające poza tym terenem – maksymalnie do wysokości sumy ubezpieczenia; PZU weryfikuje przedstawione koszty do średnich cen rynkowych występujących na danym terenie lub odpowiednio do średnich cen specjalizujących się w danej branży;
2) przez firmę zewnętrzną i ich koszt jest wyższy o co najmniej 10% od kosztów naprawienia szkody ustalonych przez PZU na podstawie cen funkcjonujących na danym rynku usług oferowanych przez inne firmy zewnętrzne, PZU ustali odszkodowanie z uwzględnieniem cen usług tych innych firm zewnętrznych, chyba że zatrudnienie danej firmy zewnętrznej było warunkiem koniecznym w celu zachowania (remont, naprawa) lub nabycia (odbudowa, wymiana) przez ubezpieczonego uprawnień z gwarancji lub rękojmi dotyczącej tego mienia.

8. W przypadku szyb i innych przedmiotów ubezpieczonych od stłuczenia odszkodowanie obejmuje także następujące koszty:
1) demontażu i montażu uszkodzonego przedmiotu z uwzględnieniem kosztów ustawienia rusztowań wraz z kosztami transportu;
2) wykonania napisów reklamowych i informacyjnych oraz ozdób znajdujących się na ubezpieczonych przedmiotach w związku z ich stłuczeniem (rozbiciem);
3) pokrycia oszkleń folią przeciwsłoneczną, przeciwwłamaniową lub inną.

9. Wysokość odszkodowania za mienie osobiste pracownika ustala się w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody do wysokości nie przekraczającej kwoty zadeklarowanej wartości mienia na jednego pracownika w umowie ubezpieczenia.

10. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnia się rachunek szkody, o którym mowa w § 48 ust. 1 pkt 4, oraz okoliczności powstania szkody i stan faktyczny.

11. Jeżeli suma ubezpieczenia przewyższa przyjętą w umowie ubezpieczenia wartość odtworzeniową lub księgową brutto lub rzeczywistą lub wytworzenia ubezpieczonego mienia (nadubezpieczenie), PZU odpowiada tylko do powyższych wartości przedmiotu szkody.

12. Jeżeli suma ubezpieczenia jest niższa niż wartość mienia w dniu zawarcia umowy (niedoubezpieczenie), odszkodowanie wypłaca się w takim stosunku (proporcji) do wysokości powstałej szkody, w jakim przyjęta suma ubezpieczenia pozostaje do faktycznej wartości ubezpieczonego mienia, jednak w wysokości nie wyższej niż przyjęta suma ubezpieczenia.

13. W celu ustalenia czy występuje niedoubezpieczenie, poprawność zadeklarowanych sum ubezpieczenia będzie weryfikowana z uwzględnieniem zasad, o których mowa w ust. 12 oddzielnie dla poszczególnych pojedynczych składników mienia lub kategorii mienia, o których mowa w § 7 ust. 2, § 12 ust. 2 i § 30 ust. 3. W przypadku braku możliwości ustalenia sum ubezpieczenia dla

poszczególnych pojedynczych składników mienia w ramach danej kategorii mienia, sumy ubezpieczenia odnoszą się do kategorii mienia.

14. Obniżenie wysokości odszkodowania, o którym mowa w ust. 12, nie ma zastosowania:
    1) w ubezpieczeniach na pierwsze ryzyko, z zastrzeżeniem ust. 15;
    2) jeżeli rozmiar szkody nie przekracza 10 000 zł;
    3) jeżeli wartość przedmiotu ubezpieczenia w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia nie przekracza 120% sumy ubezpieczenia tego przedmiotu.
15. W odniesieniu do ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo) w przypadku, gdy określona przez ubezpieczającego suma ubezpieczenia jest niższa od wartości mienia przewożonego jednym środkiem transportu w dniu szkody, przy uwzględnieniu rodzaju zadeklarowanej wartości będącej podstawą do ustalenia sumy ubezpieczenia (niedoubezpieczenie), odszkodowanie zmniejsza się w takim stosunku, w jakim pozostaje zadeklarowana suma ubezpieczenia do wartości mienia przewożonego jednym środkiem transportu w dniu szkody.
16. Odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem podlimitów lub limitów odpowiedzialności oraz franszyz redukcyjnych ustalonych w umowie ubezpieczenia, w tym w klauzulach dodatkowych.
17. W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwa różne podlimity lub limity odpowiedzialności, odszkodowanie wypłacane jest w granicach najniższego podlimitu lub limitu.
18. W przypadku zadeklarowania przez ubezpieczającego franszyzy redukcyjnej, kwotę odszkodowania ustaloną zgodnie z wcześniejszymi postanowieniami niniejszego paragrafu, pomniejsza się o kwotę tej franszyzy.
    W przypadku szkód, do których mogą mieć zastosowanie co najmniej dwie różne franszyzy redukcyjne, odszkodowanie wypłacane jest z uwzględnieniem wyższej z nich.
19. W ubezpieczeniu mienia jeżeli w umowie ubezpieczenia ustalono franszyzę redukcyjną, ma ona również zastosowanie do klauzul dodatkowych, o które rozszerzony został zakres ubezpieczenia, chyba że dla danej klauzuli ustalono odrębną franszyzę redukcyjną. W takim przypadku dla szkód objętych zakresem tej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną ustaloną w tej klauzuli.
20. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, jeżeli w umowie ubezpieczenia nie ustalono franszyzy redukcyjnej dla określonej klauzuli dodatkowej, odszkodowanie za szkody z zakresu ubezpieczenia objętego tą klauzulą wypłacane jest bez pomniejszania odszkodowania o wartość franszyzy.
21. W ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej zaspokojenie lub uznanie przez ubezpieczonego roszczenia odszkodowawczego, skierowanego przeciwko niemu przez poszkodowanego, nie wywołuje skutków prawnych względem PZU, jeżeli PZU nie wyraził na to uprzedniej zgody.

PŁATNICY PODATKU VAT

§ 52

Jeżeli ubezpieczony jest uprawniony do odliczania podatku od towarów i usług VAT, naliczanego przy nabyciu mienia stanowiącego przedmiot ubezpieczenia, to wartości będące podstawą ustalenia sumy ubezpieczenia, wysokości szkody, wysokości odszkodowania dla tego mienia nie uwzględniają tego podatku.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

§ 53

1. PZU wypłaca odszkodowanie lub świadczenie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU albo wysokości odszkodowania lub świadczenia okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia PZU wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. Jeżeli tytułem odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przysługują poszkodowanemu zarówno świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU zaspakaja je z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
    1) świadczenia jednorazowe;
    2) renty czasowe;
    3) renty dożywotnie.
4. Jeżeli po wypłacie odszkodowania ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie PZU odszkodowanie wypłacone za te przedmioty albo zrzec się praw do tych przedmiotów na rzecz PZU. W razie odzyskania przedmiotów w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi na rzecz PZU podlega kwota odpowiadająca wartości przedmiotu w dniu odzyskania.
5. PZU wypłaca odszkodowanie lub świadczenie na podstawie uznania roszczenia, ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

PRZEJŚCIE ROSZCZEŃ NA PZU

§ 54

1. Z dniem wypłaty przez PZU odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU do wysokości zapłaconego odszkodowania, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3. Jeżeli PZU pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU.
2. Nie przechodzą na PZU roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony, będący osobą fizyczną, pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli ubezpieczony bez zgody PZU zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, PZU może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłaceniu przez PZU odszkodowania, wówczas PZU może zażądać od ubezpieczonego zwrotu całości lub części wypłaconego odszkodowania.

PODWÓJNE UBEZPIECZENIE

§ 55

1. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, ubezpieczony nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim

stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

2. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 1, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody ubezpieczony może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

WŁAŚCIWOŚĆ SĄDU

§ 56

1. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 57

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone w formie:
   1) na piśmie – osobiście albo wysłane przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
   2) na piśmie – wysłane na adres do doręczeń elektronicznych PZU SA w rozumieniu ustawy o doręczeniach elektronicznych, począwszy od dnia wpisania tego adresu do bazy adresów elektronicznych;
   3) w formie ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801-102-102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;
   4) w postaci elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
3. PZU rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela na nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informację, w której:
   1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
   2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
   3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.
5. Odpowiedź PZU na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła:
   1) w przypadku, gdy klientem jest osoba fizyczna – na piśmie, z tym że odpowiedź można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek klienta;
   2) w przypadku, gdy klientem jest inny podmiot niż wskazany w pkt 1 – na piśmie lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji.
6. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
   1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
   2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
7. Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
8. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
9. PZU przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
10. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
11. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. W przypadku umowy direct, gdzie oferta została wysłana drogą elektroniczną i do zawarcia umowy ubezpieczenia doszło drogą elektroniczną, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygania sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowego systemu rozstrzygania sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: http://ec.europa.eu/consumers/odr/. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU jest następujący: reklamacje@pzu.pl.
13. PZU podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
14. W sprawach nieuregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.
15. Językiem stosowanym przez PZU w relacjach z konsumentem jest język polski.

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO OWU KLAUZULE DODATKOWE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO UBEZPIECZENIA MIENIA

KLAUZULA PRZEPIĘĆ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do elektrycznych oraz elektronicznych maszyn, urządzeń i instalacji oraz niskocennych składników majątku rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody powstałe wskutek przepięcia w rozumieniu postanowień § 2 pkt 74 OWU oraz koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 OWU;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu;
3) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody powstałe:
   a) w licznikach oraz miernikach,
   b) w bezpiecznikach, wkładkach topikowych bezpieczników elektrycznych, stycznikach, odgromnikach, żarówkach, grzejnikach, lampach,
   c) w czasie naprawy oraz podczas prób dokonywanych na maszynach i urządzeniach, z wyjątkiem prób dokonywanych w związku z okresowymi badaniami eksploatacyjnymi (oględzinami i przeglądami);
4) ubezpieczający jest zobowiązany przeprowadzać okresowe badania eksploatacyjne (oględziny i przeglądy) ubezpieczonych maszyn lub urządzeń, w tym instalacji elektrycznych oraz elektronicznych, a także zainstalowanych w nich zabezpieczeń przeciwprzepięciowych, stosownie do obowiązujących przepisów lub zaleceń producentów;
5) w razie naruszenia obowiązków, o których mowa w pkt 4 z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa, PZU wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności.

KLAUZULA ROZMROŻENIA

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do mienia będącego przedmiotem ubezpieczenia (środków obrotowych lub mienia osób trzecich) przechowywanego w urządzeniach chłodniczych zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody powstałe wskutek rozmrożenia towarów w rozumieniu postanowień § 2 pkt 78 OWU;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, który nie może być wyższy od sumy ubezpieczenia ustalonej odpowiednio dla środków obrotowych lub mienia osób trzecich;
3) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody powstałe wskutek:
   a) przechowywania towarów niezgodnie z zaleceniami producenta,
   b) mechanicznego uszkodzenia opakowań towarów.

KLAUZULA DEWASTACJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz dla ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, co następuje:

1) rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o szkody powstałe wskutek dewastacji w rozumieniu postanowień § 2 pkt 15 OWU oraz o koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 OWU, w odniesieniu do mienia wymienionego w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. a–d, pkt 2 i 3 OWU, z zastrzeżeniem pkt 2 i 3;
2) mienie wymienione w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. e–h, pkt 2 i 3 OWU objęte jest ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli, jeżeli znajduje się wewnątrz budynku, budowli lub lokalu;
3) na podstawie niniejszej klauzuli ochroną ubezpieczeniową objęte są także urządzenia znajdujące się na zewnątrz budynków lub budowli, które są trwale przymocowane do budynku lub budowli: anteny, oświetlenie, markizy, szyldy, zadaszenia, urządzenia stanowiące osprzęt do różnych instalacji, klimatyzatory;
4) rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku o szkody powstałe wskutek dewastacji, w odniesieniu do znajdującego się wewnątrz budynku, budowli lub lokalu mienia wymienionego w § 8 ust. 1 pkt 1 lit. a–d i pkt 2 OWU, w rozumieniu postanowień § 2 pkt 15 OWU, oraz w odniesieniu do zwrotu kosztów wymienionych w § 10 ust. 1 pkt 2, w wysokości przekraczającej kwotę 1 000 PLN;
5) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU;
6) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
   a) polegające na uszkodzeniu ubezpieczonego mienia w wyniku graffiti,
   b) w obiektach budowlanych opuszczonych lub niewykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, przez okres dłuższy niż 60 dni,
   c) polegające na stłuczeniu przedmiotów stanowiących wyposażenie lub urządzenie budynków, budowli lub lokali, w których prowadzona jest działalność gospodarcza, wykorzystywanych zgodnie z ich przeznaczeniem.

KLAUZULA GRAFFITI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu stanowiącym obiekty budowlane lub lokale, powstałe wskutek graffiti w rozumieniu postanowień § 2 pkt 23 OWU;
2) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody:
   a) w obiektach budowlanych opuszczonych lub niewykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej, przez okres dłuższy niż 60 dni,
   b) w obiektach budowlanych przeznaczonych do rozbiórki;
3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU;
4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA AKTÓW TERRORYZMU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) rozszerza się zakres ubezpieczenia o szkody będące następstwem aktów terroryzmu w rozumieniu

postanowień § 2 pkt 1 OWU oraz akcji ratowniczej prowadzonej w związku z tym ryzykiem;
2) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody spowodowane wskutek decyzji administracyjnej powodującej konfiskatę, rekwizycję, nacjonalizację lub innego rodzaju przejęcie zniszczenie ubezpieczonego mienia w wyniku decyzji władz RP;
3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU ustalanego:
   a) wspólnie dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz ubezpieczenia sprzętu elektronicznego,
   b) odrębnie dla ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo).

KLAUZULA DODATKOWYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:
1) PZU zobowiązuje się do zwrotu dodatkowych kosztów, o których mowa w pkt 3, powstałych w związku z zakłóceniem lub przerwą w prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej, poniesionych przez ubezpieczonego w celu kontynuowania działalności gospodarczej, będących następstwem szkody w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność na podstawie § 4 ust. 2, 3 i 5 OWU, z zastrzeżeniem pkt 2;
2) PZU zwraca niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty poniesione przez ubezpieczonego w celu kontynuowania działalności gospodarczej, w okresie od powstania szkody w ubezpieczonym mieniu do czasu przywrócenia technicznej gotowości przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności gospodarczej w poprzednim zakresie i miejscu z zastrzeżeniem, że PZU pokrywa dodatkowe koszty, które zostały poniesione w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia powstania szkody (tzw. okres ponoszenia kosztów);
3) dodatkowymi kosztami, których ponoszenie jest konieczne w związku z zakłóceniem lub przerwą w prowadzonej działalności gospodarczej, są:
   a) koszty przeniesienia ubezpieczonego mienia z miejsca ubezpieczenia do innej lokalizacji,
   b) koszty użytkowania obcych pomieszczeń (lokali), budynków i działek,
   c) koszty użytkowania zastępczych maszyn i urządzeń,
   d) dodatkowe koszty pracy związane z przywróceniem działalności gospodarczej tj. godziny nadliczbowe, dodatki za pracę w nocy, niedziele i święta, koszty zatrudnienia dodatkowych pracowników,
   e) koszty poinformowania klientów o lokalizacji nowego lub zastępczego lokalu w sposób zwyczajowo przyjęty;
4) dodatkowe koszty, o których mowa w pkt 3, powinny być udokumentowane fakturami, kalkulacjami, umowami lub w inny sposób przewidziany przepisami prawa podatkowego;
5) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia;
6) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU;
7) ubezpieczony zobowiązuje się do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa: ustawą o rachunkowości i przepisami wykonawczymi wydanymi na podstawie tej ustawy, oraz zobowiązuje się przechowywać i chronić dokumentację finansową w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo utracie;
8) PZU nie ponosi odpowiedzialności za dodatkowe koszty, o których mowa w pkt 3, spowodowane:
   a) decyzją właściwych władz lub organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczonego,
   b) brakiem wystarczających środków finansowych ubezpieczonego niezbędnych do odbudowy lub odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z wysokości uzyskanej kwoty odszkodowania lub niedoubezpieczenia mienia w ramach umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów,
   c) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
   d) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtworzeniu dotkniętego szkodą mienia,
   e) kosztami reklamy.

KLAUZULA STAŁYCH KOSZTÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:
1) PZU zobowiązuje się zwrócić stałe koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej wymienione w pkt 2, których poniesienie przez ubezpieczonego było konieczne, powstałe w okresie przerwy obejmującej całą działalność gospodarczą prowadzoną przez ubezpieczonego, zwaną dalej „całkowitą przerwą", będącą następstwem:
   a) wystąpienia szkody w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność na podstawie § 4 ust. 2, 3 i 5 OWU,
   b) nieszczęśliwego wypadku – osoby posiadającej uprawnienia lub kwalifikacje do wykonywania określonych czynności zawodowych, której nieobecność powoduje całkowitą przerwę w prowadzonej działalności gospodarczej potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim;
2) stałymi kosztami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, o których mowa w pkt 1, są:
   a) koszty wynagrodzeń pracowników,
   b) obciążenia wynagrodzeń pracowników, o których mowa w lit. a, obejmujące m.in. składki na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
   c) odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
   d) opłaty za korzystanie z dotychczas użytkowanych (tj. bezpośrednio przed wystąpieniem przerwy) pomieszczeń, budynków, działek, służących do prowadzenia działalności gospodarczej,
   e) stałe opłaty wynikające z zawartych umów o dostawę: energii elektrycznej, centralnego ogrzewania, gazu, wody oraz koszty abonamentów usług telekomunikacyjnych,

f) koszty korzystania z dotychczas użytkowanych (tj. bezpośrednio przed wystąpieniem przerwy) maszyn i urządzeń,
g) inne niż określone w lit. a–e koszty, ponoszone na podstawie umów cywilno-prawnych, określone w umowie ubezpieczenia i włączone do umowy ubezpieczenia za zgodą PZU;

3) w ramach niniejszej klauzuli PZU nie pokrywa kosztów przeznaczonych na:
   a) zakup surowców, materiałów pomocniczych,
   b) zapłatę kar pieniężnych, grzywien lub odszkodowań;
4) w przypadku całkowitej przerwy spowodowanej wystąpieniem szkody, o której mowa w pkt 1 lit. a, PZU zwraca stałe koszty, o których mowa w pkt 2, przypadające za okres całkowitej przerwy, liczony nie wcześniej niż od dnia wystąpienia wypadku ubezpieczeniowego do dnia wznowienia działalności gospodarczej, jednakże nie krótszy niż 6 kolejnych dni i nie dłuższy niż 2 miesiące, z zastrzeżeniem pkt 5;
5) za dzień wznowienia działalności gospodarczej przyjmuje się dzień, w którym podjęto działalność w zakresie, w jakim prowadzona była przed wystąpieniem całkowitej przerwy;
6) w przypadku całkowitej przerwy spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit b, PZU zwraca stałe koszty, o których mowa w pkt 2, przypadające za okres całkowitej przerwy, liczony od pierwszego dnia niezdolności do pracy potwierdzonej zaświadczeniem lekarskim do dnia wznowienia działalności gospodarczej, jednakże nie krótszy niż 31 dni i nie dłuższy niż 3 miesiące, z zastrzeżeniem pkt 7;
7) za dzień wznowienia działalności gospodarczej przyjmuje się następny dzień po ostatnim dniu niezdolności do pracy;
8) jeżeli wskutek nieszczęśliwego wypadku osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, i orzeczonej przez lekarza jej trwałej niezdolności do pracy działalność gospodarcza nie będzie dalej prowadzona przez ubezpieczonego, PZU pokrywa stałe koszty, o których mowa w pkt 2, w okresie wypowiedzenia umów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, jednakże za okres nie dłuższy niż określony w pkt 6, liczony od pierwszego dnia niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwego wypadku;
9) PZU nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty, o których mowa w pkt 2, ponoszone przez ubezpieczonego za okres całkowitej przerwy spowodowanej:
   a) wystąpieniem szkody w ubezpieczonym mieniu przed rozpoczęciem ochrony ubezpieczeniowej z tytułu niniejszej klauzuli,
   b) decyzją właściwych organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub odtworzenie zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez ubezpieczonego,
   c) brakiem wystarczających środków finansowych ubezpieczonego niezbędnych do odbudowy lub odtworzenia zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z wysokości uzyskanej kwoty odszkodowania lub niedoubezpieczenia mienia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów,
   d) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy, odtworzenia lub naprawy zniszczonego mienia,
   e) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu mienia,
   f) szkodami w środkach obrotowych tj. surowcach, materiałach w przerobie, półfabrykatach, wyrobach gotowych, materiałach pomocniczych, opakowaniach, mieniu osób trzecich oraz w wartościach pieniężnych,
   g) nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, zaistniałym w okresie ubezpieczenia na skutek:
      – stanu nietrzeźwości albo stanu po użyciu alkoholu, lub środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
      – samookaleczenia lub próby samobójczej albo samobójstwa,
      – uprawiania sportów motorowych lub motorowodnych, lotniczych (szybownictwa, baloniarstwa, spadochroniarstwa, lotniarstwa, paralotniarstwa, motolotniarstwa, pilotowania samolotów silnikowych), alpinizmu, speleologii, wspinaczki skalnej, trekkingu, raftingu i jego odmian, nurkowania przy użyciu specjalistycznego sprzętu, żeglarstwa morskiego, kite surfingu, jazdy na nartach lub snowboardzie poza oznakowanymi trasami zjazdowymi, skoków bungee oraz uczestniczenia w wyprawach do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi,
      – poddania się zabiegom o charakterze medycznym, jeżeli przeprowadzenie ich nie było związane z leczeniem następstwa nieszczęśliwego wypadku i nie zostało zlecone przez lekarza,
      – prowadzenia pojazdów bez uprawnień wymaganych prawem, chyba że nie miało to wpływu na zajście nieszczęśliwego wypadku,
      – popełnienia przestępstwa lub usiłowania jego popełnienia,
      – choroby zdiagnozowanej przed dniem rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej, o której ubezpieczony posiadał wiedzę na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia i która przyczyniła się do zaistnienia nieszczęśliwego wypadku;
10) ponadto PZU nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty ponoszone przez ubezpieczonego w czasie całkowitej przerwy spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem osoby, o której mowa w pkt 1 lit. b, powstałym przed dniem rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej z tytułu niniejszej klauzuli;
11) PZU nie ponosi odpowiedzialności za stałe koszty ponoszone przez ubezpieczonego prowadzącego kancelarię prawną;
12) przez kancelarię prawną, o której mowa w pkt 11, należy rozumieć:
   a) kancelarię notarialną lub kancelarię prowadzoną w formie spółki z udziałem notariuszy na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie,
   b) kancelarię radcy prawnego lub kancelarię prowadzoną w formie spółki z udziałem radcy prawnego na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,
   c) kancelarię adwokacką lub kancelarię prowadzoną w formie spółki z udziałem adwokata na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze;

13) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności;
14) wysokość zwracanych kosztów stałych ustala się na podstawie udokumentowanych kosztów powstałych w okresie trwania całkowitej przerwy;
15) w przypadku wystąpienia całkowitej przerwy ubezpieczony zobowiązany jest:
    a) nie później niż w ciągu trzech dni roboczych od chwili wystąpienia całkowitej przerwy powiadomić o niej PZU,
    b) powiadomić PZU o zakończeniu całkowitej przerwy, nie później niż w ciągu trzech dni roboczych od ostatniego dnia faktycznego zakończenia całkowitej przerwy,
    c) udostępnić PZU dokumenty potwierdzające koszty stałe oraz inne dokumenty dotyczące okoliczności powstania całkowitej przerwy, a także udzielić niezbędnych wyjaśnień i pomocy w tym zakresie,
    d) prowadzić dokumentację finansową zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przechowywać i chronić ją w taki sposób, aby nie mogła ona ulec zniszczeniu albo utracie,
    e) umożliwić przedstawicielowi PZU dokonanie lustracji miejsca ubezpieczenia w celu ustalenia stanu faktycznego.

KLAUZULA DROBNYCH PRAC REMONTOWO-BUDOWLANYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe w związku z prowadzeniem przez ubezpieczonego lub na jego zlecenie w miejscu ubezpieczenia drobnych prac ziemnych i remontowo-budowlanych pod warunkiem, że prace te:
    a) prowadzone są w obiektach oddanych do użytkowania i nie wymagają pozwolenia na budowę,
    b) realizacja ich nie wiąże się z naruszeniem konstrukcji nośnej budynku, budowli lub konstrukcji dachu;
2) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody powstałe wskutek:
    a) niewłaściwego zabezpieczenia mienia sąsiadującego przed skutkami prowadzonych prac remontowo-budowlanych,
    b) przeprowadzenia prac niezgodnie z zasadami sztuki budowlanej, zastosowania wadliwych materiałów lub niewłaściwej technologii wykonawstwa,
    c) awarii urządzeń lub instalacji spowodowanych wadliwym montażem,
    d) dokonania rozruchu niezgodnie z instrukcją producenta lub dostawcy,
    e) katastrofy budowlanej, przez którą należy rozumieć zawalenie się ubezpieczonego budynku, budowli lub obiektu małej architektury (zwanych dalej obiektem budowlanym) tj. samoistne, niezamierzone i gwałtowne zniszczenie całości obiektu budowlanego lub jego części niezależnie od przyczyny pierwotnej;
3) PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w związku z prowadzeniem drobnych prac remontowo-budowlanych:
    a) w mieniu będącym przedmiotem drobnych prac remontowo-budowlanych – do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU; limit ten powinien uwzględniać wartość mienia będącego przedmiotem drobnych prac oraz koszt ich wykonania,
    b) w pozostałym mieniu stanowiącym przedmiot ubezpieczenia – do sumy ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów.

KLAUZULA KOSZTÓW ODTWORZENIA DOKUMENTACJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz dla ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, co następuje:

1) PZU pokrywa do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności (ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia), uzasadnione i udokumentowane koszty odtworzenia dokumentacji, niezbędnej do prowadzenia działalności gospodarczej, uszkodzonej, zniszczonej lub utraconej wskutek wystąpienia szkody w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów lub w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku;
2) do dokumentacji, o której mowa w pkt 1, zalicza się:
    a) dokumenty urzędowe związane z prowadzoną działalnością lub posiadanym mieniem: zezwolenie na działalność, licencje, certyfikaty, koncesje, wypisy z ksiąg wieczystych, umowy cywilnoprawne,
    b) księgi rachunkowe, faktury i rachunki,
    c) dokumentację techniczną budynków i linii produkcyjnych;
3) dokumenty zawarte na elektronicznych nośnikach informacji mogą być objęte ubezpieczeniem pod warunkiem wykonywania przez ubezpieczonego przynajmniej raz w tygodniu kopii zapasowych, które powinny być przechowywane w zamkniętym pojemniku typu szafa ogniotrwała lub sejf w innej strefie pożarowej;
4) PZU pokrywa poniesione i udokumentowane koszty robocizny na odtworzenie dokumentacji, a w przypadku dokumentów zawartych na elektronicznych nośnikach informacji – koszty wprowadzenia danych z kopii zapasowych lub koszt ręcznego wprowadzenia danych z dokumentów źródłowych;
5) PZU na podstawie niniejszej klauzuli nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
    a) powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem w dokumentach znajdujących się w budynkach i lokalach nie spełniających wymogów w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, określonych w Załączniku nr 5 do OWU, o ile miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody;
    b) w dokumentach, których odtworzenie nie jest konieczne do prowadzenia dalszej działalności gospodarczej: notatki, protokoły, projekty umów, oferty, pisma wewnętrzne, pisma informacyjne do klientów, materiały reklamowe i wycinki prasowe,
    c) w dokumentach uszkodzonych w takim stopniu, że możliwe jest ich odczytanie lub w stopniu nie powodującym ich unieważnienia,
    d) polegające na pokryciu kosztów zmian merytorycznych w dokumentach dokonanych po wystąpieniu szkody;
6) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU określonego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW UPRZĄTNIĘCIA POZOSTAŁOŚCI PO SZKODZIE

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) PZU pokrywa do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności (ponad sumę ubezpieczenia lub ponad limit odpowiedzialności PZU wyodrębniony w ramach tej sumy dla danego mienia), uzasadnione i udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, poniesione przez ubezpieczonego w związku ze szkodą, za którą PZU ponosi odpowiedzialność w ramach umowy ubezpieczenia;
2) za koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, o których mowa w pkt 1, uznaje się koszty rozbiórki, demontażu i wywozu części niezdatnych do użytku (odpadów), jak również koszty ich składowania lub utylizacji;
3) ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli nie są objęte koszty poniesione na usunięcie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza oraz rekultywację gruntów;
4) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU:
   a) wspólnie dla ubezpieczenia: mienia od ognia i innych żywiołów, mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, szyb i innych przedmiotów od stłuczenia oraz sprzętu elektronicznego,
   b) odrębnego w ubezpieczeniu mienia w transporcie krajowym (cargo).

KLAUZULA MIEJSCA UBEZPIECZENIA (LOKALIZACJI)

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) rozszerza się zakres ubezpieczenia w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów, w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz w ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego o mienie znajdujące się w nowych lokalizacjach na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, których użytkowanie ubezpieczony rozpocznie w okresie ubezpieczenia, przy czym ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się od dnia przyjęcia danej lokalizacji przez ubezpieczonego do użytku (np. zawarcia umowy najmu) pod warunkiem, że:
   a) adresy lokalizacji wraz z wartością znajdującego się w nich mienia, zostaną podane do wiadomości PZU w ciągu 30 dni od dnia przyjęcia ich do użytku,
   b) lokalizacje spełniają wymagania określone w Załączniku nr 7 w zakresie zabezpieczeń przeciwkradzieżowych oraz wymagania w zakresie ochrony przeciwpożarowej przewidziane w przepisach prawa;
2) ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli nie jest objęte mienie:
   a) w transporcie,
   b) na wystawach, pokazach i targach,
   c) stanowiące przedmiot prac remontowo-budowlanych;
3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 20% łącznej sumy ubezpieczenia dla wszystkich kategorii mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, jednakże nie wyższego niż 10 mln PLN;
4) składka ubezpieczeniowa, za objęcie ochroną ubezpieczeniową mienia znajdującego się w każdej nowej lokalizacji, obliczana będzie za okres świadczonej ochrony ubezpieczeniowej, na podstawie taryfy składek mającej zastosowanie do umowy ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA NOWYCH INWESTYCJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) ochroną ubezpieczeniową w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych żywiołów, w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz w ubezpieczeniu sprzętu elektronicznego obejmowane są nowe inwestycje, przez które należy rozumieć środki trwałe tj. budynki, budowle, lokale, maszyny, urządzenia i wyposażenie, obiekty małej architektury oraz sprzęt elektroniczny stacjonarny i przenośny – z dniem ich wpisu do rejestru środków trwałych lub udokumentowanego zakupu;
2) zgłaszanie do ubezpieczenia nowych inwestycji odbywa się w następujący sposób – do dnia 20 każdego miesiąca, ubezpieczający poinformuje PZU o nowych inwestycjach wpisanych do rejestru środków trwałych w miesiącu poprzednim;
3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 20% łącznej sumy ubezpieczenia dla wszystkich kategorii mienia na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, jednakże nie wyższego niż 10 mln PLN;
4) składka ubezpieczeniowa za objęcie ochroną ubezpieczeniową każdej nowej inwestycji zgłaszanej do ubezpieczenia obliczana będzie za okres świadczonej ochrony ubezpieczeniowej, na podstawie taryfy składek mającej zastosowanie do umowy ubezpieczenia.

KLAUZULA KATASTROFY BUDOWLANEJ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) zakres ubezpieczenia zostaje rozszerzony o szkody w ubezpieczonym mieniu powstałe wskutek katastrofy budowlanej;
2) przez użyte w ust. 1 określenie katastrofa budowlana należy rozumieć zawalenie się budynku, budowli lub obiektu małej architektury (zwanych dalej obiektem budowlanym) tj. samoistne, niezamierzone i gwałtowne zniszczenie całości obiektu budowlanego lub jego części niezależnie od przyczyny pierwotnej;
3) z zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianego niniejszą klauzulą wyłączone są szkody w obiektach budowlanych:
   a) których wiek przekracza 50 lat,
   b) nie posiadających odbioru końcowego robót dokonanego przez organ nadzoru budowlanego,
   c) tymczasowych bądź dopuszczonych tymczasowo do użytkowania,
   d) użytkowanych niezgodnie z przeznaczeniem,
   e) powstałe wskutek przeprowadzenia drobnych prac remontowo-budowlanych, przez które należy rozumieć prace prowadzone w obiektach oddanych do użytkowania i nie wymagające pozwolenia na budowę, oraz których realizacja nie wiąże się z naruszeniem konstrukcji nośnej budynku, budowli lub konstrukcji dachu;
4) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności;
5) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA ŚRODKÓW OBROTOWYCH LUB MIENIA OSÓB TRZECICH NA SUMY ZMIENNE

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) PZU przyjmuje do ubezpieczenia środki obrotowe i mienie osób trzecich w systemie ubezpieczenia na sumy zmienne;
2) na sumy zmienne mogą być ubezpieczone środki obrotowe lub mienie osób trzecich, o ile:
   a) wartość tych kategorii mienia w okresie ubezpieczenia podlega zmianom,
   b) średnia miesięczna wartość przynajmniej jednej z wymienionych kategorii mienia ustalona według stanów zapasów (remanentów) na ostatni dzień każdego miesiąca w roku poprzedzającym zawarcie umowy ubezpieczenia wynosi co najmniej 300 000 PLN;
3) suma ubezpieczenia środków obrotowych lub mienia osób trzecich ubezpieczonego na sumy zmienne powinna odpowiadać przewidywanej w okresie ubezpieczenia maksymalnej dziennej ich wartości w miejscu ubezpieczenia; jeżeli ubezpieczone mienie osób trzecich lub środki obrotowe znajdują się w różnych placówkach ubezpieczonego, suma ubezpieczenia powinna odpowiadać ogólnej wartości znajdującego się w nich mienia osób trzecich lub środków obrotowych;
4) z zastrzeżeniem pkt 6, za ubezpieczenie środków obrotowych na sumy zmienne oblicza się i pobiera składkę ubezpieczeniową według następujących zasad:
   a) na początku okresu ubezpieczenia ubezpieczający opłaca składkę zaliczkową depozytową w wysokości 50% składki obliczonej od sumy ubezpieczenia określonej w pkt 3; składka depozytowa stanowi minimalną bezzwrotną składkę za ubezpieczenie,
   b) składka ostateczna za cały okres ubezpieczenia zostaje rozliczona po upływie bieżącego okresu ubezpieczenia na podstawie średniej wartości środków obrotowych w okresie ubezpieczenia; w tym celu ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest najpóźniej w ciągu 30 dni po upływie bieżącego okresu ubezpieczenia podać PZU stany zapasów (remanentów) z poszczególnych miesięcy; za stan zapasów (remanentów) z poszczególnych miesięcy przyjmuje się wartość księgową (koszty nabycia lub wytworzenia) ubezpieczonego mienia z ostatniego dnia danego miesiąca,
   c) składkę ostateczną za ubezpieczenie stanowi iloczyn średniej arytmetycznej wartości stanów zapasów (remanentów) oraz stawki taryfowej,
   d) PZU rozlicza składkę w ciągu 14 dni licząc od dnia otrzymania przez PZU danych, o których mowa w lit. b,
   e) jeżeli składka ostateczna przekracza składkę zaliczkową depozytową ubezpieczający zobowiązany jest do opłacenia powstałej różnicy w terminie 14 dni od dnia otrzymania od PZU rozliczenia;
5) w przypadku ubezpieczenia mienia osób trzecich na sumy zmienne, składkę oblicza się i pobiera według zasad określonych w pkt 4; za stan zapasów (remanentów) z poszczególnych miesięcy przyjmuje się średnią arytmetyczną wartość ubezpieczonego mienia osób trzecich z danego miesiąca;
6) jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony nie przekaże do PZU w wymaganym terminie danych do rozliczenia składki, o których mowa w pkt 4 lit. b lub w pkt 5, wówczas ubezpieczający zobowiązany jest do zapłaty składki uzupełniającej stanowiącej różnicę pomiędzy składką obliczoną od 100% sumy ubezpieczenia odpowiednio środków obrotowych lub mienia osób trzecich zadeklarowanej przez ubezpieczającego przy zawarciu umowy ubezpieczenia a składką zaliczkową depozytową, o której mowa w pkt 4 lit. a; obliczenie przez PZU składki uzupełniającej nastąpi z zastosowaniem stawki, według której była obliczona składka zaliczkowa depozytowa; ubezpieczający zobowiązany jest do zapłaty składki uzupełniającej w terminie 14 dni od dnia otrzymania od PZU rozliczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW POSZUKIWANIA PRZYCZYN SZKODY

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) PZU pokrywa do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności, uzasadnione i udokumentowane koszty poniesione przez ubezpieczającego w związku z wystąpieniem szkody, dotyczące poszukiwania przyczyn szkody;
2) za koszty poszukiwania przyczyn szkody, o których mowa w pkt 1, uznaje się koszty wykonania czynności niezbędnych dla ustalenia elementów, których uszkodzenie lub wada była bezpośrednią przyczyną powstania szkody, za którą PZU ponosi odpowiedzialność;
3) ochroną ubezpieczeniową na podstawie niniejszej klauzuli nie są objęte koszty naprawy pieców, bojlerów, podgrzewaczy i innych urządzeń połączonych z systemem rur instalacji wodno-kanalizacyjnej;
4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU PRZENOŚNEGO, W TYM TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH, POZA MIEJSCEM UBEZPIECZENIA

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) zakres ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, w tym telefonów komórkowych, zostaje rozszerzony o szkody w stosunku do przenośnego sprzętu elektronicznego, w tym telefonów komórkowych, użytkowanego w celach służbowych poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem pkt 2;
2) PZU obejmuje ubezpieczeniem szkody powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem:
   a) do pojazdu mechanicznego pod warunkiem, że:
      – przenośny sprzęt elektroniczny, w tym telefony komórkowe, pozostawiony w pojeździe jest niewidoczny z zewnątrz,
      – kradzież z włamaniem z pojazdu pozostawionego poza parkingiem strzeżonym lub poza zamkniętym garażem, miała miejsce pomiędzy godziną 6.00 a 22.00 (ograniczenia czasowego nie stosuje się, gdy pojazd ze sprzętem znajduje się na parkingu strzeżonym lub w zamkniętym garażu),
      – pojazd mechaniczny został prawidłowo zamknięty na wszystkie zamki i posiadał włączony sprawnie działający system alarmowy, w sytuacji gdy szkoda powstała w trakcie postoju,
      – pojazd mechaniczny posiada trwałe zadaszenie stanowiące jednolitą sztywną konstrukcję,
   b) do lokalu innego niż wskazany w umowie ubezpieczenia jako miejsce ubezpieczenia pod warunkiem, że lokal zabezpieczony jest zgodnie z wymogami określonymi w Załączniku nr 6 do OWU;

3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do limitu odpowiedzialności ustalanego w ramach sumy ubezpieczenia;
4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU PRZENOŚNEGO ZAMONTOWANEGO W POJAZDACH MECHANICZNYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) PZU rozszerza zakres ubezpieczenia sprzętu elektronicznego o szkody powstałe w przenośnym sprzęcie elektronicznym używanym lub przewożonym w celach służbowych, zainstalowanym na stałe wewnątrz pojazdu mechanicznego posiadającego sprawnie działający system alarmowy oraz trwałe zadaszenie lub wewnątrz przyczepy posiadającej trwałe, sztywne zadaszenie, z zastrzeżeniem pkt 2;
2) PZU obejmuje ubezpieczeniem szkody w ubezpieczonym sprzęcie powstałe w wyniku kradzieży z włamaniem sprzętu z pojazdu mechanicznego albo sprzętu wraz z tym pojazdem pod warunkiem, że:
   a) pojazd mechaniczny został odpowiednio zabezpieczony (zamknięty na wszystkie istniejące zamki i włączony został system alarmowy),
   b) kradzież z włamaniem miała miejsce pomiędzy godziną 6.00 a 22.00; ograniczeń czasowych nie stosuje się, gdy pojazd z transportowanym sprzętem był pozostawiony na parkingu strzeżonym lub w zamkniętym garażu;
3) z tytułu niniejszej klauzuli PZU ponosi odpowiedzialność do sumy ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, o którym mowa w pkt 1;
4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU PRZENOŚNEGO, W TYM TELEFONÓW KOMÓRKOWYCH, POZA TERYTORIUM RP

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) zakres terytorialny ubezpieczenia sprzętu elektronicznego w odniesieniu do przenośnego sprzętu elektronicznego**,** w tym telefonów komórkowych, użytkowanego w celach służbowych poza miejscem ubezpieczenia określonym w umowie ubezpieczenia jest rozszerzony poza terytorium RP;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do określonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU ustalanego w ramach sumy ubezpieczenia.

KLAUZULA SPRZĘTU W OKRESIE TYMCZASOWEGO MAGAZYNOWANIA LUB CHWILOWEJ PRZERWY W EKSPLOATACJI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) PZU rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej i przyjmuje odpowiedzialność za szkody z tytułu utraty lub uszkodzenia sprzętu elektronicznego zgłoszonego do ubezpieczenia spełniającego następujące warunki:
   a) sprawnego technicznie i dopuszczonego do eksploatacji, który pozostaje czasowo nie użytkowany lub
   b) nowo zakupionego – od daty dostawy do planowanej daty włączenia do eksploatacji,,

   z zastrzeżeniem postanowień pkt 2;
2) sprzęt elektroniczny, o którym mowa w pkt 1, jest ubezpieczony pod warunkiem, że:
   a) jest tymczasowo magazynowany w miejscu ubezpieczenia wskazanym w umowie ubezpieczenia, które nadaje się do przechowywania w/w mienia,
   b) termin magazynowania i montażu nie przekracza 6-ciu m-cy; za zgodą PZU termin ten może zostać przedłużony na okres przekraczający 6 m-cy;
3) ochrona ubezpieczeniowa w ramach niniejszej klauzuli kończy się z chwilą przekazania sprzętu elektronicznego do eksploatacji;
4) PZU nie ponosi odpowiedzialności za:
   a) szkody, które powstały w związku z transportem lub montażem ubezpieczonego sprzętu, z wyłączeniem szkód, za które odpowiada producent, dostawca lub podmiot dokonujący montażu,
   b) sprzęt magazynowany przeznaczony na cele handlowe, najem lub leasing.

KLAUZULA URZĄDZEŃ DO JĄDROWEGO REZONANSU MAGNETYCZNEGO

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się następujące warunki ubezpieczenia urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego:

1) PZU odpowiada za szkody w urządzeniach do jądrowego rezonansu magnetycznego tylko wówczas, gdy te urządzenia objęte zostały umową o całkowitej konserwacji;
2) w ramach niniejszej klauzuli uznaje się, że środki chłodzące: hel i azot są materiałami, które ulegają zużyciu lub podlegają wymianie w ramach konserwacji i w związku z tym nie są objęte ubezpieczeniem;
3) PZU pokrywa koszty ogrzewania lub ochładzania kriostatem urządzenia do jądrowego rezonansu magnetycznego (z wyłączeniem oblodzenia) tylko wtedy, kiedy pozostają one w bezpośrednim związku ze szkodą w tym urządzeniu, objętą ubezpieczeniem;
4) PZU pokrywa uwzględnione w wysokości sumy ubezpieczenia, koszty dostarczonego przez producenta standardowego oprogramowania do urządzenia do jądrowego rezonansu magnetycznego, oraz jego wymiany, jeżeli koszty wymiany pozostają w bezpośrednim związku ze szkodą w tym urządzeniu, objętą ubezpieczeniem.

KLAUZULA ENDOSKOPÓW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje;

1) PZU obejmuje ochroną określone w umowie ubezpieczenia endoskopy oraz urządzenia do terapii dożylnej, eksploatowane przez ubezpieczonego w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej;
2) PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w urządzeniach do endoskopii oraz do terapii dożylnej przy spełnieniu następujących warunków:
   a) w czasie przeprowadzania badań zachowane są warunki bezpieczeństwa, wymagane do utrzymania urządzenia w należytym stanie,
   b) przyrządy dodatkowe mogą zostać zastosowane tylko w przypadku, gdy przewód endoskopu nie jest załamany w zgięciu,
   c) przestrzegane są każdorazowo zalecenia producenta dotyczące odpowiedniego stosowania i mocowania

dodatkowych narzędzi, ich obsługi, konserwacji i przechowywania;
3) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do określonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, ustalonego w ramach sumy ubezpieczenia;
4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA STRAJKÓW, ROZRUCHÓW, ZAMIESZEK WEWNĘTRZNYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:
1) PZU ponosi odpowiedzialność za szkody powstałe w następstwie strajków, rozruchów i zamieszek wewnętrznych do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU:
   a) wspólnie dla ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów oraz ubezpieczenia sprzętu elektronicznego,
   b) odrębnie dla ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo);
2) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW FRACHTU LOTNICZEGO Z ZAGRANICY

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że PZU rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o dodatkowe koszty dostawy, frachtem lotniczym z zagranicy, części zamiennych dla naprawy sprzętu po szkodzie, do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, przy czym:
1) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
2) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych dodatkowych kosztów frachtu;
3) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę kosztów, wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności PZU opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA KOSZTÓW DOJAZDÓW SPECJALISTÓW BĄDŹ EKSPERTÓW Z ZAGRANICY

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, że PZU w przypadku szkody rozszerza zakres ochrony ubezpieczeniowej o koszty dojazdu specjalistów bądź ekspertów z zagranicy, do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, przy czym:
1) limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia;
2) wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający i powinien on odpowiadać najwyższej kwocie przewidywanych dodatkowych kosztów dojazdu specjalistów bądź ekspertów z zagranicy;
3) limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę kosztów, wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli; ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość limitu odpowiedzialności opłacając składkę uzupełniającą; w przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA ZAŁADUNKU I WYŁADUNKU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:
1) zakres ubezpieczenia mienia w transporcie krajowym (cargo) rozszerzony zostaje o szkody spowodowane na skutek:
   a) uderzenia lub uszkodzenia mienia w czasie załadunku oraz na skutek upadku mienia spowodowanego podczas załadunku na środek transportu i w związku z tym załadunkiem, dokonywanym przed rozpoczęciem transportu w miejscu, które w dokumencie potwierdzającym transport określone jest jako miejsce rozpoczęcia transportu,
   b) uderzenia lub uszkodzenia mienia podczas wyładunku oraz na skutek upadku mienia spowodowanego podczas wyładunku ze środka transportu i w związku z tym wyładunkiem, dokonywanym po zakończeniu transportu w miejscu, które w dokumencie potwierdzającym transport określone jest jako miejsce zakończenia transportu;
2) PZU nie odpowiada także za szkody powstałe podczas załadunku i wyładunku dokonywanego:
   a) przez osoby nie posiadające uprawnień wymaganych odpowiednimi przepisami prawa, o ile takie uprawnienia są wymagane, chyba że brak tych uprawnień nie miał wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
   b) przez osoby będące w stanie nietrzeźwości albo w stanie po użyciu alkoholu, lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego,
   c) przy użyciu urządzeń niesprawnych lub nie posiadających ważnych badań technicznych, chyba że niesprawność urządzeń lub brak ważnych badań technicznych nie miały wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego.

KLAUZULA WIATRU, GRADU ORAZ NAPORU ŚNIEGU LUB LODU W UBEZPIECZENIU BUDYNKÓW, BUDOWLI

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:
1) w odniesieniu do budowli będących namiotami, budynkami z pokryciem namiotowym, brezentowym lub powłoką pneumatyczną, szklarniami, inspektami, tunelami foliowymi wraz z znajdującym się w nich mieniem rozszerza się zakres ubezpieczenia o ryzyko wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu;
2) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjna w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA WIATRU, GRADU ORAZ NAPORU ŚNIEGU LUB LODU W UBEZPIECZENIU POJAZDÓW MECHANICZNYCH

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do pojazdów mechanicznych stanowiących środki obrotowe lub mienie osób trzecich, stojących na wolnym powietrzu, rozszerza się zakres ubezpieczenia o ryzyka wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, przy czym w ramach tego limitu ustala się podlimit dla każdego pojazdu;
3) odszkodowanie za pojazdy uszkodzone w wyniku gradu, wiatru, naporu śniegu lub lodu ogranicza się wyłącznie do kosztów naprawy metodą SMART, chyba że rozmiar uszkodzeń uniemożliwia ustalenie kosztów naprawy metodą SMART, wówczas kosztorys sporządzony zostanie w oparciu o system Audatex, Eurotax lub DAT; odszkodowanie nie obejmuje utraty wartości handlowej pojazdu;
4) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną dla każdej szkody i dla każdego pojazdu nią objętego w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO OWU
KLAUZULE SPECJALNE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO UBEZPIECZENIA MIENIA ZE WZGLĘDU NA RODZAJ PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI LUB POSIADANE MIENIE

KLAUZULA PRODUKCJI PELETU, BRYKIETU

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do działalności związanej z produkcją lub przerobem peletu lub, brykietu rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o ryzyko ognia, eksplozji, dymu i sadzy, osmalenia;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia mienia stanowiącego przedmiot ubezpieczenia;
3) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZANEJ Z PRZEROBEM LUB SKŁADOWANIEM ODPADÓW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do działalności związanej z sortowaniem, przerobem, demontażem, składowaniem odpadów, odzyskiwaniem surowców,skupem, sprzedażą odpadów, recyklingiem, rozszerza się zakres ubezpieczenia o ryzyko ognia, eksplozji, dymu i sadzy, osmalenia;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia mienia stanowiącego przedmiot ubezpieczenia;
3) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjną w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA PRODUKCJI ZNICZY

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do działalności związanej z produkcją, transportem, przerobem, sprzedażą, dystrybucją, składowaniem lub używaniem zniczy, świec lub lampionów, w których wykorzystywana jest parafina lub jej pochodne, nie stanowiącej handlu detalicznego, rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o ryzyko ognia,eksplozji, dymu i sadzy, osmalenia;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia mienia stanowiącego przedmiot ubezpieczenia;
3) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjna w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA FERM DROBIU I KURNIKÓW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do ferm drobiu i kurników wraz z znajdującym się w nich mieniem rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o ryzyko ognia,eksplozji, dymu i sadzy, osmalenia;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia mienia, stanowiącego przedmiot ubezpieczenia;
3) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjna w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA BUDYNKÓW I BUDOWLI, W KTÓRYCH ZNAJDUJE SIĘ SŁOMA LUB SIANO

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do budynków i budowli, w których znajduje się słoma lub siano oraz mienia znajdującego się w nich, z wyłączeniem słomy, siana i wyrobów ze słomy, rozszerza się zakres ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów o ryzyko ognia, eksplozji, dymu i sadzy, osmalenia;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia budynku oraz mienia znajdującego się w nim, stanowiących przedmiot ubezpieczenia;
3) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjna w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA OBIEKTÓW KRYTYCH GONTEM DREWNIANYM LUB STRZECHĄ

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU ustala się, co następuje:

1) w odniesieniu do budynków, budowli i obiektów małej architektury, krytych gontem drewnianym lub strzechą

wykonaną z trzciny lub słomy oraz mienia znajdującego się w nich, rozszerza się zakres ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o ryzyko ognia, eksplozji, dymu i sadzy, osmalenia;
2) odpowiedzialność PZU z tytułu niniejszej klauzuli ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy ubezpieczenia mienia znajdującego się w nim stanowiącego przedmiot ubezpieczenia;
3) dla szkód objętych zakresem niniejszej klauzuli stosuje się franszyzę redukcyjna w wysokości określonej w umowie ubezpieczenia**.**

ZAŁĄCZNIK NR 3 DO OWU
KLAUZULE MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

KLAUZULA NR 4

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ PRZEDSIĘBIORCY WYKONUJĄCEGO USŁUGI OCHRONY OSÓB I MIENIA PONAD SUMĘ GWARANCYJNĄ WYNIKAJĄCĄ Z OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ Z TYTUŁU WYKONYWANIA TEJ DZIAŁALNOŚCI (Klauzula Nr 4 – OC przedsiębiorcy wykonującego usługi ochrony osób i mienia – ubezpieczenie nadwyżkowe)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU,, strony postanowiły objąć zakresem ubezpieczenia odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego z tytułu wykonywania przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia. Ryzyko dodatkowe obejmuje szkody wyrządzone podczas wykonywania tej działalności ponad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej przez ubezpieczonego umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania tej działalności.

2. Zakresem ubezpieczenia objęta jest ochrona osób i mienia realizowana w formie:
1) bezpośredniej ochrony fizycznej:
a) stałej lub doraźnej,
b) polegającej na stałym dozorze sygnałów przesyłanych, gromadzonych i przetwarzanych w elektronicznych urządzeniach i systemach alarmowych

lub

2) zabezpieczenia technicznego, polegającego na:
a) montażu elektronicznych urządzeń i systemów alarmowych, sygnalizujących zagrożenie chronionych osób i mienia, oraz eksploatacji, konserwacji i naprawach w miejscach ich zainstalowania,
b) montażu urządzeń i środków mechanicznego zabezpieczenia oraz ich eksploatacji, konserwacji, naprawach i awaryjnym otwieraniu w miejscach zainstalowania.

3. Dla celów ustalenia zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianej w OWU, niniejszej klauzuli i innych ryzyk lub klauzulach włączonych do umowy ubezpieczenia, za wypadek ubezpieczeniowy rozumie się odmiennie niż to wynika z § 2 pkt 116 lit. b OWU, działanie lub zaniechanie ubezpieczonego, w wyniku którego wyrządzona została szkoda.

4. Zakres ubezpieczenia obejmuje także szkody w gotówce stanowiącej pogotowie kasowe, znajdujące się na terenie chronionego obiektu. Przez pogotowie kasowe rozumie się zapas gotówki przechowywany w kasie na rzecz codziennych płatności.

5. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie ustalonym w ust. 4 jest udzielana pod warunkiem, że gotówka przechowywana jest w pomieszczeniach zamkniętych na zamki atestowane i przeznaczonych do jej przechowywania (szafy, skarbce, sejfy).

6. Ochrona ubezpieczeniowa, o której mowa w ust. 4, udzielana jest w kwocie stanowiącej 10% podlimitu odpowiedzialności ustalonego dla niniejszej klauzuli w ramach sumy gwarancyjnej, przy czym kwota ta nie może być większa niż 100 000 złotych.

7. Zakres ubezpieczenia obejmuje także szkody rzeczowe w pojazdach chronionych przez ubezpieczonego w ramach działalności gospodarczej objętej ubezpieczeniem, pod warunkiem, że pojazdy:
1) są przechowywane w pomieszczeniu zamkniętym i stale dozorowanym albo
2) na terenie ogrodzonym stałym ogrodzeniem, oświetlonym w porze nocnej i stale dozorowanym.

8. Ochrona ubezpieczeniowa określona niniejszą klauzulą nie obejmuje szkód:
1) z tytułu wypadków ubezpieczeniowych, które zaszły po cofnięciu ubezpieczonemu koncesji na wykonywanie działalności, o której mowa w ust. 1;
2) będących następstwem działań wykraczających poza zakres przyznanych uprawnień i zezwoleń;
3) polegających na zaginięciu, zamianie, brakach inwentarzowych mienia, powstałych w związku z poświadczeniem nieprawdy, podstępem, wymuszeniem, szantażem, przywłaszczeniem, oszustwem, niszczeniem, usuwaniem, ukrywaniem, przerabianiem lub podrabianiem dokumentów lub znaków identyfikacyjnych przez ubezpieczonego,
4) z tytułu działalności gospodarczej w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego w portach lotniczych.

9. W razie kradzieży mienia, ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany powiadomić o zdarzeniu Policję niezwłocznie, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia powzięcia wiadomości o zdarzeniu. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował się do obowiązku określonego w zdaniu poprzedzającym, PZU jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

KLAUZULA NR 13

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI O SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ PODWYKONAWCÓW BEZ PRAWA DO REGRESU (Klauzula Nr 13 OC za szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez podwykonawców, w przypadku gdy ubezpieczony na podstawie obowiązujących przepisów prawa ponosi za nich

odpowiedzialność jak za działania własne, bez prawa PZU do regresu.

2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody wyrządzone tylko przez podwykonawców, z którymi ubezpieczony zawarł umowy w formie pisemnej. Oryginały tych umów przechowywane są przez ubezpieczonego i w razie powstania szkody pozostają do wglądu PZU.

KLAUZULA NR 16B

ROZSZERZENIE ZAKRESU ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ ORGANIZATORA IMPREZ MASOWYCH PONAD SUMĘ GWARANCYJNĄ WYNIKAJĄCĄ Z OBOWIĄZKOWEGO UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ (Klauzula Nr 16b OC organizatora imprez podlegających obowiązkowi ubezpieczenia)

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanowiły objąć zakresem ubezpieczenia odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego z tytułu wykonywania przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w zakresie organizacji imprez masowych, za szkody wyrządzone podczas wykonywania tej działalności, ponad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej przez ubezpieczonego umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej organizatora imprez masowych.
2. Dla celów ustalenia zakresu ochrony ubezpieczeniowej przewidzianej w OWU, niniejszej klauzuli i innych klauzulach włączonych do umowy ubezpieczenia, za wypadek ubezpieczeniowy rozumie się, odmiennie niż to wynika z § 2 pkt 116 lit. b) OWU, działanie lub zaniechanie ubezpieczonego, w wyniku którego wyrządzona została szkoda.
3. Zakresem ubezpieczenia objęte są także szkody powstałe w następstwie pokazu sztucznych ogni, fajerwerków.
4. Z zastrzeżeniem § 21 i 22 OWU, PZU nie odpowiada także za szkody:
   1) poniesione przez Policję, Państwową Straż Pożarną, inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, agencje ochrony oraz podmioty wykonujące czynności medyczne, w związku z działaniem w miejscu i w czasie trwania imprezy;
   2) powstałe w pojazdach oraz w rzeczach w nich pozostawionych.

ZAŁĄCZNIK NR 4 DO OWU
POSTANOWIENIA DODATKOWE PZU HOTEL

1. Z zachowaniem pozostałych postanowień OWU niezmienionych niniejszymi postanowieniami dodatkowymi, strony umowy ubezpieczenia postanawiają, że w umowie ubezpieczenia podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w formie hotelu, w ramach ubezpieczenia assistance w zakresie usług, o których mowa w § 37 ust. 1 i 3 OWU, ubezpieczonymi są także osoby korzystające z usług hotelu, zwane dalej „gośćmi hotelowymi".
2. Przez działalność gospodarczą w formie hotelu, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć działalność polegającą na świadczeniu usług krótkotrwałego ogólnodostępnego wynajmowania domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych oraz na świadczeniu usług z tym związanych, prowadzeniu restauracji, baru, kawiarni, parkingu.
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w formie hotelu można rozszerzyć o następujące klauzule dodatkowe:
   1) w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów o:
      a) klauzulę ubezpieczenia kosztów awaryjnej wymiany wody w basenie,
      b) klauzulę ubezpieczenie ryzyka utraty zysku;
   2) w zakresie ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku o klauzulę sprzeniewierzenia mienia przez pracownika ubezpieczonego;

   na zasadach określonych w poniższych klauzulach dodatkowych.

KLAUZULE DODATKOWE

KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW AWARYJNEJ WYMIANY WODY W BASENIE

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU o koszty wymiany wody w basenie (krytym lub otwartym) znajdującym się na terenie hotelu.
2. PZU pokrywa poniesione i udokumentowane przez ubezpieczonego koszty awaryjnej wymiany wody w basenie w następstwie:
   1) zanieczyszczenia lub skażenia wody w basenie będącego następstwem szkody, za którą PZU przyjął odpowiedzialność w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów, potwierdzonego przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną;
   2) ryzyka nieumyślnego zanieczyszczenia wody przez użytkowników basenu;

   – jeżeli zanieczyszczenie lub skażenie wody w basenie miało miejsce w okresie ubezpieczenia.
3. Ubezpieczeniem nie są objęte koszty związane z:
   1) normalną eksploatacją i użytkowaniem basenu, w tym filtrowaniem, czyszczeniem i dezynfekcją wody, utratą wody i jej uzupełnianiem w trakcie użytkowania basenu;
   2) zanieczyszczeniem wody w basenie, z przyczyn innych niż określone w ust. 2;
   3) zanieczyszczeniem wody spowodowanym przez zwierzęta;
   4) basenem nieużytkowanym przez okres dłuższy niż 30 dni.
4. Limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
5. Limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego z tego tytułu odszkodowania. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA RYZYKA UTRATY ZYSKU

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, ubezpieczeniem objęty jest utracony zysk, rozumiany zgodnie z ust. 3, który ubezpieczony osiągnąłby z tytułu prowadzenia działalności hotelarskiej, gdyby prowadzona przez niego działalność w miejscu ubezpieczenia nie została przerwana albo zakłócona na skutek szkody w mieniu zaistniałej w miejscu ubezpieczenia – w okresie ubezpieczenia.
2. Zakresem ubezpieczenia objęta jest utrata zysku, spowodowana przerwą bądź zakłóceniem prowadzonej działalności hotelarskiej, które wyłączają możliwość świadczenia usług w ramach działalności hotelarskiej w całości lub części – będących następstwem szkody w mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność na podstawie umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów, o którym mowa w § 4 ust. 2 i 4 OWU.
3. Przez utracony zysk należy rozumieć kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy wartością przychodu, jaki ubezpieczony osiągnąłby po zrealizowaniu zamówionych usług świadczonych w ramach działalności hotelarskiej w okresie odszkodowawczym, a kosztami, jakie by poniósł na ich wykonanie, gdyby nie wystąpiła przerwa bądź zakłócenie prowadzonej działalności hotelarskiej spowodowane szkodą w ubezpieczonym mieniu, za którą PZU przyjął odpowiedzialność w zakresie, o którym mowa w § 4 ust. 2 i 4 OWU.
4. Okres odszkodowawczy, o którym mowa w ust. 3, rozpoczyna się od dnia wystąpienia przerwy bądź zakłócenia prowadzonej działalności hotelarskiej, nie wcześniej jednak niż od dnia zgłoszenia PZU zajścia wypadku ubezpieczeniowego i trwa do dnia podjęcia przez ubezpieczonego działalności hotelarskiej w zakresie, w jakim prowadzona była przed wystąpieniem przerwy lub zakłócenia w tej działalności.
5. Odpowiedzialność PZU z tytułu utraty zysku ograniczona jest do strat powstałych w czasie określonego w umowie ubezpieczenia maksymalnego okresu odszkodowawczego.
6. Maksymalny okres odszkodowawczy, o którym mowa w ust. 5, nie może być dłuższy niż 3 miesiące i określony jest dla jednej przerwy lub zakłócenia w prowadzonej działalności hotelarskiej.
7. Warunkiem przyjęcia przez PZU odpowiedzialności z tytułu utraty zysku jest prowadzenie przez ubezpieczonego ksiąg rachunkowych zgodnie z ustawą o rachunkowości i wydanymi na podstawie tej ustawy przepisami wykonawczymi.
8. W przypadku każdej szkody ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości stanowiącej równowartość kwoty odpowiadającej dwóm dniom średniej wartości utraconego zysku w okresie odszkodowawczym.
9. Limit odpowiedzialności PZU ustalany jest dla każdego miejsca ubezpieczenia oddzielnie w oparciu o ewidencję księgową prowadzoną przez ubezpieczonego dla danego miejsca ubezpieczenia i powinien odpowiadać najwyższemu zyskowi osiągniętemu w wyniku świadczenia usług w ramach działalności hotelarskiej w okresie wybranego jednego, dwóch albo trzech miesięcy z 12 kolejnych miesięcy przed zawarciem umowy ubezpieczenia ustalonego jako maksymalny okres odszkodowawczy określony w umowie ubezpieczenia.
10. Limit odpowiedzialności ulega zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić go o kwotę odpowiadającą wysokości wypłaconego odszkodowania za zapłatą dodatkowej składki. W przypadku uzupełnienia limitu odpowiedzialności podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu dodatkowej składki, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.
11. PZU nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane:
    1) brakiem wystarczających środków niezbędnych do odbudowy lub naprawy zniszczonego mienia w jak najszybszym trybie, także w przypadku gdy brak ten wynika z wysokości uzyskanej kwoty odszkodowania lub niedoubezpieczenia mienia w ramach ubezpieczenia od ognia i innych żywiołów;
    2) innowacjami i ulepszeniami wprowadzonymi w trakcie odbudowy lub naprawy zniszczonego mienia;
    3) decyzją organów administracji publicznej, która opóźnia lub uniemożliwia odbudowę lub naprawę zniszczonego mienia, lub dalsze prowadzenie działalności hotelarskiej przez ubezpieczonego;
    4) nieuzasadnioną zwłoką w odbudowie lub odtwarzaniu dotkniętego szkodą mienia i ponownym podjęciem działalności gospodarczej;
    5) aktami terroryzmu.
12. Ponadto odpowiedzialność PZU nie obejmuje strat będących wynikiem innej działalności gospodarczej ubezpieczonego niż prowadzona przez ubezpieczonego działalność hotelarska.
13. Wysokość szkody ustala się następująco:
    1) ustalenie wysokości szkody następuje na podstawie dokumentów potwierdzających zajście wypadku ubezpieczeniowego uniemożliwiającego prowadzenie działalności hotelarskiej oraz w oparciu o ewidencję księgową prowadzoną przez ubezpieczonego;
    2) wartość utraconego zysku wyliczana jest za okres odszkodowawczy, w wysokości różnicy pomiędzy przychodami, jakie ubezpieczony osiągnąłby po zrealizowaniu zamówionych usług w ramach działalności hotelarskiej, a kosztami jakie by poniósł na ich wykonanie, gdyby nie wystąpił wypadek ubezpieczeniowy; wartość tę ustala się na podstawie udokumentowanych rezerwacji, umów, przedpłat.
14. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
    1) powiadomić PZU o wystąpieniu przerwy bądź zakłócenia w prowadzonej działalności hotelarskiej w terminie 3 dni roboczych od chwili wystąpienia przerwy bądź zakłócenia;
    2) powiadomić PZU o zakończeniu przerwy bądź zakłócenia w działalności hotelarskiej w przypadku, gdy okres przerwy bądź zakłócenia był krótszy niż określony w umowie ubezpieczenia maksymalny okres odszkodowawczy.

KLAUZULA SPRZENIEWIERZENIE MIENIA PRZEZ PRACOWNIKA UBEZPIECZONEGO

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje, do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, o szkody powstałe w okresie ubezpieczenia w następującym ubezpieczonym mieniu: w wartościach pieniężnych, urządzeniach i wyposażeniu oraz niskocennych składnikach majątku – na skutek sprzeniewierzenia dokonanego przez pracownika ubezpieczonego.
2. Przez sprzeniewierzenie rozumie się bezprawne uzyskanie korzyści majątkowej przez pracownika ubezpieczonego albo

przez pracownika ubezpieczonego i współdziałające z nim osoby trzecie, działające na szkodę ubezpieczonego.

3. Przez pracownika, o którym mowa w ust. 1 i 2, należy rozumieć:
   1) osobę fizyczną zatrudnioną przez ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę oraz studentów odbywających u ubezpieczonego staż;
   2) członków zarządu oraz prokurentów ubezpieczonego.
4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody:
   1) spowodowane utratą dokumentów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej przez ubezpieczonego;
   2) wyrządzone przez pracownika, co do którego powzięto wiadomość o dokonanym przez niego uprzednio sprzeniewierzeniu mienia ubezpieczonego, niezależnie od tego czy w dacie wyrządzenia takiej szkody pracownik ten był zatrudniony przez ubezpieczonego;
   3) ujawnione w wyniku inwentaryzacji albo wyliczenia rachunku zysków i strat;
   4) wynikłe z utraty ksiąg rachunkowych, danych oraz nośników danych.
5. Limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności ulega pomniejszeniu o kwotę każdego wypłaconego z tego tytułu odszkodowania. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

ZAŁĄCZNIK NR 5 DO OWU
POSTANOWIENIA DODATKOWE PZU APTEKA

1. Z zachowaniem pozostałych postanowień OWU niezmienionych niniejszymi postanowieniami dodatkowymi, strony umowy ubezpieczenia postanawiają, że w umowie ubezpieczenia podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą w formie apteki, zakres ochrony ubezpieczeniowej w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej, zostaje rozszerzony o szkody wynikłe z niewykonania lub nienależytego wykonania leku z tym, że PZU nie odpowiada za szkody powstałe wskutek niezabezpieczenia lub nienależytego zabezpieczenia preparatów i substancji służących do wykonywania leków.
2. Przez działalność gospodarczą w formie apteki, o której mowa w ust. 1, należy rozumieć działalność określoną w ustawie z dnia 6 września 2001 roku Prawo farmaceutyczne, polegającą na świadczeniu usług farmaceutycznych, obejmujących w szczególności wydawanie produktów leczniczych, wyrobów medycznych, sporządzaniu leków recepturowych, sporządzaniu leków aptecznych, udzielaniu informacji o produktach leczniczych i wyrobach medycznych.
3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej można rozszerzyć o następujące klauzule dodatkowe:
   1) klauzulę utylizacji leków i utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych;
   2) klauzulę zniszczenia leków wskutek niezachowania parametrów temperatury;
   3) klauzulę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej farmaceuty i technika farmaceutycznego;

   na zasadach określonych w poniższych klauzulach dodatkowych.

KLAUZULE DODATKOWE

KLAUZULA UBEZPIECZENIA KOSZTÓW UTYLIZACJI LEKÓW I UTRATY DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO REFUNDACJI LEKÓW LUB WYROBÓW MEDYCZNYCH

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje, do ustalonego w niniejszej klauzuli limitu odpowiedzialności PZU, o następujące koszty:
   1) utylizacji zniszczonych leków;
   2) powstałe wskutek utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych

   na zasadach określonych w ust. 2 i 3 pod warunkiem, że koszty te powstały w następstwie szkody w ubezpieczonym mieniu, w zakresie objętym umową ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów, za którą PZU ponosi odpowiedzialność.
2. PZU obejmuje ochroną ubezpieczeniową koszty:
   1) w granicach sumy ubezpieczenia określonej dla środków obrotowych objętych ubezpieczeniem od ognia i innych żywiołów;
   2) poniesione w okresie do 6 miesięcy od dnia wystąpienia szkody.
3. W zakresie szkody powstałej wskutek utraty dokumentów niezbędnych do refundacji leków lub wyrobów medycznych PZU wypłaca odszkodowanie do wysokości jednej średniej kwoty refundacji otrzymanej przez ubezpieczonego od podmiotu zobowiązanego przepisami prawa do finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych, obliczonej na podstawie średnich kwot refundacji uzyskanych przez ubezpieczonego z ostatnich 6 okresów refundacji (czyli okresów rozliczeniowych z powołanym ustawą organem, który dokonuje refundacji) bezpośrednio poprzedzających dzień wystąpienia szkody oraz nie więcej niż 100% stanu środków obrotowych (leków) na dzień wystąpienia szkody, z tym że:
   1) PZU wypłaca odszkodowanie w wysokości 1/15 średniej kwoty refundacji ustalonej zgodnie z niniejszymi postanowieniami za każdy dzień od pierwszego dnia okresu refundacji do dnia, w którym wystąpiła szkoda,
   2) w przypadku ubezpieczonego, który rozpoczyna działalność apteki, ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się po upływie 6 pełnych okresów refundacji.
4. Suma ubezpieczenia środków obrotowych, o której mowa w ust. 2 pkt 1, ulega pomniejszeniu o kwotę kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tej sumy opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia sumy ubezpieczenia, podwyższona suma stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA NIEZACHOWANIA PARAMETRÓW TEMPERATURY

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakres ubezpieczenia rozszerzony zostaje do ustalonego w umowie ubezpieczenia limitu odpowiedzialności PZU, w odniesieniu do będących przedmiotem ubezpieczenia środków obrotowych (leków), przechowywanych w urządzeniach chłodniczych w temperaturze nie wyższej niż 10°C (stopni Celsjusza), o szkody powstałe w okresie ubezpieczenia wskutek niezachowania parametrów temperatury.
2. Za niezachowanie parametrów temperatury uznaje się utratę przydatności środków obrotowych (leków) na skutek ich zepsucia w wyniku podwyższenia się temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym w następstwie:
   1) przerwy w dostawie prądu trwającej dłużej niż 2 godziny;
   2) awarii urządzenia chłodniczego.
3. Ubezpieczeniem nie są objęte szkody powstałe wskutek:
   1) niewłaściwego przechowywania środków obrotowych (leków);
   2) mechanicznego uszkodzenia opakowań leków.
4. Ustalony w umowie ubezpieczenia limit odpowiedzialności PZU obowiązuje na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia.
5. Wysokość limitu odpowiedzialności PZU deklaruje ubezpieczający kierując się przewidywaną możliwością maksymalnej straty w okresie ubezpieczenia.
6. Limit odpowiedzialności PZU ulega pomniejszeniu o kwotę każdego odszkodowania i kosztów wypłaconych z tytułu ubezpieczenia w ramach niniejszej klauzuli. Ubezpieczający może za zgodą PZU uzupełnić wysokość tego limitu opłacając składkę uzupełniającą. W przypadku uzupełnienia limitu, podwyższony limit stanowi granicę odpowiedzialności PZU od dnia następnego po zapłaceniu składki uzupełniającej, albo od dnia wskazanego w umowie ubezpieczenia.

KLAUZULA UBEZPIECZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ ZAWODOWEJ FARMACEUTY I TECHNIKA FARMACEUTYCZNEGO

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, zakresem ubezpieczenia obejmuje się odpowiedzialność cywilną za szkodę na osobie lub szkodę rzeczową wyrządzoną osobie trzeciej, gdy w związku z określoną w umowie ubezpieczenia działalnością zawodową farmaceuty i technika farmaceutycznego ubezpieczony zobowiązany jest do naprawienia szkody.
2. Przez farmaceutę rozumie się osobę posiadającą tytuł magistra farmacji z prawem do wykonywania zawodu farmaceuty, przez technika farmaceutycznego rozumie się osobę posiadającą specjalistyczne wykształcenie farmaceutyczne na poziomie średnim.
3. Z zakresu ochrony ubezpieczeniowej wyłączone są szkody powstałe:
   1) w czasie wykonywania przez ubezpieczonego czynności zawodowych bądź prowadzenia działalności w okresie trwania działań wojennych, stanu wojennego lub wyjątkowego, niepokojów społecznych oraz powstałe w następstwie aktów sabotażu lub terroryzmu;
   2) wskutek wprowadzenia do obrotu produktu niedopuszczonego do stosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub nie posiadającego ważnego atestu (certyfikatu, zezwolenia) dopuszczającego do obrotu, o ile atest (certyfikat, zezwolenie) jest wymagany przez obowiązujące przepisy prawa, a stan lub właściwości produktu miały wpływ na powstanie szkody;
   3) wyrządzone wskutek zastosowania surowców farmaceutycznych niedopuszczonych do wytwarzania produktów leczniczych w postaci leków aptecznych lub recepturowych, jeśli właściwości tych surowców miały wpływ na powstanie szkody;
   4) powstałe w wyniku używania produktu niezgodnie z jego przeznaczeniem lub załączoną instrukcją obsługi lub innym dokumentem opisującym właściwości produktu oraz sposób jego wykorzystania;
   5) powstałe w wyniku udziału w badaniach klinicznych lub badaniach nad lekami;
   6) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego;
   7) spowodowane wycofaniem z rynku wadliwej partii produktu;
   8) wskutek działalności dydaktycznej w uczelniach medycznych, badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie farmacji;
   9) w następstwie naruszenia przepisów o zabezpieczeniu leków silnie działających, środków psychotropowych, narkotyków;
   10) wskutek sprzedaży lub wydania leku, na który wymagana jest recepta, bez recepty;
   11) w środowisku naturalnym w następstwie niewłaściwego składowania śmieci, odpadów i odprowadzania ścieków;
   12) wskutek przekroczenia umówionego terminu wykonania produktu leczniczego.
4. Przez użyte w niniejszej klauzuli pojęcie produkt należy rozumieć produkt leczniczy lub wyrób medyczny w rozumieniu ustawy Prawo farmaceutyczne, produkt spełniający kryteria produktu leczniczego oraz kryteria innego rodzaju produktu, określone innymi przepisami do którego stosuje się przepisy ustawy Prawo farmaceutyczne.
5. Odpowiedzialność PZU ograniczona jest do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, które zaszły w okresie ubezpieczenia. Suma gwarancyjna ustalana jest w odniesieniu do jednego ubezpieczonego.

ZAŁĄCZNIK NR 6 DO OWU
KLAUZULE DLA PROGRAMU UBEZPIECZENIOWEGO PZU OC EDUKACJA

KLAUZULA PZU OC EDUKACJA

1. Z zachowaniem pozostałych, niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, strony postanawiają, że przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego (placówki edukacyjno-wychowawczej lub opiekuńczej) za szkody wyrządzone osobie trzeciej, będące następstwem:
   1) czynu niedozwolonego w granicach odpowiedzialności ustawowej (OC deliktowa) lub
   2) niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (OC kontraktowa).
2. Ochroną ubezpieczeniową (zakres podstawowy ubezpieczenia) objęte są szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z:

1) prowadzoną przez ubezpieczonego działalnością edukacyjno-wychowawczą lub opiekuńczą;
2) posiadanym przez ubezpieczonego mieniem, które jest wykorzystywane w działalności określonej w pkt 1 i innym mieniem określonym w umowie ubezpieczenia;
3) prowadzeniem przez ubezpieczonego stołówki, w tym także odpowiedzialność cywilna za produkt, w zakresie ustalonym w OWU;
4) najmem nieruchomości;
5) najmem ruchomości.

3. Na wniosek ubezpieczającego z zakresu podstawowego ubezpieczenia może być wyłączona odpowiedzialność cywilna za szkody powstałe w związku z:
1) najmem nieruchomości;
2) najmem ruchomości.

3. Przez użyte w niniejszej klauzuli pojęcie – placówka edukacyjno-wychowawczej lub opiekuńczej rozumie się: żłobek, przedszkole, szkołę podstawową, liceum, szkołę zawodową, technikum, szkołę policealną, szkołę wyższą, dom dziecka (z wyłączeniem rodzinnego domu dziecka), pogotowie opiekuńcze, internat, bursę, pozostałe placówki dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze realizujące zadania edukacyjno-wychowawcze, opiekuńcze i pomocnicze związane z procesem nauczania i wychowania.

4. Odmiennie niż stanowi § 20 OWU, o ile zakres ubezpieczenia nie został rozszerzony poprzez włączenie Klauzuli nr 2 lub Klauzuli nr 3 określonej w Załączniku nr 1 do OWU, ubezpieczeniem objęta jest wyłącznie odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, innych państw Unii Europejskiej oraz Szwajcarii, Norwegii i Islandii.

5. Odmiennie niż stanowi § 22 ust. 1 OWU, zakres ochrony ubezpieczeniowej może być rozszerzony wyłącznie o ryzyka dodatkowe określone w § 23 ust. 1 pkt 1–3, oraz o szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu (Klauzula nr 13) lub o szkody powstałe w rzeczach przyjętych na przechowanie do szatni (Klauzula nr 62 określona w Załączniku nr 6 do OWU).

KLAUZULA NR 62 – ROZSZERZENIE ZAKRESU UBEZPIECZENIA O SZKODY POWSTAŁE W RZECZACH PRZYJĘTYCH NA PRZECHOWANIE DO SZATNI

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU oraz Klauzuli PZU OC EDUKACJA, strony postanowiły rozszerzyć zakres ubezpieczenia o odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego z tytułu szkód powstałych w rzeczach przyjętych na przechowanie do szatni.

2. PZU ponosi odpowiedzialność pod warunkiem, że szatnia znajduje się w pomieszczeniu zamykanym lub stale dozorowanym lub monitorowanym za pośrednictwem kamer. Za pomieszczenie zamknięte uznaje się także szafki zamykane na klucz udostępniane uczniom przez ubezpieczonego.

3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód powstałych w następstwie utraty sprzętu elektronicznego, komputerowego, aparatów fotograficznych, kamer i telefonów komórkowych.

4. W razie zaginięcia lub kradzieży rzeczy oddanych na przechowanie, ubezpieczony jest zobowiązany niezwłocznie, najpóźniej następnego dnia roboczego, powiadomić o zdarzeniu Policję.

ZAŁĄCZNIK NR 7 DO OWU
WYMOGI W ZAKRESIE ZABEZPIECZEŃ PRZECIWKRADZIEŻOWYCH UBEZPIECZONEGO MIENIA ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU DLA WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH

KONSTRUKCJA BUDYNKÓW I LOKALI ORAZ ZABEZPIECZENIE OKIEN, DRZWI I INNYCH OTWORÓW

§ 1

1. Ubezpieczone mienie – z zastrzeżeniem § 2 i 3 – powinno znajdować się w budynkach wykonanych z materiałów i w technologii właściwej dla przeznaczenia użytkowego danego budynku – zgodnie z przepisami prawa budowlanego. Elementy konstrukcyjne budynków i wyodrębnionych w nich lokali tj. ściany, okna, drzwi, podłogi, stropy, dachy powinny być w należytym stanie technicznym, o konstrukcji niemożliwej do zdemontowania bez użycia siły lub narzędzi oraz bez równoczesnego jej uszkodzenia lub zniszczenia przy użyciu narzędzi. Obiekty budowlane wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub z innych konstrukcji ażurowych, a także z brezentu i powłok z tworzyw sztucznych (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty) nie są uważane za należycie zabezpieczone.

2. Ponadto powinny być spełnione następujące warunki:
1) budynek lub lokal, w którym znajduje się ubezpieczone mienie nie może posiadać niezabezpieczonych otworów, tj. wszelkie otwory w drzwiach, ścianach, stropach, podłogach, dachach są zabezpieczone w taki sposób, że nie jest możliwe wydostanie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi; drzwi, okna oraz zabezpieczenia innych otworów budynku lub lokalu muszą być w należytym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez pozostawienia śladów stanowiących dowód użycia siły lub narzędzi:
   a) drzwi są zamykane na dwa zamki wielozastawkowe lub jeżeli ze względów konstrukcyjnych stosowanie zamków nie jest możliwe – co najmniej na dwie różne kłódki wielozastawkowe zawieszone na oddzielnych skoblach albo na jeden zamek o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem lub certyfikatem, świadectwem kwalifikacji jakości lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot,
   b) w drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło musi być unieruchomione u góry i u dołu przy pomocy blokad zainstalowanych od wewnątrz lokalu,
   c) drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez użycia klucza przez otwór wybity w szybie,
   d) oszklenia okien, drzwi i innych otworów lokalu, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, do których jest dostęp z ulic, bram, dachów, przybudówek, balkonów lub tarasów, są w należytym stanie technicznym i tak osadzone w ramach, aby wyjęcie szyby nie było możliwe bez uprzedniego jej rozbicia oraz są zabezpieczone kratami, antywłamaniowymi roletami lub żaluzjami mającymi świadectwo kwalifikacyjne upoważnionego podmiotu albo

okiennicami; kraty, rolety, żaluzje lub okiennice są takiej konstrukcji oraz tak założone i zamknięte, aby przedostanie się do wnętrza lokalu nie było możliwe bez uprzedniego ich uszkodzenia przy pomocy narzędzi; ruchome przeciwwłamaniowe osłony mechaniczne są zamknięte co najmniej na jedną kłódkę wielozastawkową lub inne atestowane zabezpieczenie uniemożliwiające otwarcie bez użycia siły lub narzędzi;

2) jeżeli drzwi zewnętrzne do budynku lub jego wydzielonej części, w której znajduje się ubezpieczone mienie, nie są zabezpieczone zgodnie z wymaganiami określonymi w pkt 1 lit. a, wówczas wymagania dotyczące drzwi zewnętrznych odnoszą się do drzwi wewnętrznych prowadzących do poszczególnych lokali, z zastrzeżeniami wymienionymi w pkt 3 i 4;

3) gdy ubezpieczone mienie znajduje się w lokalu mieszczącym się w budynku biurowym, galerii, centrum handlowym lub handlowo-rozrywkowym, dla którego ustanowiono stały dozór, dopuszcza się:
   a) zamknięcie drzwi prowadzących do poszczególnych lokali na jeden zamek wielozastawkowy lub
   b) zabezpieczenie wejścia do lokalu antywłamaniową roletą zamykaną na jeden zamek wielozastawkowy w przypadku, gdy lokal nie posiada drzwi;

4) gdy ubezpieczone mienie znajduje się w budynku lub lokalu, w którym ustanowiono stały dozór, albo w budynku lub lokalu wyposażonym w czynne przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, dopuszcza się zamknięcie drzwi do budynku lub lokalu:
   a) na jeden zamek otwierany za pomocą złożonego kodu dostępu innego niż klucz (karta magnetyczna, kod cyfrowy, czytnik biologiczny np. linii papilarnych, tęczówki itp.),
   b) za pomocą rolet lub bram sterowanych elektronicznie lub bram garażowych zamykanych na jeden zamek wielozastawkowy z minimum dwoma bocznymi blokadami.

3. Przez zamek wielozastawkowy należy rozumieć zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka. Ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu.

4. Postanowienia ust. 2 pkt 1 lit. d dotyczące mechanicznego zabezpieczenia oszkleń nie mają zastosowania jeśli:

1) ustanowiono stały dozór danego budynku lub lokalu, wewnętrzny lub zewnętrzny lub
2) budynek lub lokal wyposażono w czynne przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe:
   a) o działaniu miejscowym ze stałym adresatem (odbiorcą) alarmu, którym może być ubezpieczony bądź osoba wyznaczona przez ubezpieczonego jako odpowiedzialna za odbiór sygnału alarmu i podjęcie działań interwencyjnych lub
   b) włączone do systemu monitorowania alarmów policji bądź koncesjonowanego przedsiębiorstwa ochrony osób i mienia (ochrona zewnętrzna) z obowiązkiem interwencji lub
3) oszklenia w budynku lub lokalu wykonane są ze szkła warstwowego o zwiększonej odporności na rozbicie – co najmniej klasy P2, stwierdzonej stosownym atestem lub certyfikatem, lub innym dokumentem wydanym przez upoważniony podmiot.

§ 2

1. Tymczasowe obiekty budowlane (w szczególności kioski, budki straganowe, barakowozy i przyczepy gastronomiczne) są zabezpieczone co najmniej w sposób określony w § 1 ust. 2. Ruchome elementy konstrukcyjne tych obiektów, z wyjątkiem drzwi i okien, których sposób zabezpieczenia określa § 1 ust. 2, są zamykane na zamki lub kłódki wielozastawkowe w ilości przewidzianej konstrukcyjnie dla ich należytego zabezpieczenia.

2. Maksymalny limit odpowiedzialności PZU dla mienia przechowywanego w sposób określony w ust. 1 wynosi 20 000 PLN.

3. Mienie o wartości powyżej 20 000 PLN może być przechowywane w tymczasowych obiektach budowlanych, o których mowa w ust. 1, jeżeli znajdują się one na terenie oświetlonym w porze nocnej i dozorowanym przez pracownika ochrony co najmniej poza godzinami prowadzenia działalności gospodarczej. Postanowienia w części dotyczącej dozoru nie mają zastosowania, jeśli tymczasowy obiekt budowlany wyposażono w przeciwkradzieżowe urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, o których mowa w § 1 ust. 4 pkt 2 lit. a lub b.

ZABEZPIECZENIE POJAZDÓW MECHANICZNYCH STANOWIĄCYCH ŚRODKI OBROTOWE LUB MIENIE OSÓB TRZECICH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ POZA BUDYNKIEM LUB LOKALEM

§ 3

1. Pojazdy mechaniczne stanowiące środki obrotowe lub mienie osób trzecich mogą być przechowywane poza budynkiem lub lokalem, jeżeli teren jest ogrodzony stałym parkanem, jest zamykany i oświetlony w porze nocnej oraz objęty stałym dozorem albo jest parkingiem strzeżonym.

2. W pojazdach, o których mowa w ust. 1, nie mogą być pozostawione kluczyki przy stacyjkach zapłonowych, wszystkie posiadane systemy zabezpieczające powinny być uruchomione, dodatkowo w pojazdach krytych wszystkie drzwi powinny być zamykane na zamek fabryczny.

ZABEZPIECZENIE KLUCZY

§ 4

Klucze do lokali z ubezpieczonym mieniem oraz do pojazdów mechanicznych i bram wyjazdowych, a także do urządzeń zabezpieczających wartości pieniężne, powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i dostępem do nich osób nieuprawnionych. W razie zgubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) ubezpieczony, po otrzymaniu o tym wiadomości, obowiązany jest bezzwłocznie zmienić zamki.

ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 5

1. Ubezpieczający i ubezpieczony będący przedsiębiorcami, zobowiązani są do przechowywania i transportu wartości pieniężnych zgodnie z wymaganiami i procedurami określonymi w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, z zastrzeżeniem pozostałych postanowień §§ 5–7.

2. Wartości pieniężne powinny być:

1) przechowywane w lokalu zabezpieczonym co najmniej w sposób określony w § 1 ust. 1 i 2, a w przypadku gdy wartość ich przekracza kwotę 70 000 PLN, winny być przechowywane w lokalu zabezpieczonym ponadto w sposób wskazany w § 1 ust. 4 pkt 2 i spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu wymienionym w ust. 1 oraz
2) zamknięte w urządzeniach lub pojemnikach bezpiecznych do przechowywania wartości pieniężnych, o udokumentowanych klasach odporności na włamanie wymienionych w ust. 4 w Tabeli nr 1.

3. Dla wartości pieniężnych przechowywanych:
1) w urządzeniach bez udokumentowanej klasy odporności na włamanie, zamykanych na co najmniej jeden zamek kluczowy lub szyfrowy ustala się następujące maksymalne limity odpowiedzialności PZU:
   a) w kasetach stalowych i kasach fiskalnych – 10 000 PLN, jednakże nie więcej niż 2 500 PLN w jednej kasecie albo kasie fiskalnej,
   b) w szafie stalowej, szafie stalowo-betonowej, szafie pancernej i sejfowej – 30 000 PLN;
2) poza urządzeniami do przechowywania wartości pieniężnych w godzinach zamknięcia lokalu – ochrona ubezpieczeniowa ograniczona jest do maksymalnego limitu odpowiedzialności PZU w wysokości 10 000 PLN; postanowienie to ma zastosowanie do wartości pieniężnych w postaci złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych i pereł, a także platyny i innych metali z grupy platynowców w sklepach jubilerskich, zegarmistrzowskich i lombardach.

4. Maksymalne limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych, przechowywanych w sposób określony w ust. 2, przedstawia poniższa Tabela nr 1:

Tabela nr 1

Klasa odporności na włamanie urządzeń i pojemników bezpiecznych do przechowywania wartości pieniężnych	Maksymalne limity odpowiedzialności PZU w PLN na urządzenia i pojemniki bezpieczne	
Urządzenia	O – IV	300 000
	V lub wyżej	500 000
Pojemniki bezpieczne	S1	30 000
	S2	50 000

5. Użyte w Tabeli nr 1 pojęcia oznaczają:
1) urządzenie do przechowywania wartości pieniężnych – urządzenie mechaniczne o określonej klasie odporności na włamanie służące do przechowywania i transportu wartości pieniężnych;
2) pojemnik bezpieczny – pojemnik wykonany ze stopu metali używany w celu ochrony zawartości przed włamaniem;
3) klasa odporności na włamanie – przyjęte we właściwej Polskiej Normie klasyfikacyjne oznaczenie odporności na włamanie, które określa:
   a) wydany przez uprawnioną jednostkę certyfikującą certyfikat zgodności albo wydana przez producenta lub importera deklaracja zgodności, potwierdzające zgodność z zasadniczymi lub szczegółowymi wymaganiami w rozumieniu przepisów o systemie zgodności – jeżeli dla danego wyrobu, wymagania takie zostały ustalone,
   b) wydane przez jednostkę certyfikującą akredytowaną przez Polskie Centrum Akredytacji poświadczenie zgodności z Polskimi Normami – jeżeli dla danego wyrobu nie ustalono wymagań, o których mowa w lit. a.

6. Wszystkie urządzenia i pojemniki bezpieczne o masie do 1 000 kg (za wyjątkiem kaset stalowych i kas fiskalnych) zabezpieczające wartości pieniężne, powinny być trwale przymocowane do podłoża lokalu, w którym się znajdują. Natomiast urządzenia i pojemniki bezpieczne, o których mowa w ust. 2 pkt 2, powinny być oznaczone tabliczkami znamionowymi lub innymi trwałymi oznaczeniami wydanymi przez jednostkę certyfikującą.

7. Postanowienia niniejszego paragrafu oraz następnych mają zastosowanie także do wartości pieniężnych będących środkami obrotowymi lub mieniem osób trzecich.

ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH OD RABUNKU W LOKALU ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 6

1. Wartości pieniężne powinny być:
1) przechowywane w lokalu zabezpieczonym co najmniej w sposób określony w § 1 ust. 1 i 2, a w przypadku gdy wartość ich przekracza kwotę 70 000 PLN, winny być przechowywane w lokalu zabezpieczonym ponadto w sposób wskazany w § 1 ust. 4 pkt 2 i spełniającym wymagania określone w rozporządzeniu wymienionym w § 5 ust. 1 oraz
2) zamknięte w urządzeniu do przechowywania wartości pieniężnych lub w pojemniku bezpiecznym, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Wartości pieniężne mogą znajdować się poza urządzeniami do przechowywania wartości pieniężnych lub poza pojemnikami bezpiecznymi:
1) w przypadku wykonywanych przez ubezpieczonego czynności liczenia lub transportu wewnętrznego – wewnątrz ubezpieczonego lokalu;
2) w czasie trwania obsługi kasowej – na stanowisku operacji wartościami pieniężnymi;
3) w czasie otwarcia lokalu w odniesieniu do wartości pieniężnych w postaci złota, srebra i wyrobów z tych metali, kamieni szlachetnych, pereł, bursztynu, a także platyny i innych metali z grupy platynowców, znajdujących się w sklepach jubilerskich, zegarmistrzowskich i lombardach.

3. Maksymalny limit odpowiedzialności PZU na wszystkie wypadki ubezpieczeniowe zaistniałe w okresie ubezpieczenia dla wartości pieniężnych ubezpieczonych od rabunku dokonanego w lokalu wynosi 500 000 PLN, przy czym w ramach tego limitu ustala się następujące podlimity:
1) za szkody powstałe w wyniku rabunku z zamkniętych urządzeń do przechowywania wartości pieniężnych – do kwoty 500 000 PLN;
2) za szkody powstałe w wyniku rabunku dokonanego z jednego stanowiska operacji wartościami pieniężnymi albo w czasie wykonywania czynności liczenia albo w czasie transportu wewnętrznego – do kwoty 50 000 PLN;
3) za szkody powstałe w wyniku rabunku wartości pieniężnych określonych w ust. 2 pkt 3 w czasie otwarcia lokalu – do kwoty 50 000 PLN.

ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI PIENIĘŻNYCH OD RABUNKU PODCZAS PRZENOSZENIA LUB PRZEWOŻENIA (TRANSPORTU) ORAZ LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU

§ 7

1. Maksymalne limity odpowiedzialności PZU dla wartości pieniężnych ubezpieczonych od rabunku podczas przenoszenia lub przewożenia (transportu) określa poniższa Tabela nr 2:

Tabela nr 2

Rodzaj transportu	Ochrona transportu	Maksymalne limity odpowiedzialności PZU w PLN
Transport wykonywany pieszo, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, albo samochodem osobowym, z zastrzeżeniem ust. 4	Transport chroniony jest wyłącznie przez osobę transportującą	do 20 000
	Transport chroniony jest co najmniej przez jedną nieuzbrojoną osobę niezależnie od osoby transportującej	do 50 000
	Transport chroniony jest co najmniej przez jednego pracownika ochrony, który może być nieuzbrojony, niezależnie od osoby transportującej	do 100 000
	Transport chroniony jest co najmniej przez jednego uzbrojonego pracownika ochrony, niezależnie od osoby transportującej	do 150 000
	Transport przy zastosowaniu zabezpieczeń technicznych (pojemniki, sygnalizatory przeciw- rabunkowe)	do 500 000

2. Użyte w Tabeli nr 2 pojęcie pracownik ochrony oznacza osobę posiadającą licencję pracownika ochrony fizycznej lub licencję pracownika zabezpieczenia technicznego i wykonującą zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia, lub osobę wykonującą zadania ochrony w zakresie niewymagającym licencji.

3. Transport może być wykonywany pieszo, gdy spełnione są dodatkowo następujące warunki:

1) odległość na jaką wykonuje się transport nie uzasadnia użycia samochodu;
2) wykonywany jest drogą najkrótszą, z wyłączeniem środków komunikacji zbiorowej oraz tras prowadzących przez miejsca odosobnione i uznawane za niebezpieczne: parki, skwery, podwórka.

4. Wartości pieniężne powyżej kwoty 20 000 PLN transportowane są z użyciem pojemników specjalistycznych spełniających wymagania określone w poniższej Tabeli nr 3:

Tabela nr 3

Klasa	Wymagania techniczne	Maksymalny limit odpowiedzialności PZU w odniesieniu do jednego pojemnika w PLN
„A”	Pojemnik zamykany co najmniej jednym zamkiem kluczowym lub szyfrowym, wyposażony w system paralizatora lub inny system zabezpieczający	do 100 000
„B”	Pojemnik zamykany co najmniej jednym zamkiem kluczowym lub szyfrowym, wyposażony w system paralizatora oraz system sygnalizacji akustycznej lub dymnej	do 150 000
„C”	Pojemnik zamykany co najmniej dwoma zamkami kluczowymi lub szyfrowanymi, wyposażony w system paralizatora i system uszkadzania banknotów oraz system sygnalizacji akustycznej lub dymnej.	do 500 000

5. Załadunek i wyładunek wartości pieniężnych na środek transportu powinien się odbywać przy zachowaniu szczególnych środków bezpieczeństwa w miejscu o możliwie ograniczonym dostępie dla osób postronnych.

6. Przewóz wartości pieniężnych może być realizowany środkami transportu własnego lub obcego przy zachowaniu stosownych wymagań dotyczących warunków bezpieczeństwa określonych w obowiązującym rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 8

1. PZU może, na podstawie oceny ryzyka zagrożenia szkodą, określić indywidualne warunki w zakresie środków bezpieczeństwa określonych w § 1–4.

2. Wyższe limity odpowiedzialności PZU od określonych w § 5–7 mogą być ustalane przez ubezpieczającego za zgodą PZU, po dokonaniu przez PZU indywidualnej oceny ryzyka i pod warunkiem zastosowania uzgodnionych z PZU dodatkowych zabezpieczeń.

ZAŁĄCZNIK NR 8
WYKAZ KLAUZUL DODATKOWYCH MAJĄCYCH ZASTOSOWANIE DO OWU

Nazwa klauzuli	Rodzaj ubezpieczenia					
	mienia od ognia i innych żywiołów	mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	szyb i innych przedmiotów od stłuczenia	sprzętu elektronicznego	mienia w transporcie krajowym (cargo)	odpowiedzialności cywilnej
Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia mienia (załącznik nr 2 i 3)						
Klauzula przepięć	✓					
Klauzula rozmrożenia	✓					
Klauzula dewastacji	✓	✓				
Klauzula graffiti	✓					
Klauzula aktów terroryzmu	✓			✓	✓	
Klauzula dodatkowych kosztów działalności gospodarczej	✓					
Klauzula stałych kosztów działalności gospodarczej	✓					
Klauzula drobnych prac remontowo-budowlanych	✓					
Klauzula kosztów odtworzenia dokumentacji	✓	✓				
Klauzula kosztów uprzątnięcia pozostałości po szkodzie	✓	✓	✓	✓	✓	
Klauzula miejsca ubezpieczenia (lokalizacji)	✓	✓		✓		
Klauzula ubezpieczenia nowych inwestycji	✓	✓		✓		
Klauzula katastrofy budowlanej	✓					
Klauzula ubezpieczenia środków obrotowych i mienia osób trzecich na sumy zmienne	✓	✓				
Klauzula kosztów poszukiwania przyczyn szkody	✓					
Klauzula sprzętu przenośnego, w tym telefonów komórkowych, poza miejscem ubezpieczenia				✓		
Klauzula sprzętu przenośnego zamontowanego w pojazdach mechanicznych				✓		
Klauzula sprzętu poza terytorium RP				✓		
Klauzula sprzętu w okresie tymczasowego magazynowania				✓		
Klauzula urządzeń do jądrowego rezonansu magnetycznego				✓		
Klauzula endoskopów				✓		

Nazwa klauzuli	Rodzaj ubezpieczenia					
	mienia od ognia i innych żywiołów	mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	szyb i innych przedmiotów od stłuczenia	sprzętu elektronicznego	mienia w transporcie krajowym (cargo)	odpowiedzialności cywilnej
Klauzula strajków, rozruchów, zamieszek wewnętrznych	✓			✓	✓	
Klauzula frachtu lotniczego z zagranicy				✓		
Klauzula kosztów dojazdów specjalistów/ ekspertów z zagranicy				✓		
Klauzula załadunku i wyładunku					✓	
Klauzula produkcji peletu, brykietu	✓					
Klauzula działalności związanej z przerobem lub składowaniem odpadów (recykling)	✓					
Klauzula produkcji zniczy	✓					
Klauzula ferm drobiu i kurników	✓					
Klauzula budynków, w których znajduje się słoma lub siano	✓					
Klauzula obiektów krytych gontem drewnianym lub strzechą	✓					
Klauzula wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu budynków, budowli	✓					
Klauzula wiatru, gradu oraz naporu śniegu lub lodu w ubezpieczeniu pojazdów	✓					
Klauzule mające zastosowanie do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej						
						✓
						✓
						✓
Klauzula nr 4 - OC przedsiębiorcy wykonującego usługi ochrony osób i mienia – ubezpieczenie nadwyżkowe						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓

Nazwa klauzuli	Rodzaj ubezpieczenia					
	mienia od ognia i innych żywiołów	mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku	szyb i innych przedmiotów od stłuczenia	sprzętu elektronicznego	mienia w transporcie krajowym (cargo)	odpowiedzialności cywilnej
Klauzula nr 13 – OC za szkody wyrządzone przez podwykonawców bez prawa do regresu						✓
						✓
Klauzula nr 16B – OC organizatora imprez podlegających obowiązkowi ubezpieczenia						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓
						✓